

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

4

динара

БРОЈ

1243

24.10.1975. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVI

Ripley

Веровати или не!

НЕОСЕТЉИВА НА ВАТРУ

МАДАМ ЋИРАДЕЛИ
ИТАЛИЈАНСКА ЦИРКУСКА
АРТИСТКИЊА ИЗ 19. ВЕКА,
СИПАЛА ЈЕ СЕБИ
У УСТА
РАСТОПЉЕНО ОЛОВО,
ПРЕВЛАЧИЛА УСИЈАНУ
ШИПКУ ПРЕКО
УДОВА,
ЈЕЗИКА И КОСЕ,
СТАВЉАЛА РУКЕ
У ВАТРУ
И ПРАЛА ИХ У
КЛУЧАЛОМ УЉУ.

ОВАЈ
ПИШТОЉ
ИЗРАЂЕН
1551.
ГОДИНЕ
У
НЕМАЧКОЈ,
СЛУЖИО ЈЕ
И
КАО
СЕКИРА.

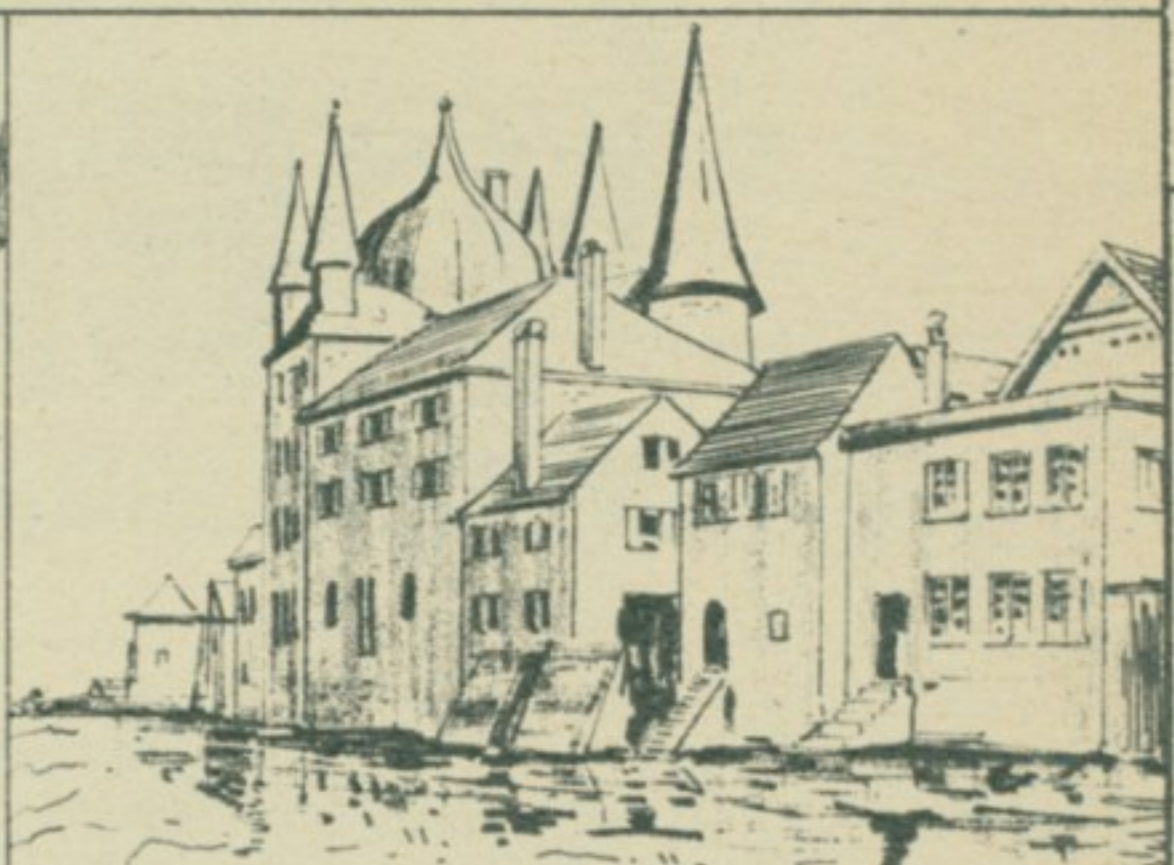

УТОКАЗ
У
БЛИЗИНИ
ЧИЛИВЕКА
(САД)

ВРАТА-ПОТКОВИЦА

НА ЈЕДНИМ ГРАДСКИМ
ВРАТИМА У ТОЛЕДУ,
У ШПАНИЈИ,
СТОЈИ НАТПИС:
"ЈА САМ НАЈЛЕПША
И НАЈБОЉЕ
ОЧУВАНА ГРАДСКА
КАПИЈА У ТОЛЕДУ.
ПОДИГЛИ СУ МЕ МАВАРИ
ПРЕ ОСАМ ВЕКОВА,
ДАЈУКИ МИ ОБЛИК
ПОТКОВИЦЕ КАКВИМ
СУ ПОТКИВАЛИ
СВОЈЕ КОЊЕ.
КРАЉ МЕ ЈЕ
УТВРДИО, СУЊЕ МИ ЈЕ
ДРАГИ КОЈИ МЕ
СВАКО ЈУТРО
ПОЗДРАВЉА А ОД
МЕНЕ СЕ СВАКО ВЕЧЕ
ОПРАШТА ПОЉУПЦЕМ.
ЗАТО САМ ПОЗНАТА
КАО
PUERTA DEL SOL
- КАПИЈА СУЊА."

ЗАМАК ШТЕКБОРН

НА ДОЊЕМ
ЈЕЗЕРУ У ШВАЈЦАРСКОЈ
ВЕКОВИМА ЈЕ ПРУЖАО СИГУРНО
УТОЧИШТЕ У ТРАЈАЊУ
ОД 6 СЕДМИЦА
И 3 ДАНА СВАКОМ БЕГУЊУ
КОЈИ БИ УШАО У ЊЕГА
КРОЗ ВРАТА
КОЈА СУ ГЛЕДАЛА
НА ЈЕЗЕРО.

Трд

ПОРОДИЦЕ
ШВАРЦЕНБЕРГ
У ЦРКВИ
СВИХ СВЕТИХ
У БЛИЗИНИ
КУТНЕ ХОРЕ
(ЧЕХОСЛОВАЧКА)
ОГРОМАН ЈЕ
ШТИТ
НАЧИЊЕН
ОД НЕКОЛИКО СТОТИНА
ЉУДСКИХ КОСТИЈУ.

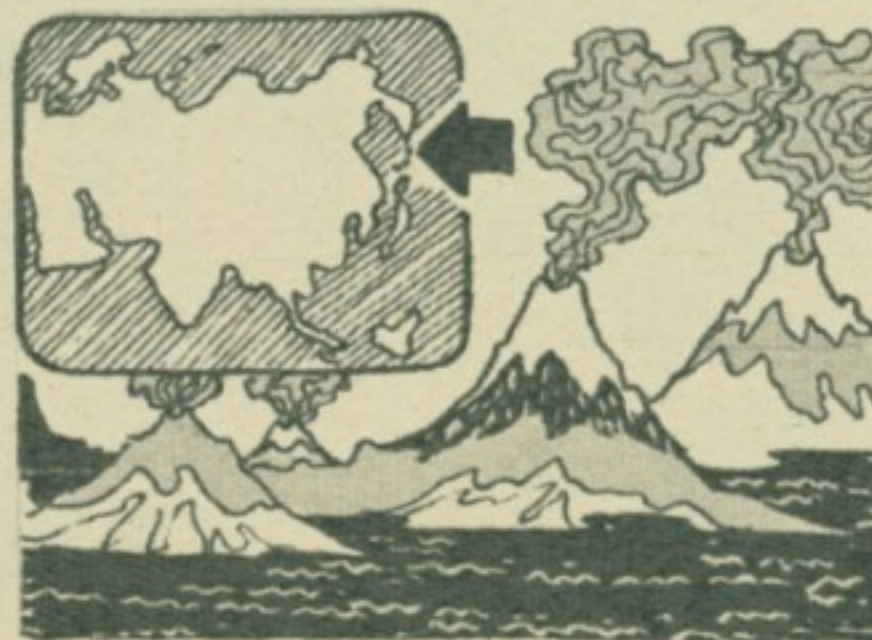
1243/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

наших предака. Према мишљењу стручњака за обољење зуба данас су чак ретка и деца са потпуно здравим зубима.

• Курилска острва добила су име по руској речи „курит“ — пушити се, због активног вулканског карактера ове острвске групе.

• снег представља најразноврсније кристале воде. Алхемичар Алберт Магнус је још у 13. веку

први упозорио на кристале снега, а структуру снежних кристала први је проучио енглески физичар Роберт Хук (1635-1703).

• амерички научници Џонс и Варг покушали су да одреде колики је у ствари један гутљај. У њиховом опиту учествовало је 14 мушкараца и жена изабраних насумце. Резултат опита

је: гутљај одрасле особе износи у просеку 17 милилитара — код жена 14, а код мушкараца 21 милилитар. Испитивањем групе од десеторо деце утврђено је да дечји гутљај износи 4,5 милилитара, што отприлике одговара једној кашчици за чај.

• литар воде је 775 пута тежи од литра ваздуха.

• стари египатски папируси чувају се у нарочитим збиркама које се зову папиротеке. Најпознатије папиротеке налазе се у Лондону, Паризу, Берлину и Бечу и, разуме се, у Каиру. У Бечу, на пример, у папиротеци се могу видети и ђачке свеске у којима су пре три хиљаде година мали Египћани исписивали своје прве хијероглифе.

• прва средња школа у Словенији била је гимназија основана у Љубљани почетком 17. века.

• опити до којих су дошли стручњаци Института за истраживање дечјег развоја у Лондону показали су да је коефици-

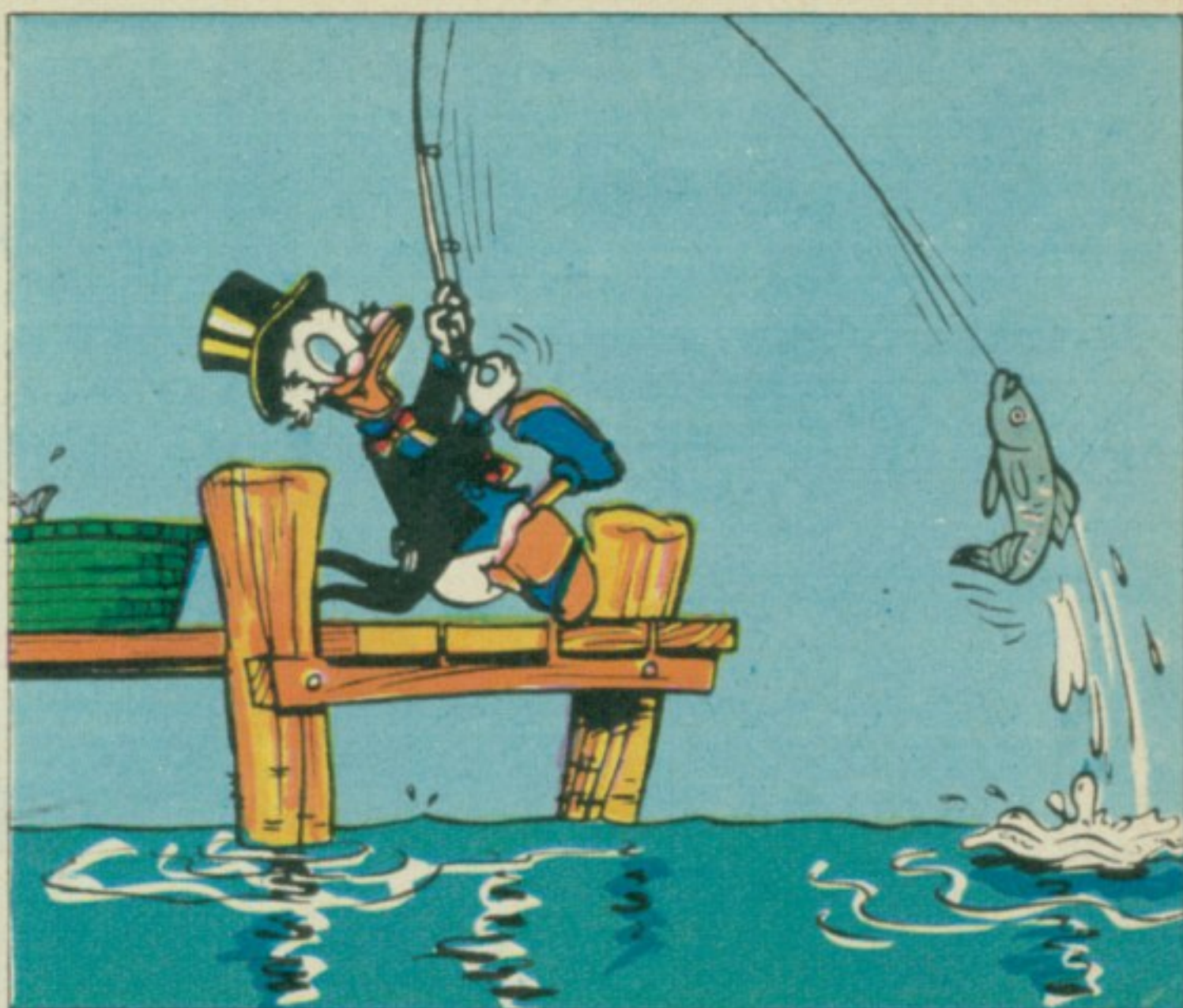
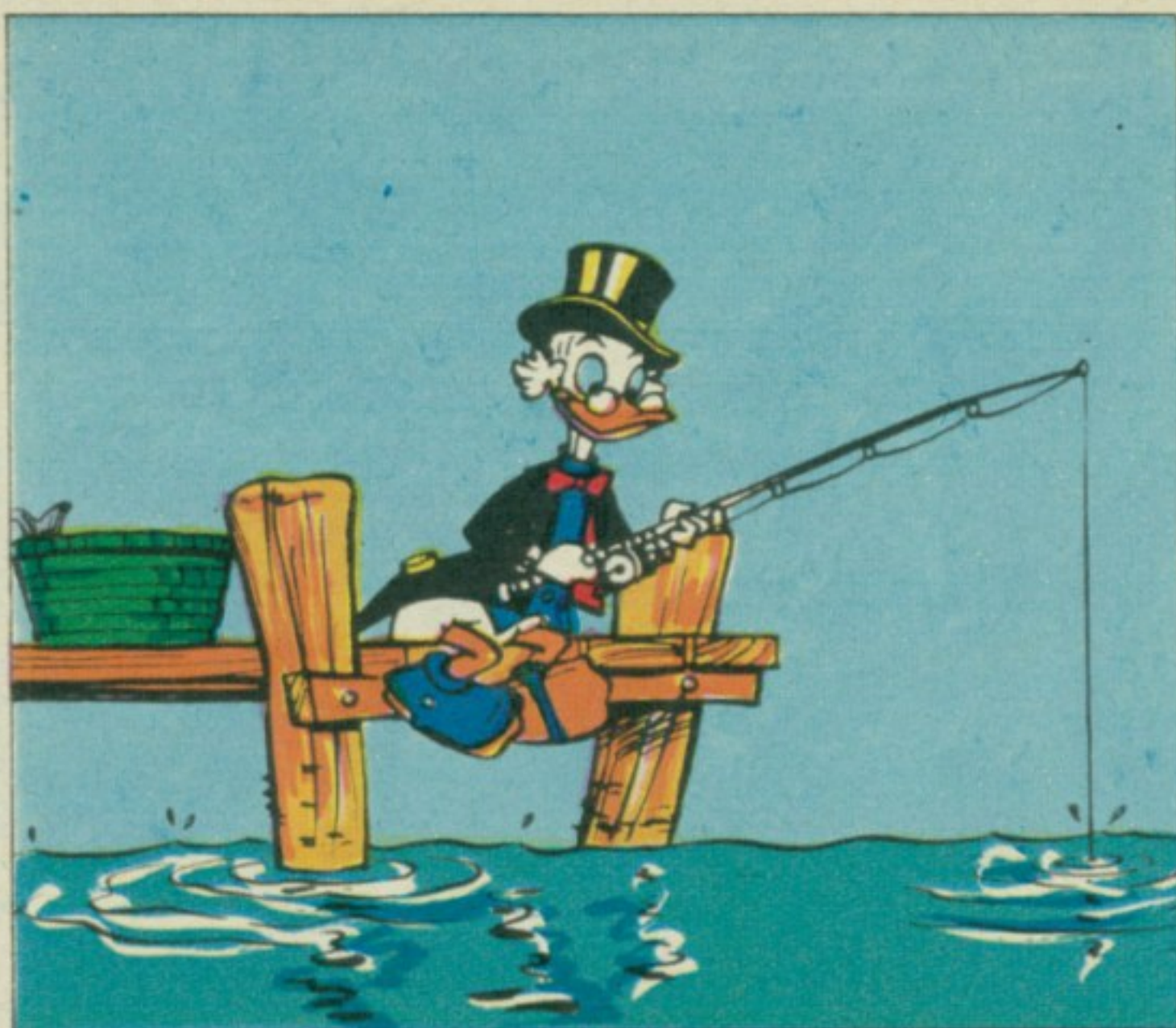

јенат интелигенције код деце различитих раса, али која су живела у истим условима, исти. Према томе не постоје расе које су интелигентније од других.

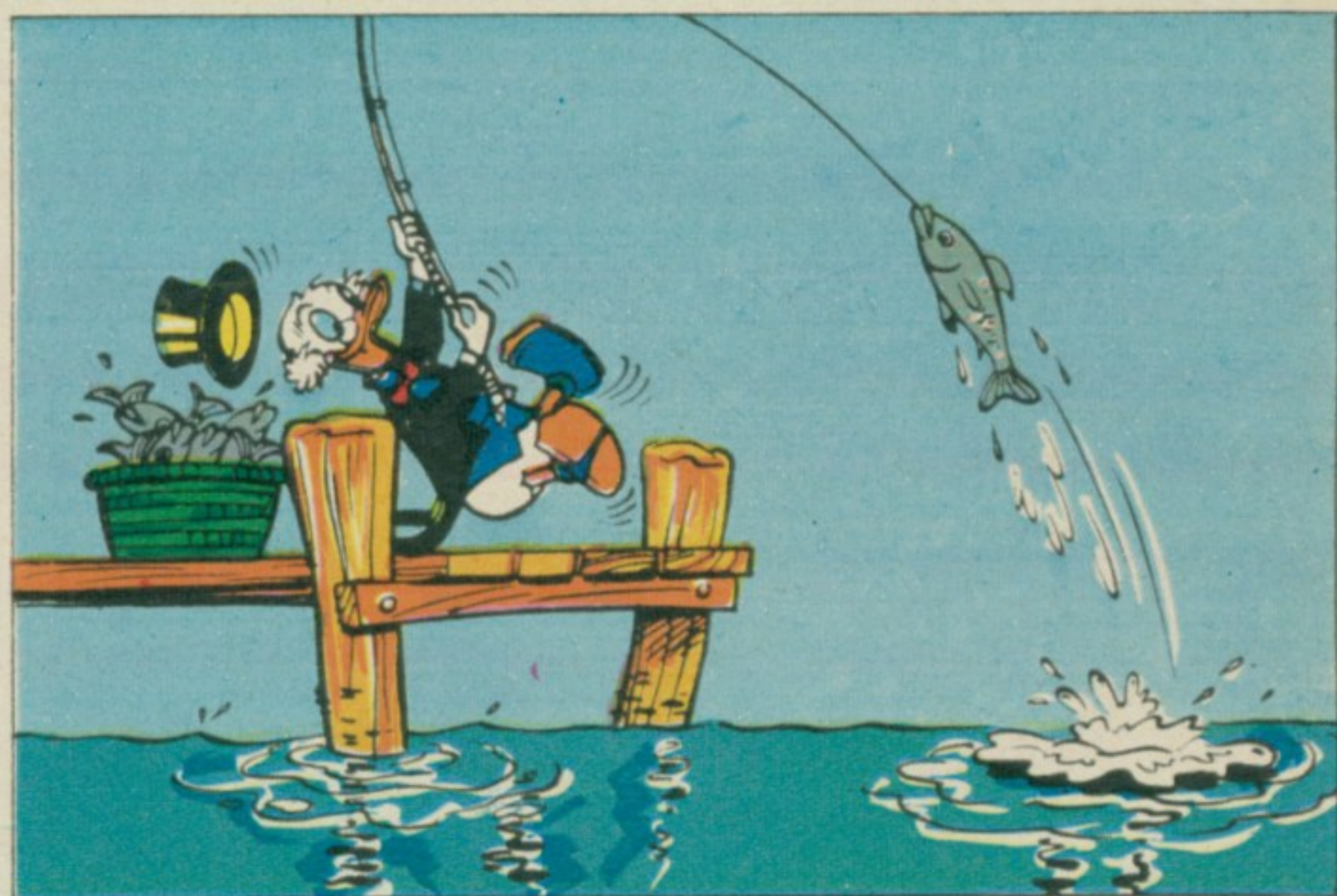
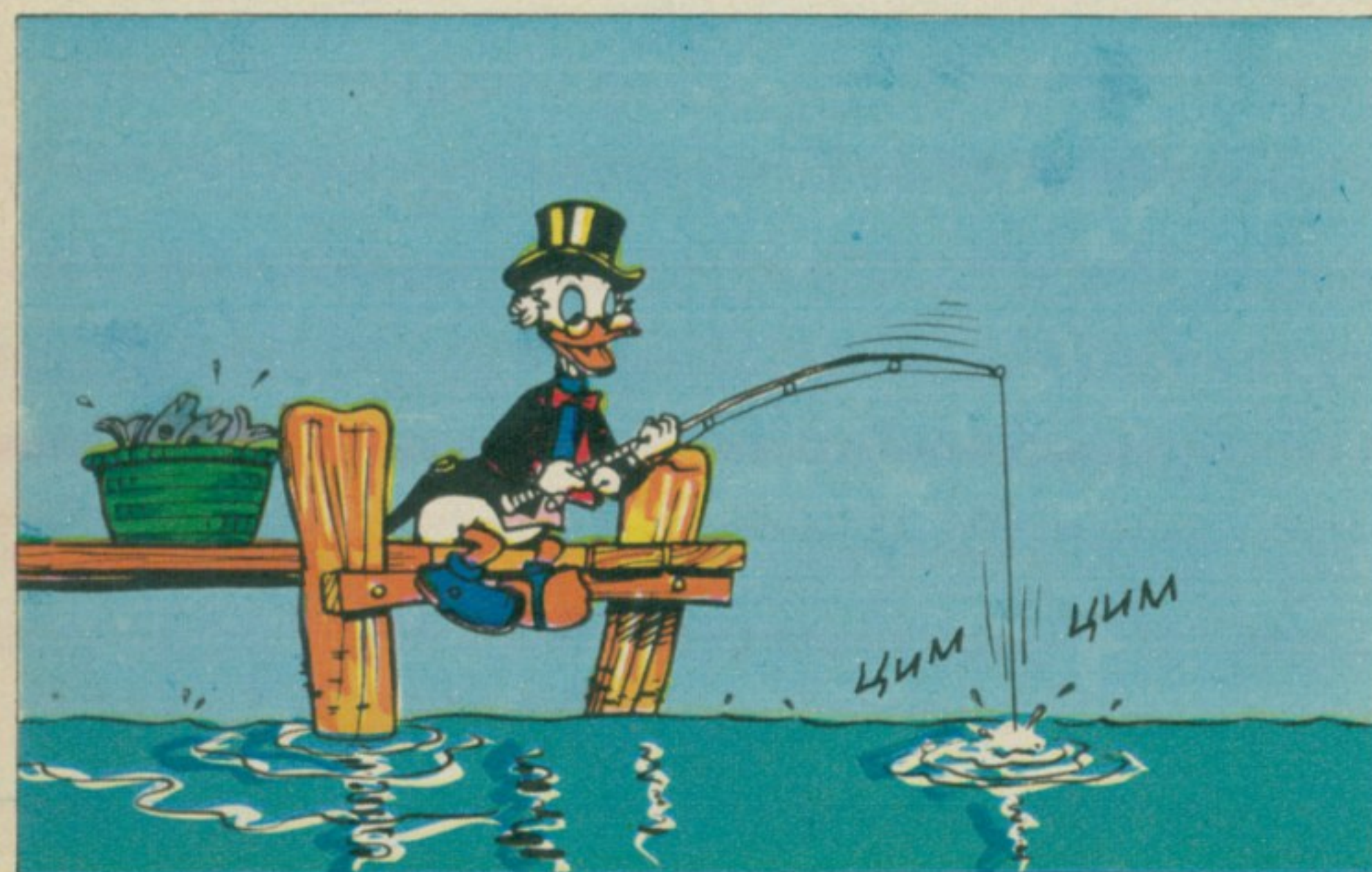
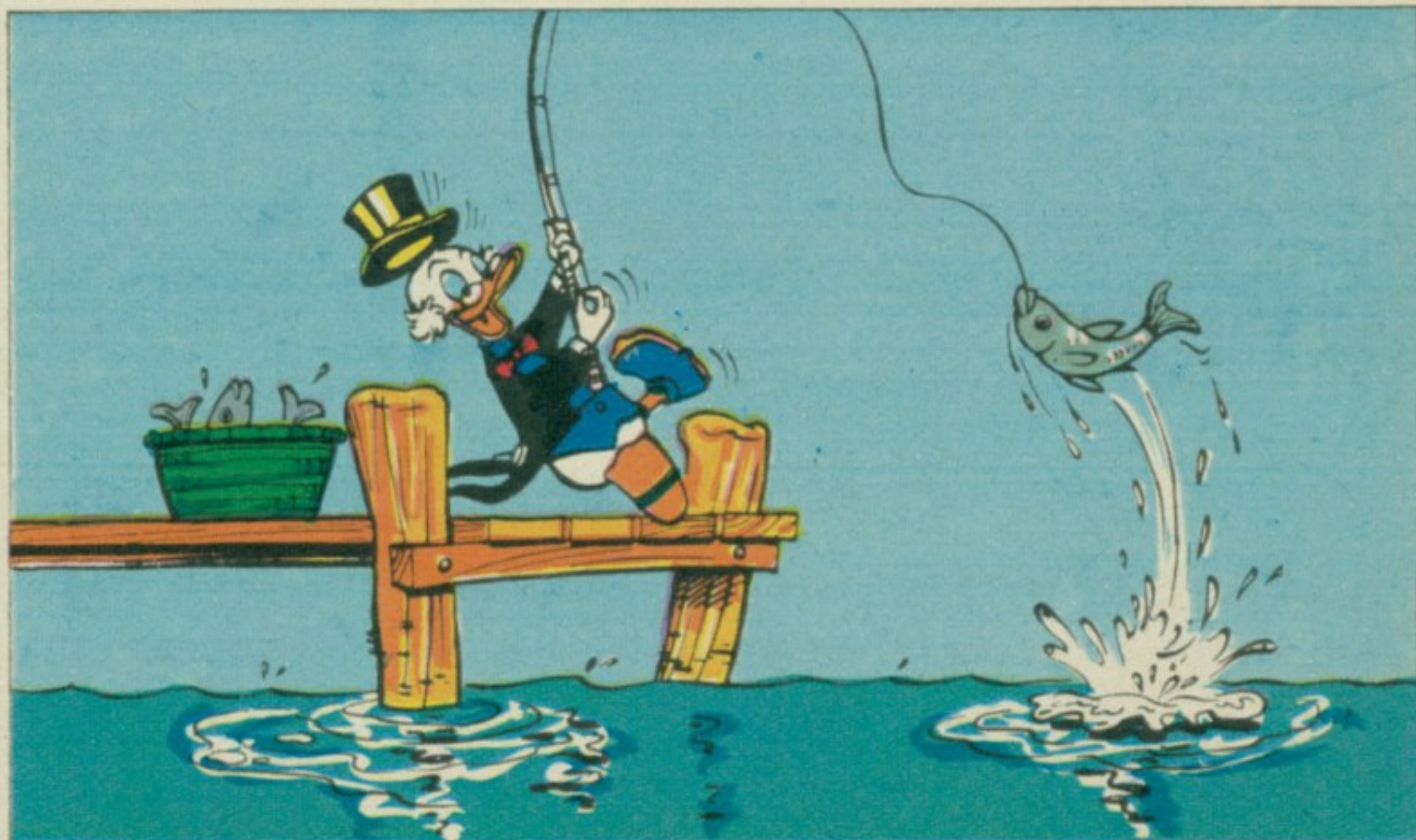
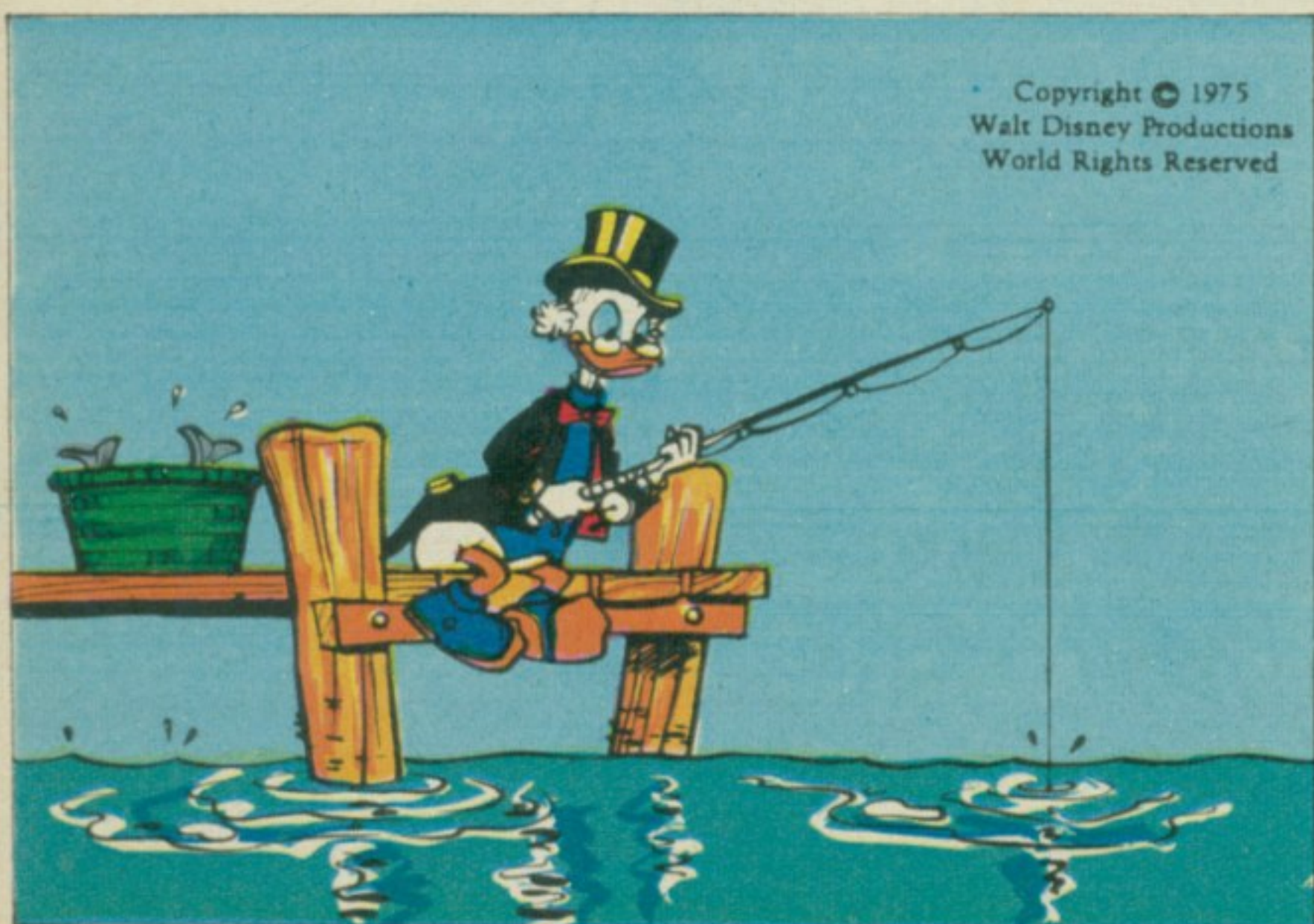
• статистичари тврде да 78 одсто Европљана има кварне зубе, што је за 75% више него код

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

Copyright © 1975
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ТЕПИХ ЗА ТОКИО

Први ваздушни напад на главни град Јапана Американци су извели ноћу између 9. и 10. марта 1945. године.

Тог дана узлетело је 334 авиона. Они који су полетели први носили су 180 нападних бомби М. 47 А. 2 од по 35 килограма подешених да експлодирају на висини од 30 метара да би „маркирали“ циљеве. Остали су били снабдевени распрскавајућим бомбама од 250 килограма које су се на висини од 150 метара претварале у кишу малих запаљивих бомби М. 69 од 3 килограма.

У 17 часова и 55 минута 9. марта први апарати Б-29 одлепили су се са писте у Сајпану, Гуаму и Тинијану. Велики бомбардери 73, 313. и 314. ескадриле узлетали су један за другим према Токију. Од 334 бомбардера само је један имао незгоду при полетању и разбио се ударивши о ивицу писте. Товар запаљивих бомби одмах је плануо претворивши га у буктињу у којој је нашла смрт 11 чланова посаде.

СКУПА РАТНА ПТИЦА

У рату на Пацифику огромне раздаљине онемогућавале су употребу стандардних тешких бомбардера. Американци су морали, да би извели ваздушну офанзиву на Јапан, да направе супербомбардер с великим радијусом кратања и освоје базе из којих би он полетео.

Првог дела посла прихватила се фирма „Боинг“ која је имала највише искуства у производњи тешких бомбардера. Њен модел Б-17 имао је велик успех и из тих разлога Врховни штаб поверио је компанији „Боинг“ конструкцију новог циновског бомбардера, неопходног за борбе на Пацифику.

Тако је настао „боинг Б-29“ и крајем јуна 1943. године Америчко ратно ваздухопловство добило је прве моделе. Боинг Б-29 имао је 4 мотора, распон крила 43 метра, могао је да лети на висини од 10.000 метара брзином од 600 километара на час. Прсечан товар бомби износио је око 6 тона, а одбрамбено наоружање састојало се од топа калибра 20 милиметара и 12 телекомандованих митраљеза од 12,7 милиметара.

Ова „ратна птица“ била је веома скупа — сваки апарат стајао је америчку државу око милион долара! Пошто су отклоњени неки мањи недостаци на авиону, формиране су екипе и оперативне јединице.

Јуна 1944. годину дана пошто су први модели напустили фабрику, формација Б-29 полетела је из Кине и напала челичане у Јавати на острву Киушу.

Од тога дана „пробни“ напади следили су један за другим, а 24. новембра 1944. извршен је први продор формације Б-29. Узлетели су са поново освојених Маријанских острва — према Јапану. Тако је почела велика америчка страшна ваздушна офанзива на Јапан која се појачавала како је број циновских бомбардера Б-29 растао.

ПИЛОТИ СУ ЗАДРХТАЛИ

Деветог марта 1945. године генерал Ле Меј сазвао је заповеднике посада авиона Б-29, стационарних на Маријанским острвима, да би им изложио нову тактику. Врховни штаб, рекао им је, одбацио је нападе са великих висина и наредио да авиони, у сасвим ниском лету, засипају

циљеве запаљивим бомбама. Пилоти, десетковани током претходних бомбардовања, задрхтали су када су чули ово наређење.

Официри су саопштили посадама да ће се следећи напад извршити кроз неколико часова, ноћу, на висини између 1500 и 2000 метара, да ће авиони деловати појединачно а не у формацији и, најзад, да је циљ напада Токио, најбоље брањен јапански град. У сали су се зачуде псовке.

А тек када им је речено да ће из свих Б-29 за тај напад бити укључено одбрамбено оружје, осим два митраљеза у репу, пилоти су изјавили да је команда сасвим изгубила разум и да их шаљу право у смрт, у бесмислено самоубиство. Генерал Ле Меј, који је

замислио и организовао овај напад упркос неслагању већине својих претпостављених и сарадника, преузео је на себе тешку одговорност. Он је желео да се ефикасност бомбардовања удесетостручи, а истовремено, губици у људству и авионима смање.

Уклањање наоружања, ограничење висине лета при нападу, као и појединачно деловање авиона имали су за циљ и да се уштеди гориво, неопходно за подиза-

У рату на Пацифику амерички генерал Ле Меј спровео је у дело нову технику ваздушног напада која је изазвала неслагање Главног штаба и отворено негодовање пилота. Ле Меј је преузео тешку одговорност шаљући »боминте 29« да појединачно и са мале висине бомбардују главни град Јапана

Генерал Ле Меј (са цигаром) творца је нове технике ваздушног напада у рату на Пацифику.

главни задатак: уништити њихове главне стратешке циљеве и пољуља морал цивилног становништва. У самом центру града налазило се мноштво великих фабрика, а међу стамбеним зградама невероватно велики број за натских радионица и трговина. Ле Меј је знао да становништво никако неће моћи да буде поштеђено.

Одлучено је да се примени техника »бомбардовања у тепиху« која се састојала у следећем: неколико првих бомбардера обележиће, помоћу запаљивих и светлећих бомби, границе подручја одређеног за главни напад, а остали ће надлетети подручје и у обележеном делу изручити своје убиствене товари.

Убрзо након полетања из база, америчке авионе на путу за Токио обавила је ноћна тама. После дугог једноличног лета изнад мора на екранима радара Б-29 показала се јапанска обала и међу посадом одједном је завладала напетост.

Но, скоро истог тренутка у даљини је блеснуо Токио обасјан пламеним бомбама претходнице. Авиони су наставили према светлости да изврше задатак и покушају да се неопштењени врате у базе.

Пилоти су почели да обављају уобичајене припреме: да подешавају брзине и нишане, отварају врата спремишта бомби, навлаче нарочите прслуке и кациге. Затим су Б-29 брзином од 500 километара на час спустили на одређену висину.

Тачно у 00 часова и 15 минута 10. марта пале су на Токио прве бомбе. Амерички авиони пристизали су на град један за другим, истим редом којим су и полетели.

Многе становнике главног јапанског града бомбардовање је затекло на улицама. Пламена завеса ширила се невероватном брзином. Појединачни пожари стапали су се у ватрени океан обавијајући у трену зграде и људе, затварајући пролазе, гутајући све пред собом и око себе.

Ужасни крици проламали су се кроз ноћ, људи су бежали, сударали се, дозивали у помоћ, умирали. Улице су се пуниле угљенисаним лешевима.

НИКО НИЈЕ ИЗАСАО ЖИВ

Најзад се огласила противавионска одбрана. После првог изненађења са обала је грунула палба, али је висина лета Б-29 збунила тобције. Рефлектори су једва успевали да следе авионе који су летели толико ниско. Брујање мотора тешких бомбардера једва се чуло јер је било помешано са звуцима пакленог пожара и парајућим за вијањем противавионске одбране.

Многи житељи Токија успели су да се повуку до градских четврти Фикагаве и Хоњо и склоне у школе. У њима је преко 13.000 душа потражило спас од ужаса који се тако изненада сручио на град. Али, пламени потоци преплављивали су улице, стигли и до школа, захватили зидове и кроз експлозијом распрснуте прозоре увукли се унутра. За мање од пола часа у школама Фикагаве и Хоњо лежало је 13.000 поцрнелих лешева.

Ветар је још више раширивао пожаре који су се ширили према четвртима даље од центра. Храм Кванон у градској четврти Аза куза дружио је уточиште десетинама хиљада људи, али ни он није остао поштеђен.

Док су се рушили кровови огромног светилишта, пламен је лизао по унутрашњости. Они који нису

изгорели изгажени су у паници која је настала. Ниједан човек није изишао жив из храма Кванон те ноћи.

ГРАД ГОРИ!

Око три часа ујутру последњи Б-29 надлетео је Токио, сручио бомбе и удаљио се. Сат касније пожари су почели да јењавају. У граду је владала страшна пометња, ужасна топлота. Већина људи страдала је у пламену, но многи су се и угушили од велике концентрације угљениковог оксида, нарочито у нижим деловима града.

Хиљаде становника Токија повукло се, чим су пале прве бомбе, у грађевине од цигле и бетона у нади да ће тамо наћи сигурну заштиту коју нису могле да пружи њихове куће саграђене претежно од дрвета.

Цигла и бетон издржали су бомбардовање и веома мало зграда уништено је од самих бомби. Али, огромна топлота од околних пожара зачас их је претварала у циновске крематоријуме.

Бомбардовање је трајало без прекида пуна три часа. У Главни штаб у Сајпану стигле су поруке пилота да Токио гори и да је јапанска противавионска заштита изненађена и немоћна.

Када је угашен и последњи пламен, а пожари су тињали више од 10 дана, крајњи исход бомбардовања био је поразан: 200 хиљада људских жртава, материјална штета од више милијарди јена, 26 квадратних километара, односно око 20 одсто површине Токија, савијено са земљом.

Јапанска противавионска заштита оборила је 14 авиона Б-29 од којих се 9 срушило у сам центар града и уништило све испод и око себе. То је износило свега 4 одсто авиона који су узели учешћа у нападу.

Резултати овог авионског напада и незнатни губици дали су за право новој тактици генерала Ле Меја. Она је, после бомбардовања Токија, примењена и на многе друге јапанске градове.

БОМБЕ УМЕСТО ГОРИВА

Осим тога, нападајући појединачно и са мале висине авиони би представљали расуте мете и отежавали посао јапанској противавионској заштити и ноћним ловцима. Важно је било и то што би их тако збунили, јер су сви дотадашњи напади извођени у густим формацијама и са висине од 9 до 10 хиљада метара.

Генерал Ле Меј хтео је да нападом на Токио Ја-

Л. СРЕДАНОВИЌ

ДИКАН И СТАРИ СЛОВЕНИ

Б. ЂУРИЦА

УЖАС У АЛПИМА

ЈЕДИНИ ДОКАЗ МОГ ПОСТОЈАЊА БИЛО ЈЕ ПРИСУСТВО ТИТРАВЕ ЦРВЕНЕ БОЈЕ КОЈА МЕ ЈЕ БОЛНО ПЕЦКАЛА.

Касније, колико касније не знам, али када сам се осветио прво што сам угледао било је — црвено небо. А затим ми је поглед пао на црвене стене и лице мог друга Ђузепеа Контија које је вирило из црвеног снега. Хтео сам да протрљам очи, нисам могао да поверујем у ту боју која ме је пекла до мозга. Али, нисам могао да покренем руке. Тек тада сам схватио да сам закопан у снегу.

А да ли сам уопште жив? А ако јесам, зашто не осећам никакав бол, чак ни тишање, ни потпуно штречње... Једини доказ мог постојања било је присуство титраве, болне, нестварне црвене боје.

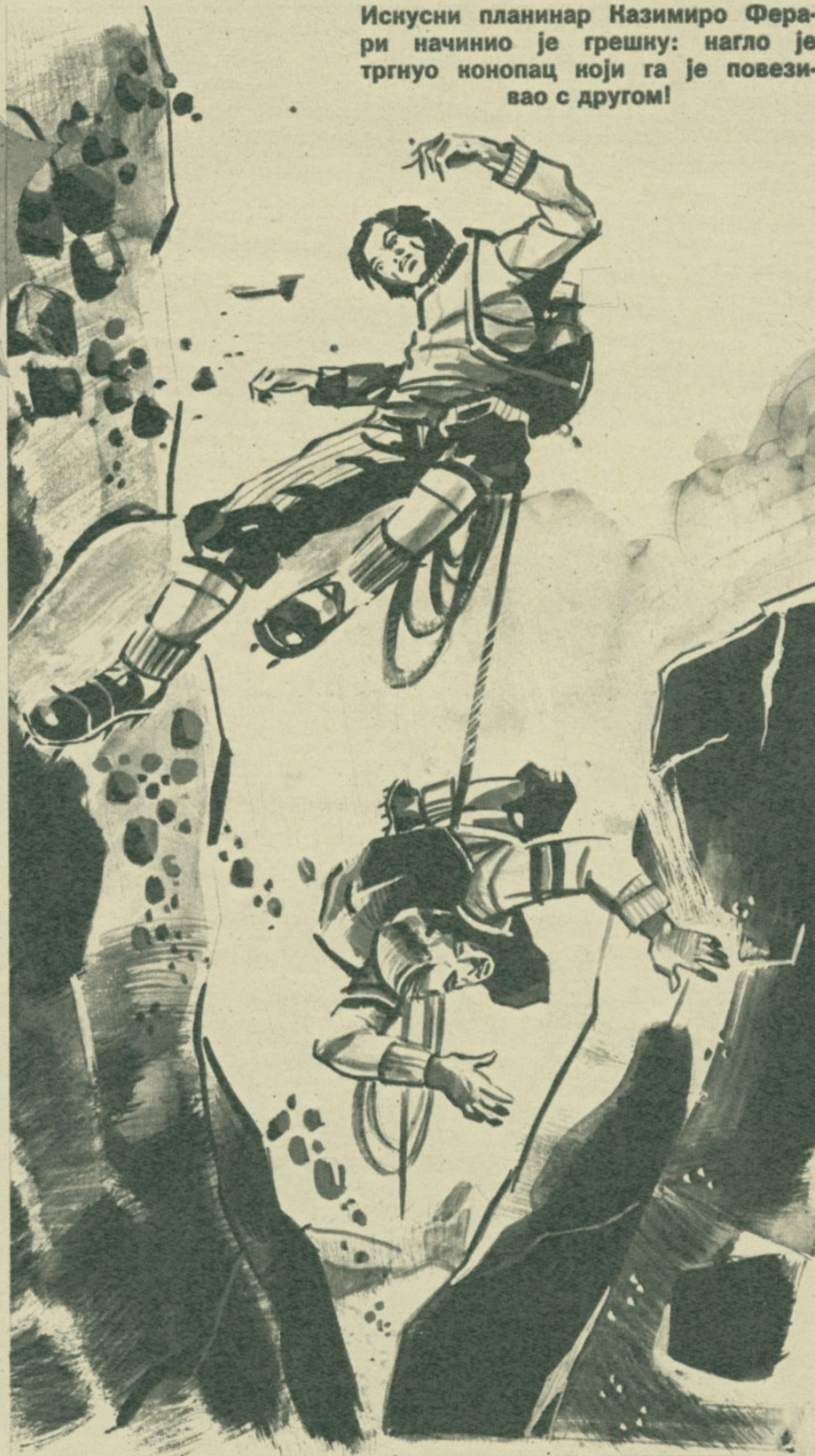
Онда сам угледао Контијеве очи. Биле су широм отворене, некако стакласте и безживотне. У њима нисам видео ништа, чак ни патњу. Помислих да је мртав, али он трепну, мрежа ситних бора створи ми се испред очију. Гледали смо се а нисмо имали снаге да проговоримо. Чудно је то кад мисао тече, кад се речи, питања скупљају у грлу а не могу да пређу преко усана.

А зашто сам читав тај ужас доживео као нешто црвено, често сам се питао касније. Чак ми је и врисак мог двадест петогодишњег пријатеља био утиснут у свест као вапај који је слутно црвено, страшно „збогом“ целом свету.

СЛУТЊА

Било је тихо зимско јутро када смо, 19. фебруара 1961. године, почели да се пењемо уз стрму литицу висику 200 метара. Само ту препреку да савладамо, гворили смо један другом, а онда ћемо лако стићи до једног од врхова Бергамских алпа који је био сакривен паперјастим облацима.

Пели смо се уза зид који је блештао на сунцу. Ђузепе Конти био је искусан алпиниста, налазио се испред мене и забијао клинце у пукотине. А кад би пронашао згодан усек заустављао се у њему и сачекивао ме. Сантиметар по сантиметар, грч по грч, а онда радостан осмех после сваког пређеног метра. Пслако смо се успињали не

Искусни планинар Назими́ро Ферари начинио је грешку: нагло је тргнуо конопца који га је повезивао с другом!

обазирати се на хладноћу. Сунце је већ нестајало иза плавичастих брда, а до врха литице преостало нам је само двадесетак метара.

Да ли због умора или је стварно тако било, тек у једном тренутку учинило ми се да је Конти изгубио равнотежу. Осетио сам нешто што нисам могао да назовем страхом. Била је то језа која ме је одједном прошла кроз кичму и слутња да нешто страшно може да нам се догоди.

Несвесно сам тргнуо конопца који нас је повезивао. Ђузепе се окренуо...

У следећем тренутку камен испод његових ногу се одронио. Ђузепе је полетео наниже. Под те-

жином његовог тела један за другим из стене су ипадали провучексери кроз које је било провучено уже.

САМО ВРИСАК

Мој пријатељ је пролетео поред усека у којем сам стајао. Конопца се затегао и тај нагли трзај избио ми је ваздух из плућа. Покушавао сам да се ухватим за неку избочину, али нисам успео. То је трајало само секунд или два, а за-

тим смо полетели у провалију. Иза нас је остао само његов врисак.

Падали смо великом брзином нис окомиту литицу. Нисмо имали никаквог изгледа да преживимо пад. Јер, 180 метара испод нас налазило се оштро камење. Конопца који нас је повезивао шибао ме је по лицу. Личио је на велику змију која је палацала и увијала се изнад моје главе. Падао сам низ стену ударајући о избочине. Покушах да се задржим али осетих страшан бол кад су ми се нокти и прсти поломили. Литица је промицала као у неком убрзаном филму.

За то време Контијево тело безживотно је летело кроз ваздух. Схватио сам да се одмах онесвестио, од страха или повреда, не знам.

Учинило ми се да смо падали читаву вечност. И тада, у тим страшним тренуцима, постао сам свестан једне велике заблуде да човеку у таквом часу искрсава пред очи цео његов живот... Иако сам знао да летим у сигурну смрт, нисам могао да се присетим ниједног детаља из свог живота. Само су стене и блештава белина играле пред мојим очима.

Последњег часа се сећам био је шиљати камен тачно испод нас. Склизнули смо преко њега и упали у дубок снег. Само чудо нас је спасло.

ЖИВЕ ТАЧКИЦЕ

Иако сам жмурио, никако нисам успевао да се ослободим те проклете црвене боје. А онда сам зачуо смех, лично је на кикотање. „Ђузепе, зашто? — прошапутао сам пре него што сам отворио очи. Али он се није смејао, гледао ме је нетремице а тај неми прекор ме је раздирао.

Онај смех је надлазио, са свих страна је шикљао. Кад бих само могао да се уштинем. Да ли је то стварност или као у бајкама — друга страна живота, тамо из смрти.

Дуго ми је требало да схватим да је то био ехо, далеки одјек туђе среће негде у планини. То ми је дало снагу. Почео сам да се излазим из снега, а сваки покрет причињавао ми је бол.

Бауљајући на лактовима допузао сам до ивице висоравни на којој смо се задржали. Наднео сам се над понор и почео да дозивам помоћ. Мој глас је одјекивао: сада је тај неопипљиви део мене разбијао о литице, ломио, одбијао и новом снагом настављао да клизи преко белих врхова.

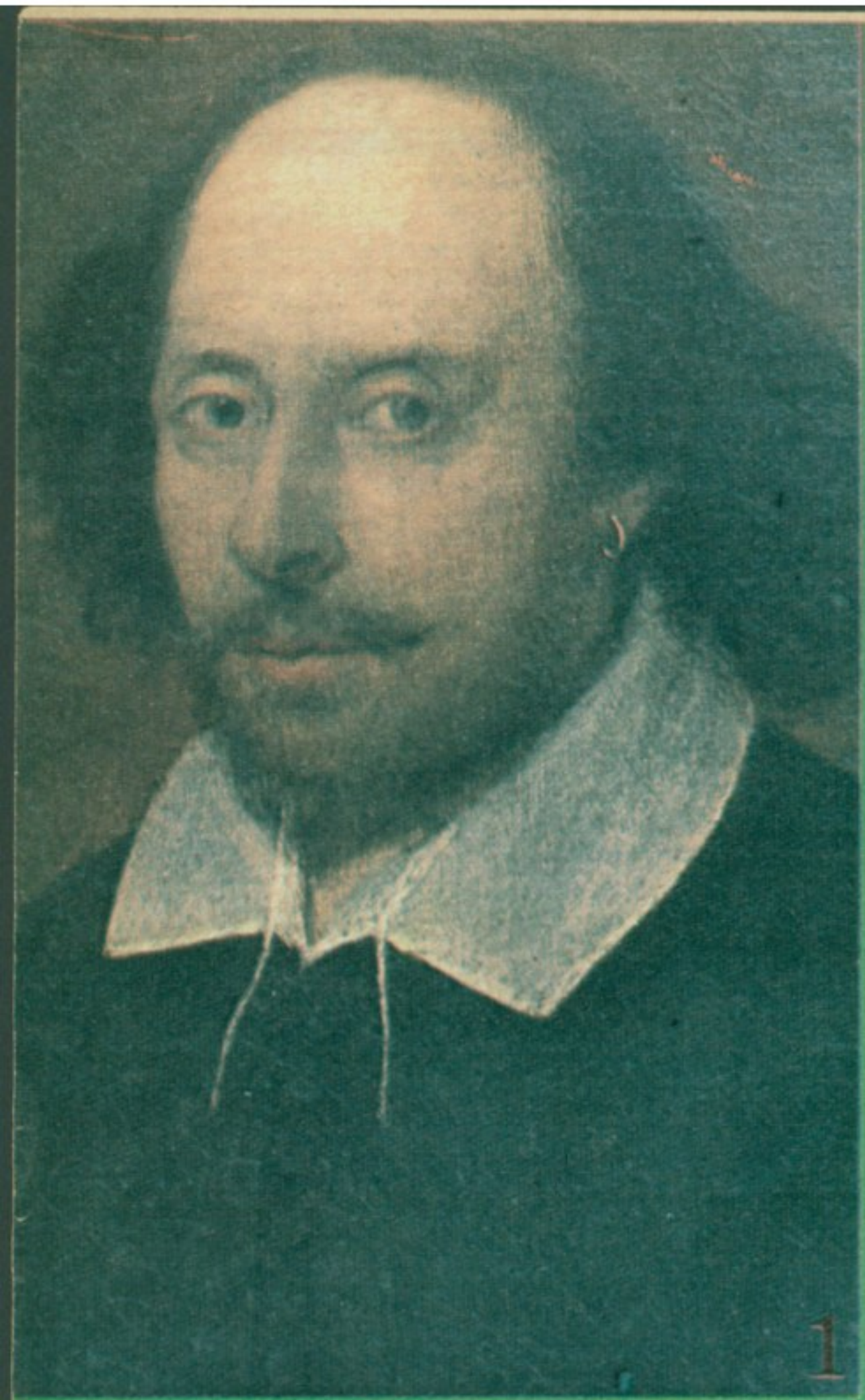
А онда ми је одговорио. ОН, ехо обећао ми је помоћ. Одоздо су нам довикивали да издржимо. Тек кад сам угледао живе, покретне тачкице испод заравни на којој смо се налазили могао сам да одахнем.

* * *

После две недеље изишао сам из болнице, а Ђузепе је морао да остане на лечењу читавих шест месеци. Четири године касније вратио сам се старој љубави — планинским врховима. И увек кад бих позвао свог пријатеља да крене са мном, тужно би се насмешио и одговорио ми:

— Желим ти много среће, али с тобом ћу бити само у мислима.

Б. Ј.

ШЕКСПИРОВ ДУ

Градић Стратфорд лежи на десној обали реке Ејвон којом достојанствено плове дивни бели лабудови. Питоми Ејвон тече истоименом долином у покрајини Ворикшир, у средњој Енглеској. Пре свега Стратфорд је познат као родно место Вилеама Шекспира које посећује 200 хиљада људи годишње. У долини Ејвон пронађени су многи трагови прастарих римских и сансонских насеља, док име самог Стратфорда у преводу значи «газ којим пут води преко реке».

У време када је Енглеском владала краљица Елизабета I, кћерка Хенрија VIII и Ане Болен, која је сиромашну и унутрашњим и спољним немирима разтрзану државу претворила у земљу економског и културног процвата, у Стратфорду је живео Шекспир. Енглеска 16. века била је више него тле за размах Шекспировог генија.

1.

ЈЕДИНИ ВЕРАН — Чендосов портрет Вилеама Шекспира једино је платно за које се поуздано зна да верно представља великог писца. Портрет је насликан у дсба краљице Елизабете I, а данас је трајно изложен у Националној галерији портрета у Лондону. Шекспир се родио 23. априла 1564. године. Његов отац Џон био је занатлија, а мајка Ме-

ри кћерка имућног поседника. Оженио се Аном Хатавеј када му је било свега 18 година — она је имала пуних 26. Вилеам и Ана родили су троје деце: Сузану и близанце Хамнета и Џудит. Први поуздани подаци о Шекспировом боравку у Лондону потичу из 1592, али је не извесно када се песник коначно вратио у Стратфорд. Датум Шекспирове смрти није поуздано утврђен, али је највероватније да је умро 23. априла 1616. у 53. години живота.

2.

ЛИКОВИ ИЗ ДРАМА — Споменик Шекспиру састоји се од песникове статуе коју је урадио лорд Роналд Гоуер и 1888. године поклатио Стратфорду. Гоуер је аутор и четири фигуре у подножју скулптуре које симболизују филозофију, историју, комедију и трагедију, а све четири представљају ликове из Шекспирових дела. То су Хамлет из истоимене драме, принц Хал из „Хенрија IV“,

Фалстаф из „Хенрија V“ и леди Макбет из „Макбета“.

3.

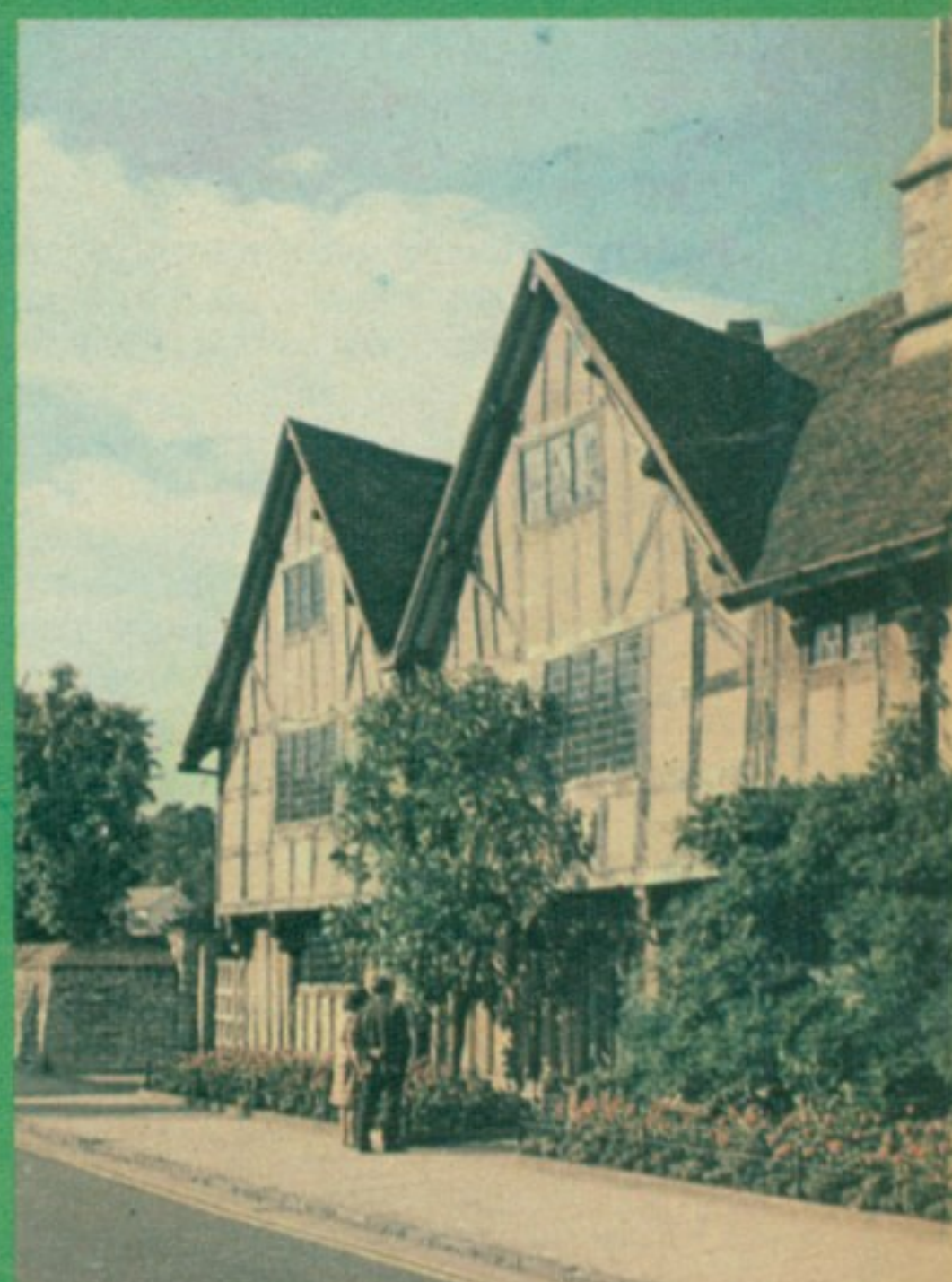
У СТИЛУ ТЈУДОРА — Једна од најпосећенијих пречних и косим предама. Међупростор древне конструкције испуњен је кућа у Енглеској, родни дом Вилеама Шекспира, потиче из раног 16. века, а у доба Шекспирових родитеља састојала се од две одвојене зграде. У једној је Вилеамов отац Џон Шекспир обављао занат рукавичара и вуковачара, а у другој живела је његова породица. Када му је 1601. умро отац, Вилеам је наследио кућу али ју је убрзо препустио мајци и сестри да би окушао срећу у Лондону. Касније је у Шекспировој родној кући живела леди Елизабета Барнард, песникове унука и последњи потомак у директној линији сродства. Кућа је сазида на у стилу Тјудора, од камена оивеченог дрвеним предама. Главна врата на левој страни фасаде воде у дневну собу, одакле се степеницама од тешког храстовог дрвета иде на спрат са два спаваћих собама. У једној од њих родио се Вилеам Шекспир.

4.

НАЈБОЉИ КРЕВЕТ — Сачувана је и кућа у којој се родила и до удаје живела Ана Хатавеј, Шекспирова супруга. Њен отац био је имућан фармер из околине Стратфорда, па је кућа, веран пример старе сеоске архитектуре покрајине Ворикшир из раног 15. века, прилично пространа. Састоји се од 12 соба са старинским каминима, прастарим намештајем у рустичном стилу и старинским породичним предметима за домаћинство. У предворју се и данас налази дрвени базак на коме су седали будући младенци Ана и Вилеам док је у једној од спаваћих соба на спрату изложен „други најбољи кревет“ каснијег Шекспировог домаћинства који је писац тестаментом завештао супруги.

5.

ОПАКИ ВЛАСНИК — Зграда која се некад налазила на овом месту била је позната као „лепа кућа од цигле и дрвета“. Име „Нова кућа“ добила је зато што је 1596. го-

дине постала ново пребивалиште породице Шекспир. Вилеам ју је купио за данас мешно мали износ од 60 фунти, а затим поправио, обновио и у њој провео последње године живота. Кућа је почетком 18. века реновирана да би је средином истог столећа откупио свештеник Френсис Гастрел. Он је најпре посекао дивно лудово дрво што та је засадио сам Шекспир, и то само зато што су му сметали многбројни посетилци које је бескрајно занимало дрво под којим је Шекспир понекад читао и писао! Гастрел је 1759. године срушио целу кућу због чега је убрзо борио принуђен да напусти град, праћен гневним псвиздима и псовкама мештана. Опустели плац откупио је 1861. Фонд за очување Шекспировог родног места и на простору на коме се налазила „Нова кућа“ засадио и одгајио диван врт оивичен првобитним темељима од цигле.

6.

СУЗАНИН ДОМ — Холмс Крофт је типична енглеска стамбена зграда из 16. века. Зидови куће направ-

љени су од усправних греда од храстовине које почивају на темељима од камена, а повезане су попречним косим предама. Међупростор дрвене конструкције испуњен малтером. Холов Крофт био је дом старије Шекспирове кћерке Сузанае, „духовитије од осталих припадница свога пола“, удате за доктора Џона Хола. Године 1616, када је песник умро, Холови су се преселили у „Нову кућу“.

7.

КРЧМА КОД ГАРИКА — Названа је по вероватно најславнијем глумцу који је икада наступао у Шекспировим комадима Дејвиду Гарику. Сама крчма потиче још из доба краљице Елизабете I. Њен ранији назив није познат, а садашње име доводи се у везу са првом прославом која је у Стратфорду одржана у част Шекспира. За ову свечаност био је заслужан управо Гарики који ју је организовао 1769. године. Чувени глумац је том приликом даровао Стратфорду скулптуру Шекспира која се и данас налази у удубљењу северне фасаде градске већнице. Уз крчму „Код

Гарика“ стоји Харвардова кућа, такође из елизабетанског периода, дрвене конструкције и фасаде у раскошном дуборезу. Саграђена је 1596. године, а име је добила по Џону Харварду, потомку друге генерације која је у њој живела. Џон Харвард је касније отпутовао у Америку и у Кембриџу, у држави Масачусетс, основао познати Харвардски универзитет.

8.

ИЗГОРЕЛО ДО ТЕМЕЉА — Првобитно позориште у којем су приказане све Шекспирове драме изузев „Титуса Андроникуса“ било је пројектовано у готском стилу, а саграђено 1879. године од црвених цигала и камена. Са изузетком крила у којем се налазе библиотеке и галерије, позориште је 1926. изгорело до темеља. У свом данашњем руху, такође од црвених цигала али савременијег архитектонског кроја, Шекспирово меморијално позориште отворено је 1932. године. Одликује се извр-

ном акустичношћу, позорница му је одлично опремљена, а гледалиште велико и удобно. У њему се од пролећа до јесени сваке године одржава чувени Фестивал Шекспирових дела.

9.

ПОРОДИЧНА ГРОБНИЦА — Парохијална црква Стратфорда налази се на самој обали речице Ејвон. Доњи део црквеног торња потиче још из 13. века, али је танак, шпљаст врх од камена подигнут тек 1763. године. У унутрашњости цркве Св. Тројице, на северном зиду, постављена је скулптура познатог холандског вајара из 16. века — Џонсона (или Јансена). Дело на веран начин дочарава Виљема Шекспира, али је скулптура, на жалост, у каснијем периоду „улепшана“ бојењем. У поду цркве, одмах до скулптуре, смештени су грбови Шекспира и његове супруге Ане, најстарије кћерке Сузанае и зета доктора Џона Хола.

Д. П.

ТАЈНЕ БАЧКОГ СРЦА

ЉУДИ СУ
СЕ ОКРЕТА-
ЛИ ЗА НАМА,
АЛИ БИЉИ
И МЕНИ БИЛО
ЈЕ СВЕЈЕДНО.

вао јер сам био на великој муци. Тешко је замислити колико ми је лакнуло кад сам чуо добро познати звук. Наставник је ушао у разред.

Цедуљица на часу

Пролазили су дани, а ја сам био све приснији са њом. Волели смо се једном речју, али потајно. Знао

мом животу. Сваког тренутка гледао сам чита ли сна цедуљицу која је за мене значила много. Прошао је тај час и нисам добио одговор. Завршио се и велики одмор — опет ништа. Немогуће је описати како сам се понашао и како сам изгледао тих тридесет минута. Почео је и трећи час. Осетио сам нечију руку на својој. Она

будемо заједно! Ишли смо загрљени, ћутећи... Она је наслонила главу на моје раме и тихо јецала. Још и данас се с неком језом сетим тих тешких тренутака када смо тек нашли своју срећу, а морали смо да се разанемо. Шетали смо таким свесни нашег растанка, свесни наших последњих заједничких тренутака, свесни да се дуго нећемо видети. Обишли смо тог дана сва наша стара и толико драга места на којима смо се волели.

До краја године остало је још свега осам дана. Могли смо бити заједно још највише петнаест дана. И њих смо добро искористили. Били смо непрекидно заједно. Шетали смо улицама нашег града који јој је био толико драг а који је морала да остави. Свако вече је плакала а ја нисам могао да нађем речи које би је утешиле. Говорио сам да ћемо се опет видети, да ћу стално мислити на њу. Узалуд. Није вредело. И мени је било тешко исто као и њој.

Последњег дана школе нам је било најтеже. Знали смо да последњи пут седи-мо заједно, да последњи пут стежемо руке једно другом испод клупе. Знали смо да можда никад више нећемо бити заједно. Дошао је дан кад смо добили оцено. И она и ја смо били одлични али само са по седам петница јер обоје смо попустили у школи.

Мајка је заплакала

Последњи наш дан протекао је невероватном брзином. Отишао сам код ње око осам ујутру. Она се спрема за пут. Пришао сам и нежно је пољубио. Нисам се стидео њене мајке. Она је знала колико се волимо и колико нам је жао што се растајемо. Окренула је главу на другу страну и заплакала. Плакала је и Биља. Нисам знао кога да тешим. Било ми их је жао обе. Биља ми је била девојка, а њена мајка — моја друга мајка.

Изашли смо да последњи пут прошетом нашим градом. Она је насленила главу на моје раме, на шта сам већ био навикао оних задњих дана, и тихо јецала. Људи су се окретали за нама, али нама је било свеједно шта се дешава око нас. Шетали смо тако целог дана ћутећи. Она је требало да путује у девет увече. Остали смо дуго пред њеном зградом. Гледали смо се у тишини. Наш мир је нарушавао само неки јецај или која суморна реч коју смо изговарали зато што смо морали. Петнаест до девет. Пошли смо у лифт. Знали смо да и то последњи пут чинимо. Тада сам је последњи пут пољубио. Изгледало ми је да и лифт иде исувише брзо као и време. Ми смо се морали растати, а волели смо се.

Она сада живи у Крагујевцу. Она је сада далеко од мене, али ипак не толико да се не бисмо волели.

Радоје Андрић,
Титово Ужице
(Хонорар: 250,00)

ПОСЛЕДЊИ ПУТ

Било је то после зимског распуста 1971 године, добро се сећам. Био сам више него усамљен. Нисам имао друштва и данима сам само размишљао. Најчешће о својим другарицама и друговима... У првој клупи седео је Петар, не зато што је он тако желео већ зато што је био прави мајстор за преписивање и шаптање. У другој Верица и Бобан. Њих двоје су се волели. У трећој је била Биља. Седела је сама и нико није знао зашто. Била је одличан ђак и сви смо мислили да је то био разлог њене надурености, ако се њено понашање може тако назвати. Заправо, нико није знао зашто је она до те мере повучена. У разреду није имала неку „посебну“ другарицу, са свима је била на „здромо“ и псеку реч више кад су је нешто питали. Можда је разлог био и то што се често селила. Њен отац је био војно лице и често мењао касарне и градове.

Што сам више размишљао о њој, постајало ми је јасно да је она лепа и да ми се много свиђа. Сетих се њене смеђе косе и нежних црта лица... Волео сам је.

Чудан осмех

Никад се нисам више обрадовао школи него тада. Почело је друго плугодиште. Посово ћу бити у школи, поново ћу видети њу!

Пролазили су ти дивни школски дани, а ја сам је све више волео. Она је то приметила.

После неколико недеља већ смо седели заједно у клупи. Догодило се то само од себе, без договора. Ја сам тог јутра закаснио на први час, а баш тада смо имали писмену вежбу из физике. Пошто ме није било на часу, један друг је искористио прилику и сео на моје место које је било зодно за преписивање. Кад сам дошао на други час и видео га, прво сам се наљутио, па онда обрадовао. Наљутио је ми је то место било необично драго, а обрадовао се из једног много важнијег разлога... Он је видећи ме онако неспаваног и нерасположеног, одмах устао и покупио своје књиге. Намигнуо сам му и показао руком да оста-

не. То је била прилика да приђем Биљи!

— Надам се да је слободно — изговорио сам померајући столицу. — Ако немаш ништа против да седнем.

— Не, баш напротив, само изволи!

Ни сам нисам знао како али речи су саме од себе излазиле. Говорио сам полако, смирено, мада нисам веровао да ћу до те мере успети да сачувам присебност.

— Онај клипан искористио прилику... Сигурно је све преписао. Њего, каква је била вежба, је ли била тешка? — И не чекајући одговор наставих: — Ја се, ето, успавао.

— Намерно или случајно? — упита ме она уз чудан осмех који се мени толико свиђао. Ја тада коначно схватих да сам се исувише распричао (а плашио сам се да ће ми се језик завезати!). Ућутао сам збуњен. Укоченим погледом сам гледао испред себе. — Хоћу ли добити одговор на своје питање или не? — Тада се стварно збуних.

— Наравно да сам намерно... Не! Ма нисам намерно, шта ми је... — Никад нисам волео звоно за почетак часа иако сам био одличан ђак. Али, овог пута сам га тако прижељки-

сам да је и она заљубљена у мене, она је такође знала да сам ја заљубљен у њу. Нисам ни помишљао да се вратим на своје старо место. Ту, код ње, било ми је много лепо. Волео сам је, али како јој то рећи. Плашио сам се да јој приђем. Ипак, једног понедељака, ја сам јој на часу дао цедуљицу. Мислим да је тај час био најдужи у

ми је вратила исти онај папирић! Срце ми је јаче закуцало. Био сам неизмерно срећан, а истовремено и уплашен. Шта ли је написала, да или не? Присти су ми дрхтали и не знам како ми је у снавом стању пошло за руком да прочитам шта је писало на папирићу. Знао сам да сам после тога био неизмерно срећан и да сам тог часа добио један из биологије.

— Јеси ли задовољан одговором? — упитала ме је после часа.

— Само да знаш! — био је мој одговор.

Од тога дана смо увек били заједно. Заједно смо ишли у кино, заједно на рођендане, увек загрљени и весели. Сви су знали да се волимо. Она за другарице више није била „стара, затворена Биља“. После часова пратио сам је кући. Становала је на деветом спрату. Често сам одлазио код ње. Њени родитељи су знали да се ми волимо и одобравали су нашу везу. Пењући се лифтом, чинило ми се да то траје читаву вечност и био сам безан на „оне“ који су уградили тако спор лифт.

Много тешко

Заиста нам је било дивно, све до онг дана кад је дошла са тужном вешћу: њен отац је поново добио премештај! После часова стишли смо на плажу. Још смо толико мало имали да

Најлејша љубавна њесма

ПОВРАТАК

Ти и не слушаш

мој љубрајак и моју близину

У ноћи када шуми у швом уху, њиха мјесечина знај:

не корача мјесечина око њбоје куће

Ја љубам љубим сјазама у њбојем врију

Кад корачајући цесјом кроз мрићо свијејило љогне сјанеш

прејлашена криком чудне њице

знај:

њо крик је моја срца с близих обала

И кад кроз сујон видиш црну сјенку њио се миче с ону сјапану мрке мирне бодје

знај:

ја корачам усјапан и свечан

као љоред њебе

Анђун Бранко Шимић

(1898—1925)

ИГРЕ

НА ШКОЛСКОМ ОДМОРУ

КИНЕСКА ИГРА ПРСТИМА — Ову игру играју два играча. За време игре играчи изговарају следеће слоге: чи-фу-ми држећи при том једну руку на леђима. При изговору последњег слога скривеном руком показују један од следећих знакова:

		БУНАР — ПРУЖЕН ДЛАН
		ЛИСТ ХАРТИЈЕ — ПОДИГНУТА ШАКА СА СКУПЉЕНИМ ПРСТИМА
		НАМЕН — СТИСНУТА ПЕСНИЦА
		МАКАЗЕ — ИСПРУЖЕНИ ПРСТ И НАЖИ-ПРСТ ДОН ПАЛАЦ ДОДИРУЈЕ МАЛИ И ДОМАЛИ ПРСТ

Бод за свани знак постиже се на следећи начин: бунар је јачи од маказа и намена, али је слабији од листа хартије који га може покрити; лист хартије је слабији од маказа које га могу исећи али је јачи од бунара и намена који може да се завије у хартију; камен је јачи од маказа јер их бриси али је слабији од бунара и листа хартије; маказе су јаче од листа хартије, али су слабије од бунара и камена. Кад два играча понаку исти знак поен је ништен. Пре почетна игре играчи треба да се договоре у колико бодова се игра.

ИГРА ПРСТИМА — И ову игру играју два играча. Игра је веома стара и вероватно потиче из старе Грчке. Два играча стану један наспрам другог са испруженом десном руком. Оба морају истовремено да покажу било који број прстију изговарајући при том број од један до десет. Поен добија играч који је изговорио број коме одговара збир прстију оба играча. На пример: играч А каже пет а покаже четири прста, док играч Б каже шест а покаже један прст. Поен добија играч А јер су четири плус један пет. Нула се означава стиснутом песницом. И у овој игри треба се унапред договорити о броју поена потребних за победу.

**МИЛИЦА КОВАН-
ЦИЋ НИКАД НЕ
СМЕ ДА ДОБИЈЕ
НИЈАВИЦУ. ЗАТО
ЊЕНЕ КОЛЕГЕ НА
ДА НАЗЕБУ И НЕ
ПОМИШЉАЈУ ДА
УЋУ У СОБУ У
КОЈОЈ ОНА РАДИ.**

За готово све врсте занимања потребне су руке а затим очи. Али Милица Кованцић може да се бави својим послом и ако руке држи на леђима или жмури. Потребно је само да у лабораторији у којој ради увек буду отворени прозори јер у њој не смеју да се мешају мириси.

Милица никад не сме да добије нијавицу. А ако јој се ипак то догоди, мора узме боловање! То њене колеге добро знају. Када назебу и не помишљају да уђу у собу у којој она ради.

У фабрици козметичких производа „Далиа“ запослена је на радном месту „пробача“ мириса или парфимера. На њеном столу налазе се флашице са различитим течностима. У њих умаче бели папир а потом га мирише и тако одређује јачину, квалитет и постојаност мириса. Зато, она не сме као остале жене да има одређен или омиљен парфем који стално употребљава.

Често, чим се с посла врати кући Милица зачује звоно на улазним вратима.

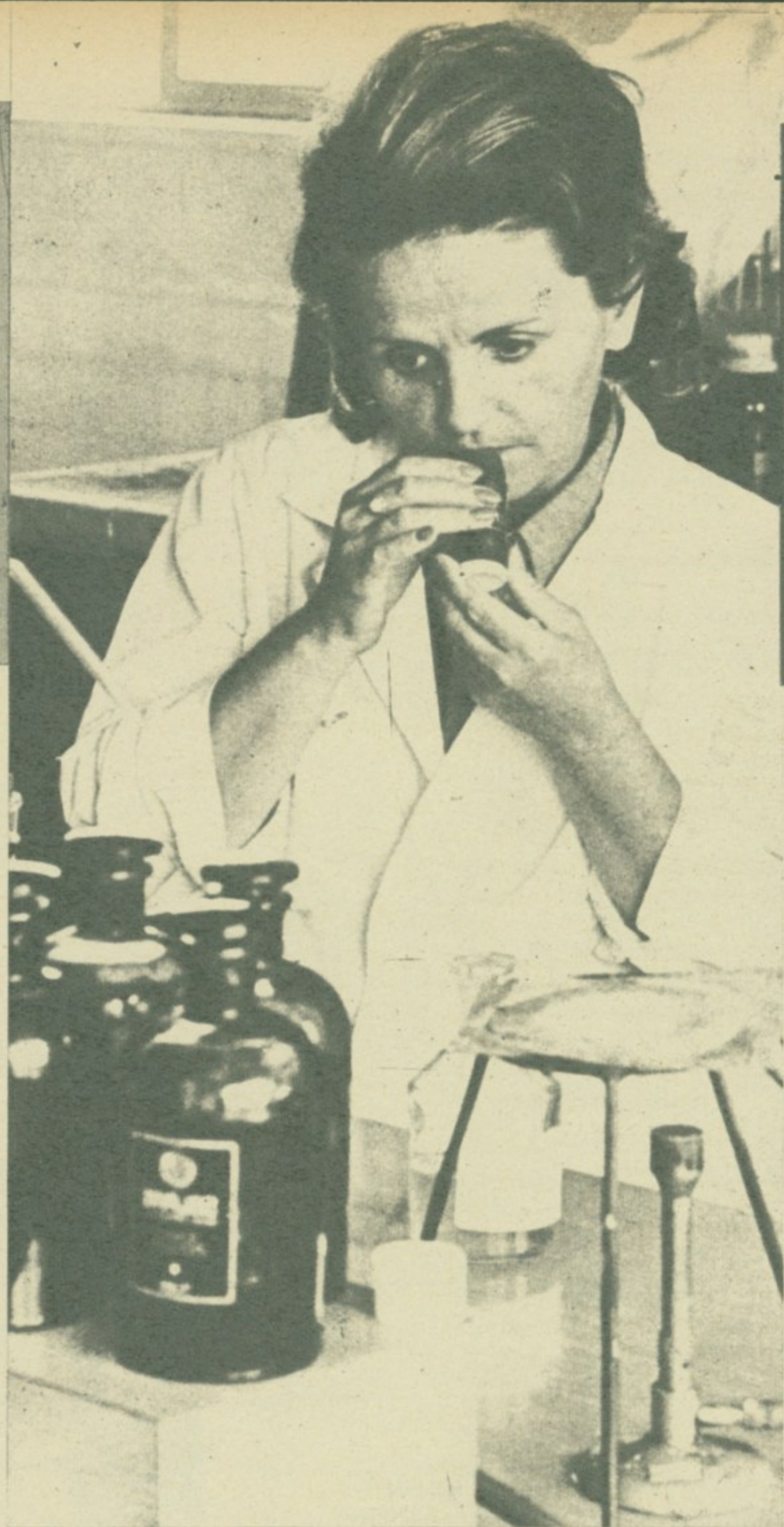
— Знала сам да си стигла — обично каже њена сусетка.

Осетила је парфем који је са степеништа продро у њен стан. Јер, уместо на један, Милица сваког дана мирише на десетине различитих парфема, зависно од анализе која је тог дана радила.

Милица је у стању да разликује на стотине различитих мириса. Она може и да их класира. Чим помирише неку теглицу у којој се налазе смоле или кристали и епрувете са различито обојеним теностима, она ће одмах одредити која се етерична уља налазе у њима. И што је још важније — у стању је и да памти све те мирисе!

НАФТАЛИН УМЕСТО РУЖА

— Понекад ми се догоди да се ноћу пробудим, а мирис, та танка нит која испарава из сваке супстан-

— Не треба да ми завиде јер ненада се и мој нос замори и сви мириси постану непријатни и отуђени — каже Милица.

це, одједном ми се јави у свести — каже Милица. — Или, док правим неку нову врсту парфема, изненада се присетим неког мириса, баш оног који је у њему недостајао.

Кажу да постоји око 400.000 различитих мириса. Тај огроман број је један од разлога што је немогуће открити тајне одређених састојака ароматичних течности које се љубоморно чувају. А све оне праве се само зато да би, подражавајући природу, помогле женама да што више подсети на цвет, какво мирисно воће или покошено сено, зависно од укуса и изгледа...

Тако су још старе Египћанке, које би се свакако увредиле када би знале да их тако зову јер су све чиниле да што спорије остаре, употребљавале различита козметичка средства и обилно се парфимисале. Ту своју лепоту желеле су да задрже и после смрти, тако да су њихова тела увијана у газе и завоје натопљене балсаом чија се хемијска формула ни до данас није открила. А када су 1922. године археолози отворили чувену Тутанкамонову пирамиду, запа-

нуо их је пријатан мирис балсама који се чак и после 3000 година осећао.

У средњем веку, пак, уопште није било цењено одржавање личне хигијене. А да би се некако прикрила прљавштина, која је на срећу тамне боје, скоро све Фирентинке имале су „диван бакаран тен“ Чак су и зубе бојиле у црно (да би и они били у тону с кожом) и буквално се залива-

НЕОБИЧНА ЗАНИМАЊА

ТРАЖ НОС!

ле литрима разних мириса. Срећа је што парфем од белог лука чак ни тада није био у моди.

На двору Луја XI или Краља Сунца није пронађена ниједна када за купање, јер су сапуне заменивали парфемима справљеним од лавенде, борових пупољака, јасмина и смиља.

А њено величанство краљица-мајка Катарина Медичи имала је свог личног мирисара неког Ренеа Флорентинца који је правио најбоље парфеме за које су се отимали на свим дворовима. Они су имали само једну малу ману — често су били смртоносни.

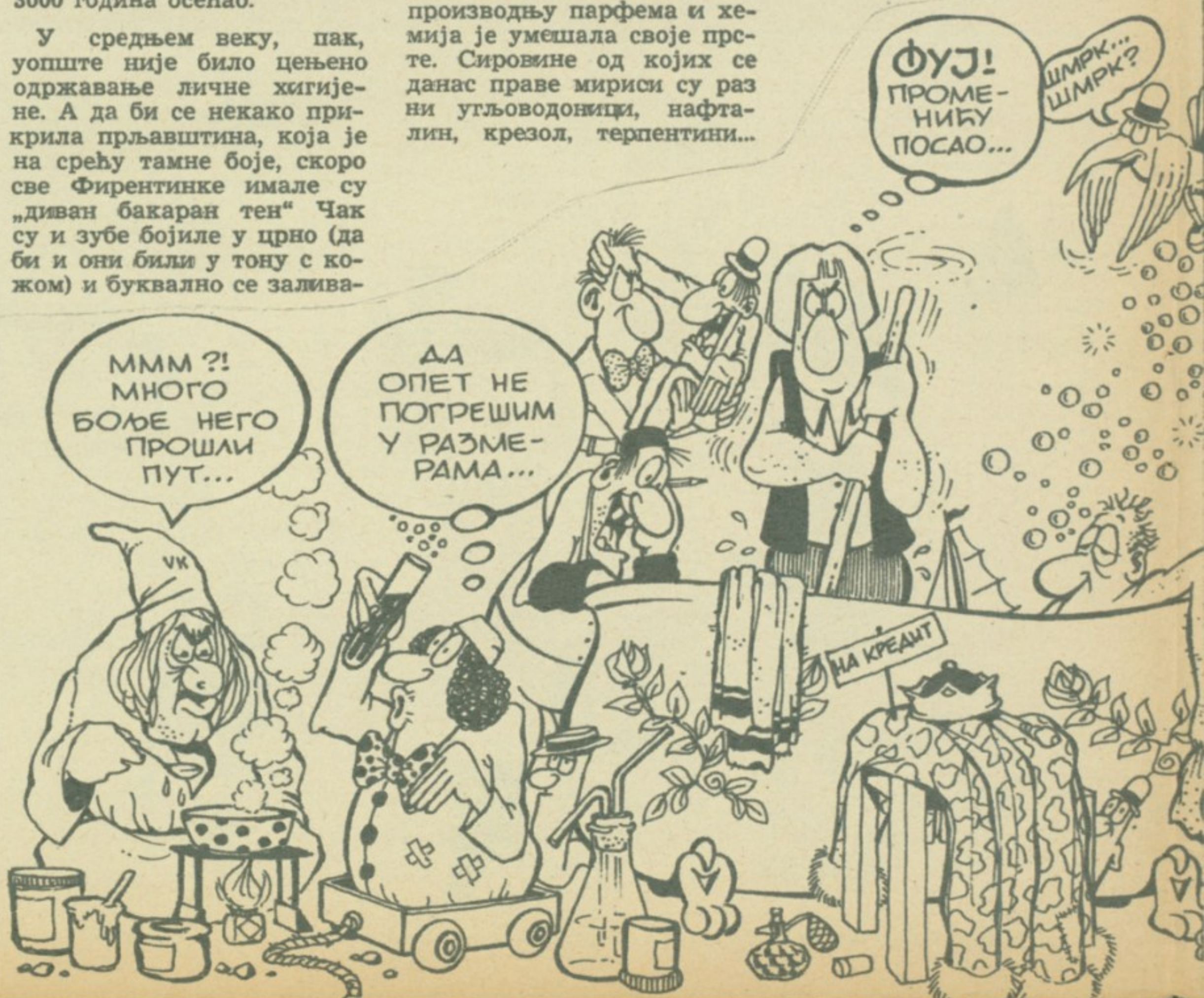
ПАРФЕМ ОД СТЕНИЦА

Али у двадесетом веку парфем се све више троше. Њима се мажу и девојчице да би доказале како су велике, па чак и бебе. А да би остало нешто цвећа за украс, уместо ружа, перуника, љубичица или листова разних биљака у производњу парфема и хемија је умешала своје прсте. Сировине од којих се данас праве мириси су разни угљоводоници, нафталин, крезол, терпентини...

И тако, уместо ароме каранфила или јоргована потребно је додати мање или више угљоводоника или неке смоле.

— У оне најскупље парфеме ставља се мошус или амбра — вели Милица. — Мошус је животиња сродна јелену која живи у централној Азији, а мужјак на трбуху има једну жлезду из које лучи маст веома јаког мириса. А амбра је сива смоласта маса која се лучи у цревима китова — уљешара и слична је воску. Ове две супстанце су веома карактеристичног мириса, тако да скоро свако може лако да их разликује.

Само ни то није једноставно сваком лаику. Тако је једном Милица у лабораторији прослута по својој хаљини мошус ламбрете, вештачки справљен мошус који је знатно јефтинији него природни. Пошто није имала другу хаљину да се пресвуче морала је тако да крене кући. И док се возила аутобусом приметила је како се путници око ње осврћу и сумњичвао гледају један другог.

И СЕ

— Отворите прозор! Овде нешто заудара!

Ништа јој није помогло што се освртала и наводно тражила тог путника који непријатно мирише. Јер, када је излазила из аутобуса, испратили су је подсмешљивим речима:

— Свашта! Нисмо знали да неко воли парфем од — стеница.

У једном парфему има више од двадесетак састојака од којих неки веома непријатно мирушу. Али

ГУСТИНА ЈЕ
БАШ ДОБРА!
ДРЖАЊЕ БАР
ДВА ДАНА
ДУЖЕ...

када се нађу заједно са осталима добија се пријатна арома.

ДОК ПАПИР НЕ ПОБЕЛИ

Милица „проба“ парфеме тако што у већ справљене течности замочи белу упијаћу хартију, коју одмах помирише и у свести „забележи“ ту арому. Затим посматра папир, јер када течност испари не сме остати никаква мрља на њему. У одређеним временским размацима поново мирише папир и тако проверава колико се мирис променио, као и његову постојаност.

Сваки парфем састоји се из базе која је носилац мириса и њу сачињавају етерична уља, фиксатора који доприносе уједначеном мирусу и растварача, најчешће етил алкохола.

— Зато никада у парфем не треба сипати воду да би га било више јер ће течност добити белу боју а мирис ће се покварити. Уља и вода никад се не мешају — каже Милица која је хемијски техничар и висококвалификовани козметичар.

А да ли јој девојке завиде на овом занимању?

— Свакако — смешка се она. — Само, није мени баш лако. Некада ми се десило да ми се нос „замори“ и сви мириси ми изненада постану непријатни и отужни. Али, сутрадан, после одмора и шетње по свежем ваздуху, све је опет у реду. Чим уђем у фабрику која сва мирише, одмах ми се врати старо расположење.

И психолози тврде да мириси утичу на расположење. Тако они саветују да се стави неки фантазијски или лепршави мирис када је време тмурно или са цветном аромом када је напољу сунчано.

И баш због тога, у Америци, у неким биоскопским салама, за време пројектовања филма убацују се мириси који одговарају сликама на платну. Само у том случају није пожељно снимање сметишта, продајница рибе или фабричких димњака.

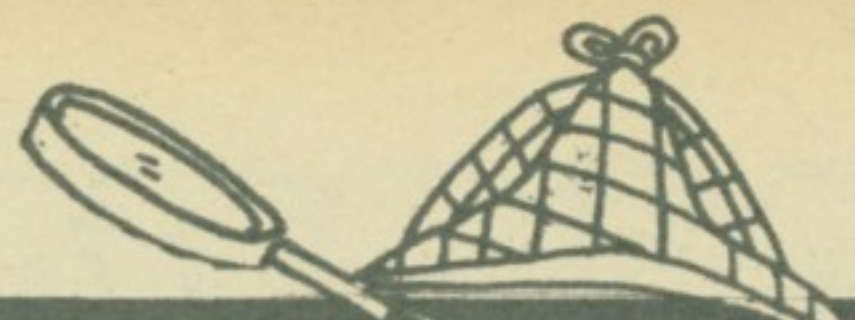
ПРОТИВ АЈКУЛА

А неки су, ваљда зато што су им супруге добре домаћице, измислили парфеме који мирушу на бифтеке или пљескавице. Вероватно да би показали суседима како им је висок стандард и да се не хране јелима из конзерви.

Неки парфери нашли су своју практичну примену. За време II светског рата Ернест Крокер, који је могао да разликује 9000 различитих мириса, пронашао је парфем који не може да осети човек али који разликују дресирани пси. Тако они онемогућавају псе трагаче да пронађу падо бранце на непријатељској територији, јер неутралишу мирис човека.

Постоје и парфери за воду. Њима се мажу гњурци или ловци на рекорде који препливавају заливе и канале, јер спречавају ајкуле да их нападну.

Б. Јеремин

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

НЕОБОРИВ ДОКАЗ

Инспектор париске полиције Лален са сажаљењем је гледао младу девојку која је јецала склупчана у фотељи испред њега. С муком изговарајући речи девојка је описала цео догађај. Вечерала је у Паризу се својим вереником. Све време били су обоје веома нерасположени јер се њен отац опирао да им да пристајак за венчање. Ама (тако се звала девојка) растала се од свог вереника Леснида тешка срца обећавајући да ће возити полако својим колима којима се упутила кући у Вил д'Авреј.

Док се враћала непрекидно је размишљала како да убеди оца да јој дозволи да се уда за Леонидом. Добро га је познавала и знала је колико је тврдоглав кад нешто одлучи. Три четврти часа касније стигла је пред раскошну породичну вилу. Светлост је горела још само у очврсм кабинету. Само што је ушла у салон завесио је телефон. Био је то Леонид. Желео је да зна како је путовала и да јој каже да се много не секира. Он се налазио у свом стану са једним пријатељем. Аниин глас постао је још тиши:

— Видите, господине инспекторе, да Леонид није могао бити овде! Од Париза до Вил-д'Авреја потребно је три четврти часа. Био је на телефону тако нежан, тако мио! Чак је замолио пријатеља да стави на грамофон нашу омиљену плочу. Приближио је слушалицу грамофону. Плакала сам док сам је слушала. Затим... си ми је преко телефона послао неколико пољубаца и спустио слушалицу. Ја сам тада одлучила да се поспешим до тате и да покушам да га убедим. И... кад сам ушла... Ох, инспекторе, даље и сами знате!

Инспектор Лален је заиста знао на шта је девојка наишла. Био је то ужасан приказ. Стари Пол Лесиер седео је у својој фотељи на писањем столу с кожом забијеним у леђа. Убица је вероватно ушао на врата која воде у ходник за послугу. Ана је пожу-

рила да позове помоћ и тада је чула како се спрат ниже затварају врата на одаји за послугу. Тело је било још топло. Значи, убиство је тек било почињено.

Инспектор Лален дошао је поново сутрадан. Био је озбиљан и пун саучешћа према младој девојци.

— Госпођице — обратио јој се инспектор — ми смо веома савесно спровели истрагу. Послуга је ван сваке сумње. Међутим, један од слушача није имао баш најчистију прошлост, на шта је убица вероватно и рачунао. На жалост, ми смо приморани да вам задамо јак ударац, да, ухапсили смо нашег вереника... Саслушајте ме... Јутрос нас је у комесаријату посетила једна млада жена која тврди, а има и доказе, да је заксенита жена вашег вереника. Будите храбри! Мислите погледати истину у очи. Она је намеравала да пише вашем оцу и о томе је обавестила свог мужа. Она сматра да Леонид није баш бог зна какав карактер али никад не би помислила да би си могао да почини убиство. Због тога је дошла код нас. Признала нам је да је у разговору с Леонидом тражила од њега да јој да поседу суму новца на име отплате или ће све испричати вашем оцу. Имала је среће да и њу није убио. Добро! Ваш „вереник“ вам је рекао да су му кола у квару. То је била лаж. Пре него што сте кренули си вас је свим силама убеђивао да возите полако. То је искористио и стигао десет минута пре вас. Врата за послугу отворили је калаузом, убио вашег оца, а затим вама телефонирао.

Ана га је слушала очигу широм отворених одужаса и неверице. Затим га је прекинула:

— Али, инспекторе, то није истина, то није могуће! Кажем вам да ми

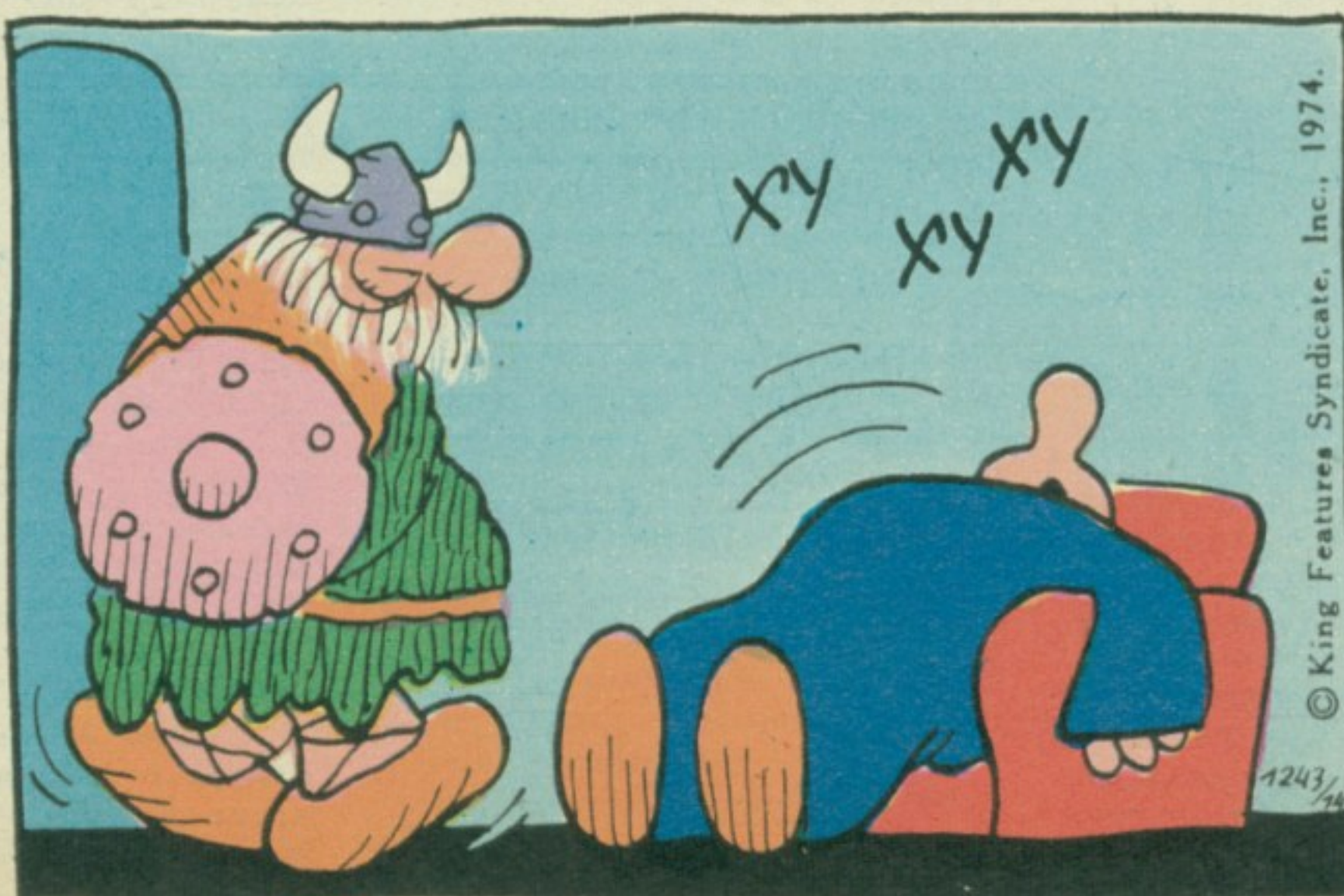
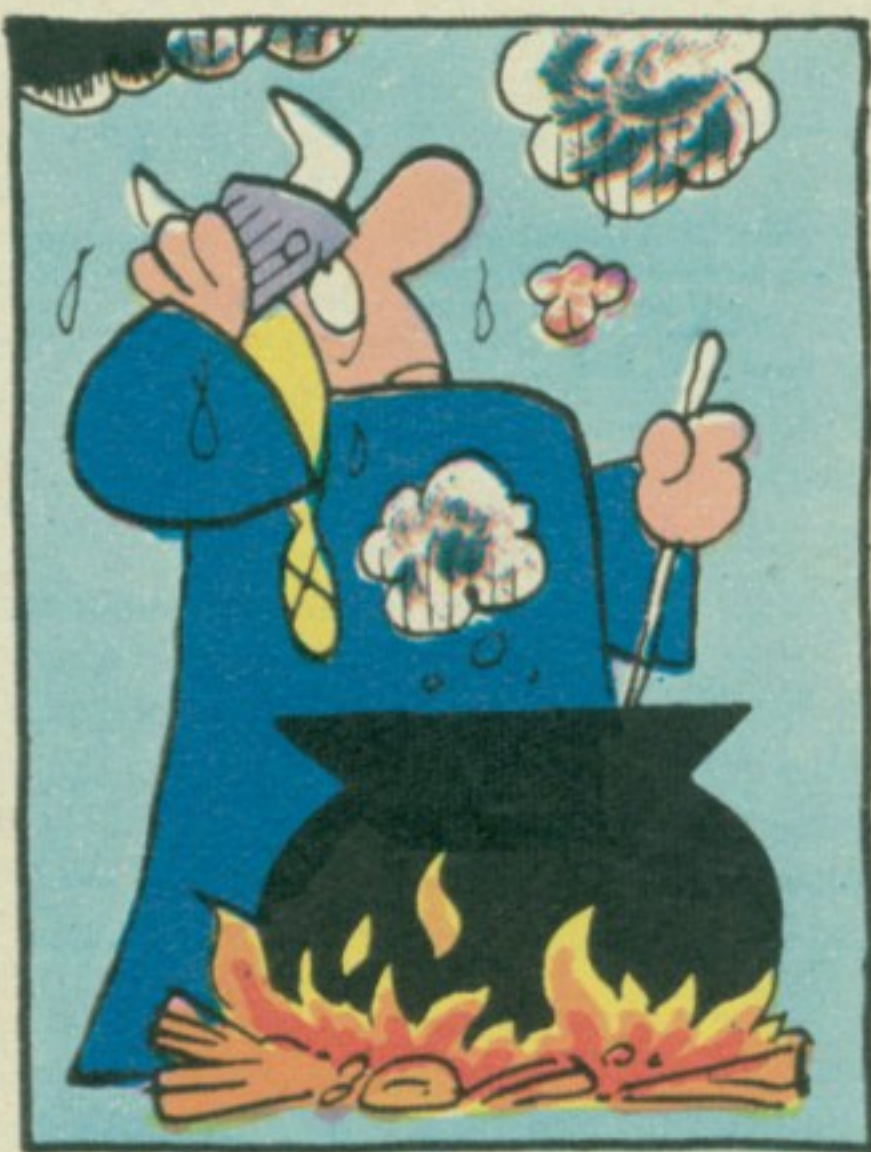
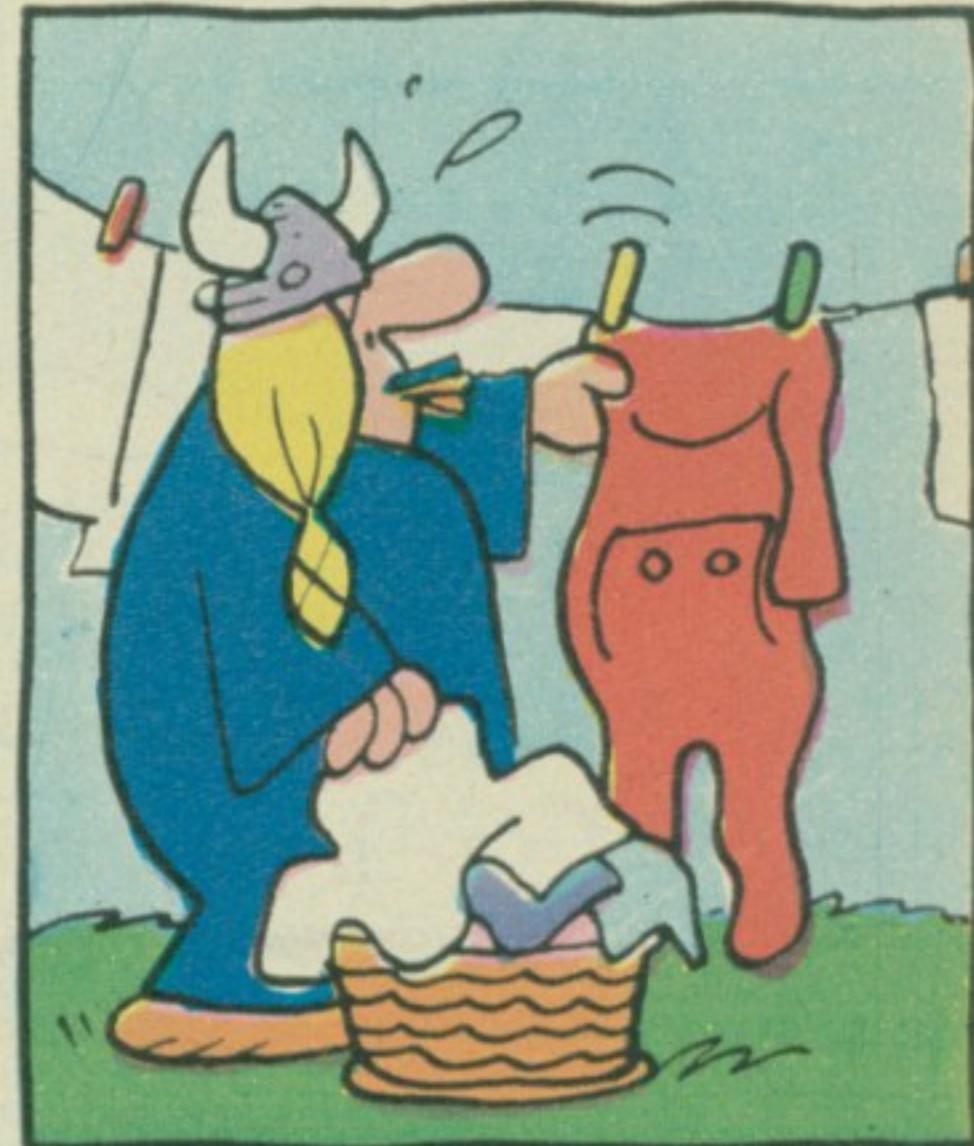
— На жалост ово је све истина, драга девојко. Пошто смо успели да откријемо све податке о Лесниду сигурни смо да је си убица вашег оца. Уосталом, оно што смо нашли у једној јавној телефонској говорници недалеко од ваше куће потврдило је наше сумње. Притешњем докази-

Знаете ли, драги читаоци, шта је инспектор Лален нашао у телефонској говорници кад је са сигурношћу могао да тврди да је Леонид убица Аниног оца. Ако не знате, прочитајте наше решење на 31. страни.

DIK
BROWNE

ХОТАР

СТРАШНИ

ТОРПЕДОМ НА ГРДОСИЈУ

Изненадни ударац уздрмао је челичну грдосију. Људи се на њој још нису прибравили од изненађења када су осетили и други, још јачи потрес. Чинило се као да је колос налетео на неки невидљиви зид. Махине су стале.

Погођен с два торпеда, бојни брод „Сент Иштван“ затресао се од експлозије и за тренутак нагнуо на страну. Светла на броду су се погасила... Било је минута 11. јуна 1918. године, око три часа и тридесет не.

НАЈМОДЕРНИЈИ У ЕВРОПИ

Иако се први светски рат ближио крају, борбе су се водиле таквом жестином као да је тек почео. Немачкој и Аустро-Угарској много незгода задавао је систем подводних препрека које су у Отрантским притворама, између Албаније и Италије, поставиле земље Антанте у намери да спрече продор непријатељских подморница из Јадранског у Јонско море.

Нови заповедник аустроугарске флоте адмирал Хорти одлучио је да нападне Отрантски пролаз и разори га. Акција је планирана у великој тајности а највећи терет борбе требало је да понесу бојни бродови „Вирибус Унитис“, „Принц Еуген“, „Тегетхоф“ и „Сент Иштван“.

Прва два брода испловила су из пулске луке 8. јуна увече, док су „Тегетхоф“ и „Сент Иштван“ у пратњи разарача и шест торпиљерки кренули два дана касније. Чим су изашли на отворено море, запловили су највећом брзином надајући се да ће до зоре стићи бродове који су испловили пре њих. Воду је секао напред разарач, за њим „Сент Иштван“, а стотину метара иза њега „Тегетхоф“. Лево и десно пловили су једна иза друге по три торпиљерке.

Највећи и најлепши у свој групи био је „Сент Иштван“, саграђен непуне четири године раније, који је у то време сматран најмодернијим бојним бродом у Европи. Са деplasманом од преко 20.000 тона, оклопним појасом дебљине 280 милиметара и моторима укупне снаге од 25.000 КС личио је на грдосију.

Брод је имао веома добро наоружање: на палуби су биле смештене четири ку-

Једна од највећих поморских трагедија првог светског рата догодила се у Отрантском каналу, између Јадранског и Јонског мора, 11. јуна 1918. године.

ле са по три топа калибра 305 мм. На њему су се налазила још 44 топа различитих калибра! Снага довољна да разнесе све што јој се нађе на путу.

ПРЕПАД КОД ПРЕМУДЕ

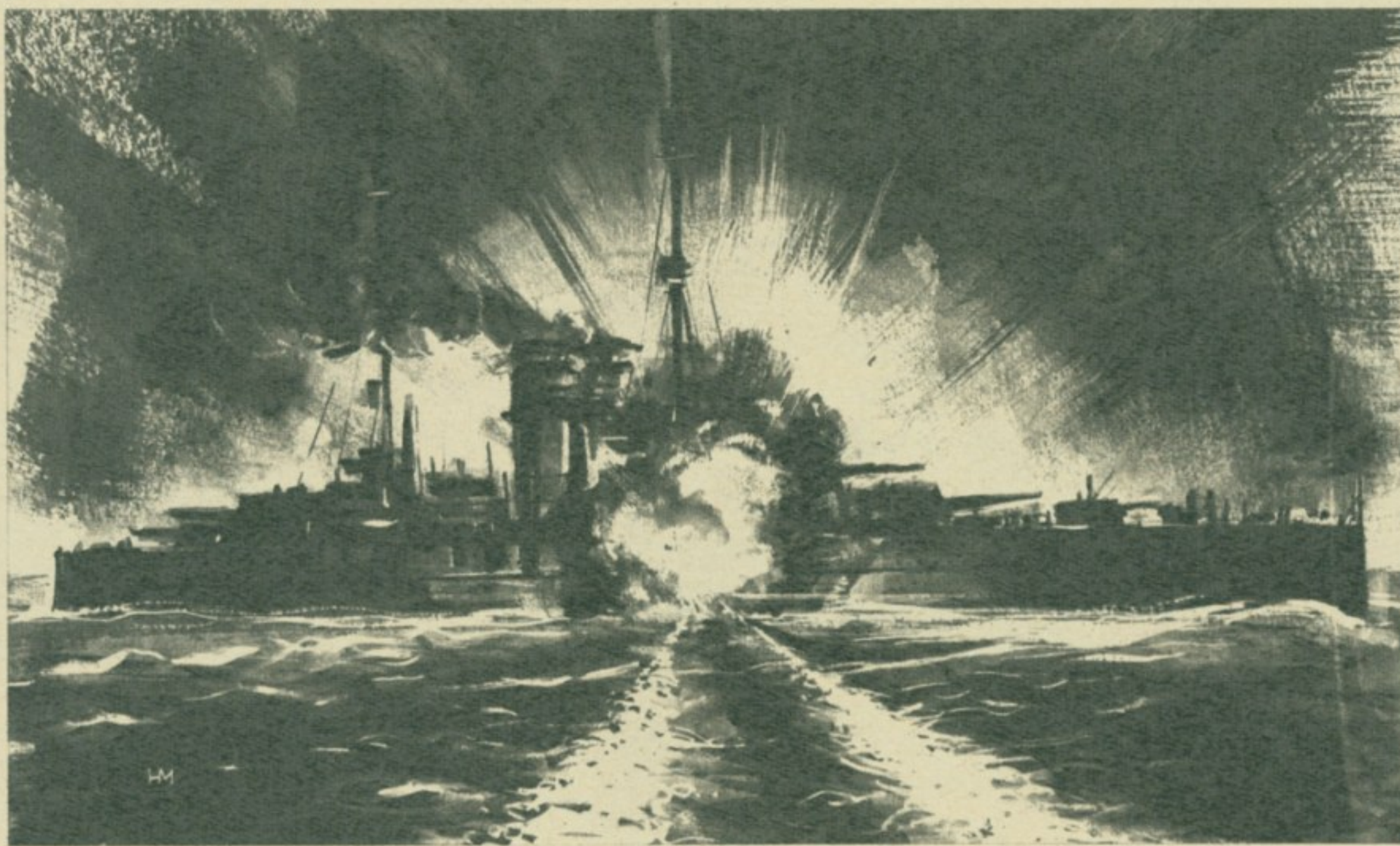
Око три часа и тридесет минута после поноћи

италијанска команданта те као је брзо. Иако нису знали о каквим се непријатељским бродовима ради, одлучили су да нападну!

У незваничној истрази која је касније вођена није разјашњено како су италијански торпедни чамци успели не само да неопажено приђу конвоју, него и да се провуку између две торпиљерке које су штитиле десни бок аустроугар-

осветлили рефлектори са „Тегетхофа“ и торпиљерки. Светлост је пала на малене италијанске торпедне чамце, али су се они великом брзином склонили у мрак. Уз пут су избацили још два торпеда према „Тегетхофу“. Вештим маневрима он је већ био окренуо бок у другом правцу и торпеда су пролетела поред њега.

Торпиљерке из конвоја

На бојном броду „Сент Иштван“ људи се још нису ни прибравили од изненађења над су осетили и други, још јачи потрес.

11. јуна 1918. године „Тегетхоф“, „Сен Иштван“ и њихова пратња налазили су се између острва Груднице и Премуде и задарским архипелагу. Ноћ је била мрачна, а море мирно. До зоре је било остало још мање од једног часа.

И поред таме, конвој су приметили италијански торпедни чамци МАС 15 и МАС 21 који су под скрилом ноћи крстарили у овом делу Јадрана. Договор два

ских бојних бродова.

Први торпедо полетео је мах за њим и други. Зарили су се у труп опрсног кроз воду као стрела а од „Сент Иштвана“ цепајући му експлозијама преградне зидове као да су од трске. Кроз велике рупе у унутрашњости брода јурнула је вода.

Са тешко оштећеног брода кроз ноћу тишину разлегле су се сирене за узбуну. Одмах затим море су

дале су се у потеру за нападачима. Међутим, Италијани су већ нестали у ноћи.

Док су италијански торпедни чамци грабили према својим базама, нико на њима није слутао да су изазвали једну од највећих поморских трагедија у првом светском рату. Иако званични подаци кажу да је „Сент Иштван“ одвукао на морско дно 89 људи, преживели тврде да је за-

једно са бојним бродом смрт наишло преко 430 морнара и официра.

Један од ректих живих сведока ове трагедије је Далматинац Мате Станичић. Он данас има 86 година и живи у селу Баст испод Биокова. Крепки старац живо се сећа свега. У тренутку напада на броду је био „кватимајстор“, нека врста наредника. Опслуживао је прву топовску куполу.

— Чим нас је први „ландирум“ погодио, настала је паника — прича барба Мате. — Сирена за узбуну позивала је људе да заузму своја места, али се мало ко тога придржавао. Људи су трчали на све стране, неколицина је поскакала у море, неки су се, уплашени, спустили у магацине с муницијом и тамо се сакрили. Вода их је преплављивала чим су врата попустила...

ДВА И ПО ЧАСА АГОНИЈЕ

Покушали смо да бацимо терет у море како бисмо олакшали брод. Међутим, ништа! Ни испумпавање воде није помогло: брод је веома брзо. Животи морнара у тим тренуцима нису много вредели јер су официри настојали да спасу брод а не нас! За невољу, неки морнари нису знали да пливају па су се дали у чамце за спасавање и чекали да их брод, тонући сам „спусти“ на површину мора. Али, сви их је повукао за собом!

Барба Мате никада неће заборавити неког морнара из Ријеке, који је помирен са судбином, запалио своју лулу и сишао низ степенице у унутрашњост брода да тамо дочека смрт.

Време је брзо пролазило. „Тегетхоф“ и торпиљерке нису смели прићи „Сент Иштвану“ јер се могло догодити да вртлог у којем је нестајао захвати и њих. Осим тога, није се знало да ли су италијански торпедни чамци отишли, па су били стално на опрезу бринући се о сопственој одбрани.

„Људи су на „Сент Иштвану“ скакали један преко другог, газили се међусобно, ударали... Сви су желели да се што пре докопају опраде и мора — наставља барба Мате. — То је, значи, крај, помислио сам. Ипак, некако сам се довукао до прамца и са сидра, које је висило испод њега, скочио у воду. Пливао сам што сам уста даље од челичне немани. Многи нису успели да одмакну далеко од ње. Кад се пре вратила на бок и јарболима дотакла море, учинило ми се да се сват затресао!

Брод је потонуо за неколико минута, односећи у смрт свог капетана и велики број морнара који су се нашли у близини. Нас преживеле прихватиле су торпиљерке.

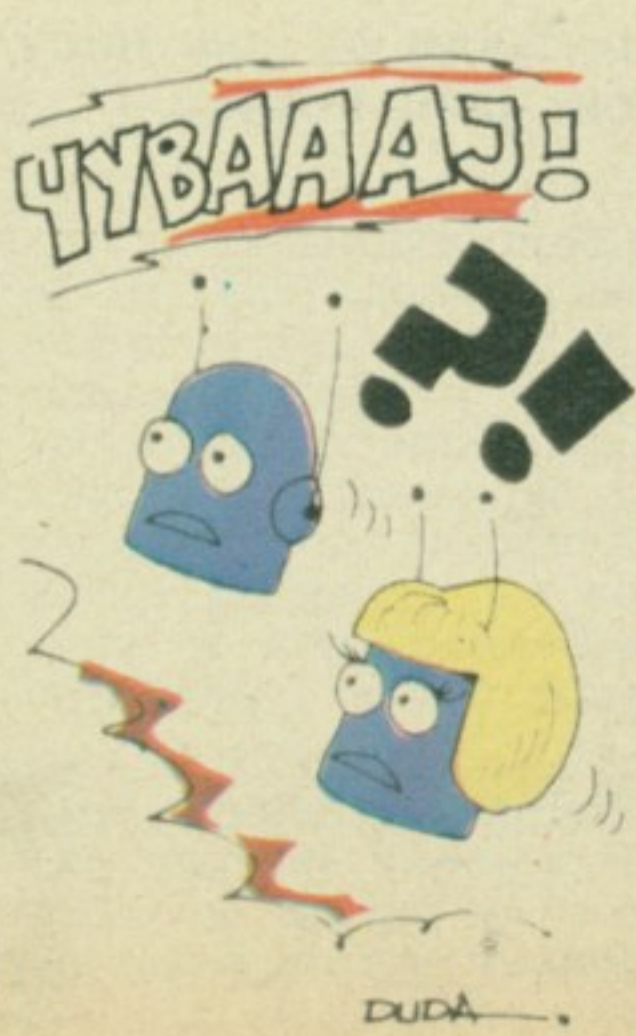
Тачно после два и по часа агоније „Сент Иштван“, понос аустроугарске морнарице, није више постојао.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

ЧЕЛИЧНИ ГУСАР: ТРГОВЦИ РОБЪЕМ

2.
ДЕО

ПРЕ НЕКОЛИКО МЕСЕЦИ ЈЕДНА ГАЛИЈА ИСПЛОВИЛА ЈЕ ИЗ КОНСТАНТИНОПОЉА. САДА ЈЕ НА ПУТУ ЗА АЛЖИР ...

ЊЕН ЗАПОВЕДНИК ЈЕ ТУРХАН ПАША ...

СКЛАЊАЈ СЕ! ЗАР НЕ ВИДИШ ДА ИДЕ ЕФЕНДИЈА!

НЕ! МИЛОСТ! НИСАМ ВАС ВИДЕО ДА ДОЛАЗИТЕ!

НЕ БОЈ СЕ! НЕБУТИ НИШТА!

ЕВОТИ!

ОХ, ХВАЛА ЕФЕНДИЈА!

ПРИВИБА ЛИ МИ СЕ ТО?

МОРА ДА ЈЕ НЕКА ШАЛА! ЕФЕНДИЈА БИ ЗА ОВАКО НЕШТО НАРЕДИО ДА ГА БАЦИМО У МОРЕ!

ТУРХАН ПАШИНО ПОНАШАЊЕ ЈЕ ЗАИСТА ЧУДНО! АЛИ ОВО НИЈЕ ОН ВЕК ЧЕЛИЧНИ ГУСАР...

... КОЈИ ЈЕ ЗАУЗЕО ЊЕГОВО МЕСТО И САДА СЕ НАЛАЗИ НА КОМАНДНОМ МОСТУ ...

СПУСТИТЕ ЈЕДРА!

ПРАВИ ТУРХАН ПАША ЈЕ ЗАТВОРЕН У ЈЕДНОЈ БЕЛИЈИ А НАД ЊИМ БДИ ХАБИБ, САВЕЗНИК ЧЕЛИЧНОГ ГУСАРА...

ЧЕЛИЧНИ ГУСАР ЈЕ МОГАО ДА УБИЈЕ МОГ БРАТА АЛИ НИЈЕ! ОД САДА ЋУСАМО ЊЕМУ СЛУЖИТИ!

САД МИ ЈЕ
ТЕК ЈАСНО ШТА
ЈЕ НАУМИО ТАЈ
ПРОКЛЕТНИК!
ИДЕ ЗА АЛЖИР
ГДЕ ЋЕ МУ СУЛ-
ТАНОВИ ВАЗА-
ЛИ ПРЕДАТИ
ДЕСЕТ ХИЉА-
ДА РОБОВА! ТО
НЕ СМЕ ДА СЕ
ДОГОДИ!

НЕКОЛИКО ДАНА КАС-
НИЈЕ УГЛЕДАЛИ СУ АЛ-
ЖИРСКУ ОБАЛУ...

ЛАЖНИ ТУР-
ХАН ПАША ЈЕ
КРЕНУО У ЈЕД-
НУ ПОСЕТУ...

АЛИ, ЕФЕНДИЈА, ТУ СУ
ЗАТВОРЕНИ ПРИЈАТЕ-
ЉИ ЧЕЛИЧ -
НОГ ГУСАРА!

НЕ СМЕ-
ТЕ УЋИ
САМИ!

РЕКАО САМ
ДА МЕ ОСТАВИТЕ
САМОГ!

ДА...ДА,
ЕФЕН-
ДИЈА!

КАКО ВИ
ЗАПОВЕ-
ДИТЕ!

КАКВО ВИНО, МЕК
НЕК! ЗАПЕВАЈ-
МО!

АЈ!

ТАКО САМ ТУЖАН!
ХОЋУ ДА ВИДИМ
СВОЈУ МАМУ! МА-
МАААА! БУАААА!

ЗАШТО СИ ДОШАО, ТУР-
ХАН ПАШО! ШТА ЗНАЧИ
СВЕ ОВО?

!?

ЈУЧЕ НАМ ЈЕ ЈЕДАН ТВОЈ
СТРАЖАР РЕКАО ДА ЈЕ
ЧЕЛИЧНИ ГУСАР ЖИВ!

КАДА
МОЖЕМО
ДА ГА ВИ-
ДИМО?

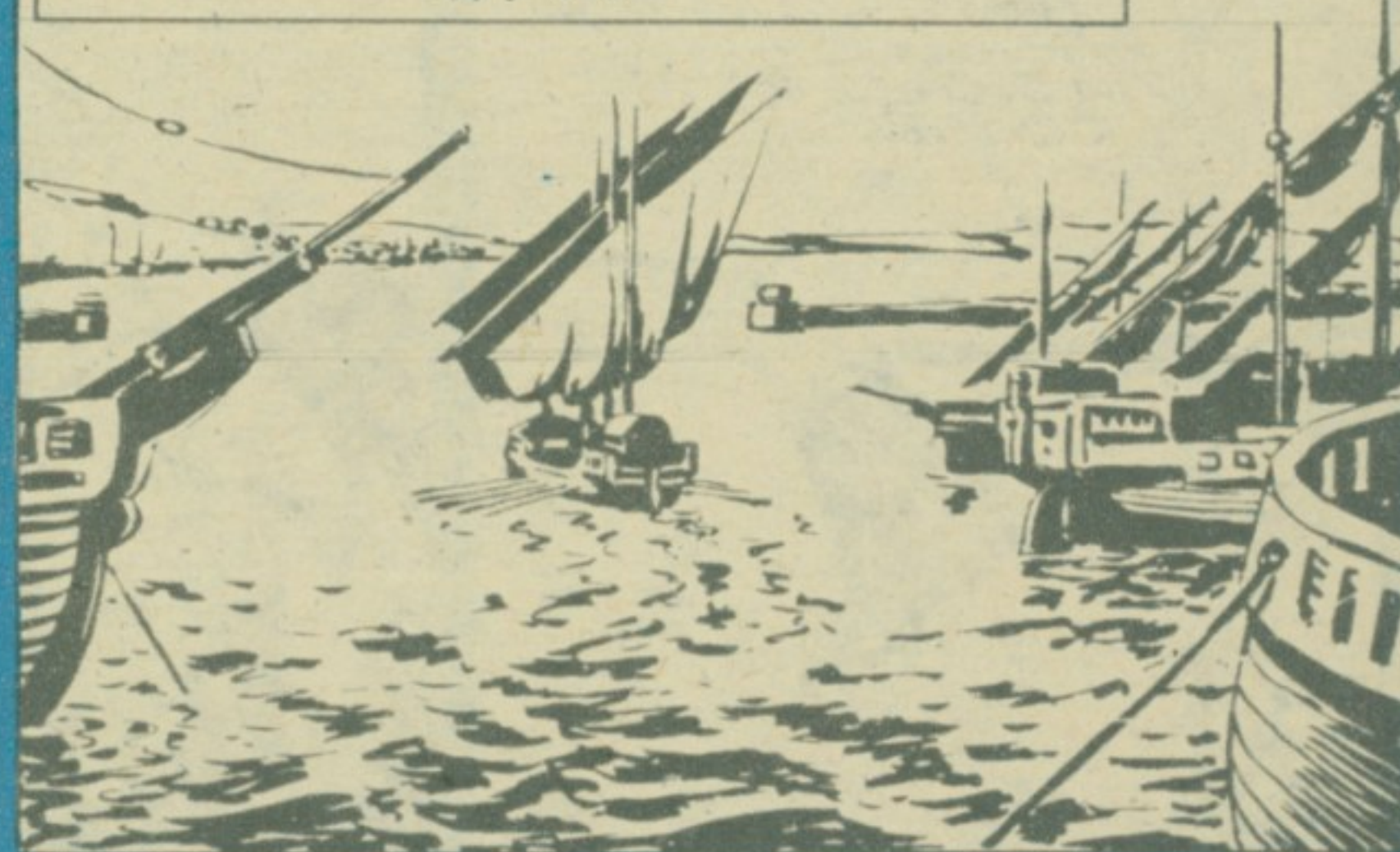

МЕЋУ њИМА
ЈЕ И СИ-
НУ, ХИП-
НОТИЗЕР
И МАЂИО-
НИЧАР...

... КАПЕТАН МЕРИ
ДАГЛАС И ЊЕН ВЕ-
РНИ ПРАТИЛАЦ ДЕ БРИЈЕ

ГАЛИЈА ТУРХАН ПАСЕ ЈЕ
УПЛОВИЛА У АЛЖИРСКУ ЛУ-
КУ...

ТУ ЈЕ БЕГ
УКОТВЉЕН И
БРОД ЛОРДА БЕ-
НБЕРИЈА, СМРТ-
НОГ НЕПРИЈА-
ТЕЉА ЧЕЛИЧ-
НОГ ГУСАРА...

ЛАЖНИ ТУРХАН ПАША
ЈЕ ПРИМЉЕН УЗ ВИ-
СОКЕ ПОЧАСТИ...

АЛЖИРСКИ БЕЈ И ЊЕГОВИ
ГОСТИ ДУБОКО СУ МУ СЕ ПО-
КЛОНИЛИ...

ГЛЕ, ГЛЕ,
КОГА ЈА ТО
ВИДИМ! АПА
БЕМО СЕ ОВ-
ДЕ ДИВНО ЗА-
БАВЉАТИ!

ХАКИМ ЈЕ ДАО ЗНАК И ПОЈА-
ВИЛЕ СУ СЕ ИГРАЧИЦЕ ...

ЧЕЛИЧНИ ГУСАР ЈЕ СЕДЕО КРАЈ
ЛОРДА БЕНБЕРИЈА, ЈЕДВА ПРИКРИ-
ВАЈУКИ ОДВРАТНОСТ КОЈУ ЈЕ ОСЕ-
ЉАО ПРЕМА ЊЕМУ...

ТАКО БИХ ВОЛЕО ДА
ВИДИМ СУЛТАНА! АКО
ДОЗВОЛИТЕ, ПРАТИО
БИХ ВАС НА ВАШЕМОЈ
ВРАТКУ ЗА КОНСТАНТИ-
НОПОЉ!

ДО ЂАВОЛА! МОЈ
ЦИЉ ЈЕ ОСЛОБОЂЕ-
ЊЕ РОБОВА А НЕ КОН-
СТАНТИНОПОЉ! РЕ-
ШИЋУ ГА СЕ ЧИМ СЕ
НАЂЕМО НА ПУЧИ-
НИ!

Али...

ИЗВАНРЕДНА ИДЕЈА, ЛОР-
ДЕ! И ЈА ЋУ ПОЋИ С ВА-
МА!

САМО МИ
ЈЕ ЈОШ ТО
ТРЕБАЛО!

И ДОК СУ БЕЗ И ЧЕЛИЧНИ
ГУСАР РАЗГОВАРАЛИ ПРИБЛИ-
ЖИО ИМ СЕ ЈЕДАН РОБ ...

ИСПОД ПОСЛУЖАВНИКА
ЈЕ НОСИО НОЖ ...

ИЗНЕНАДА...

ААААХ!

ДРЖ'ТЕ
ГА!

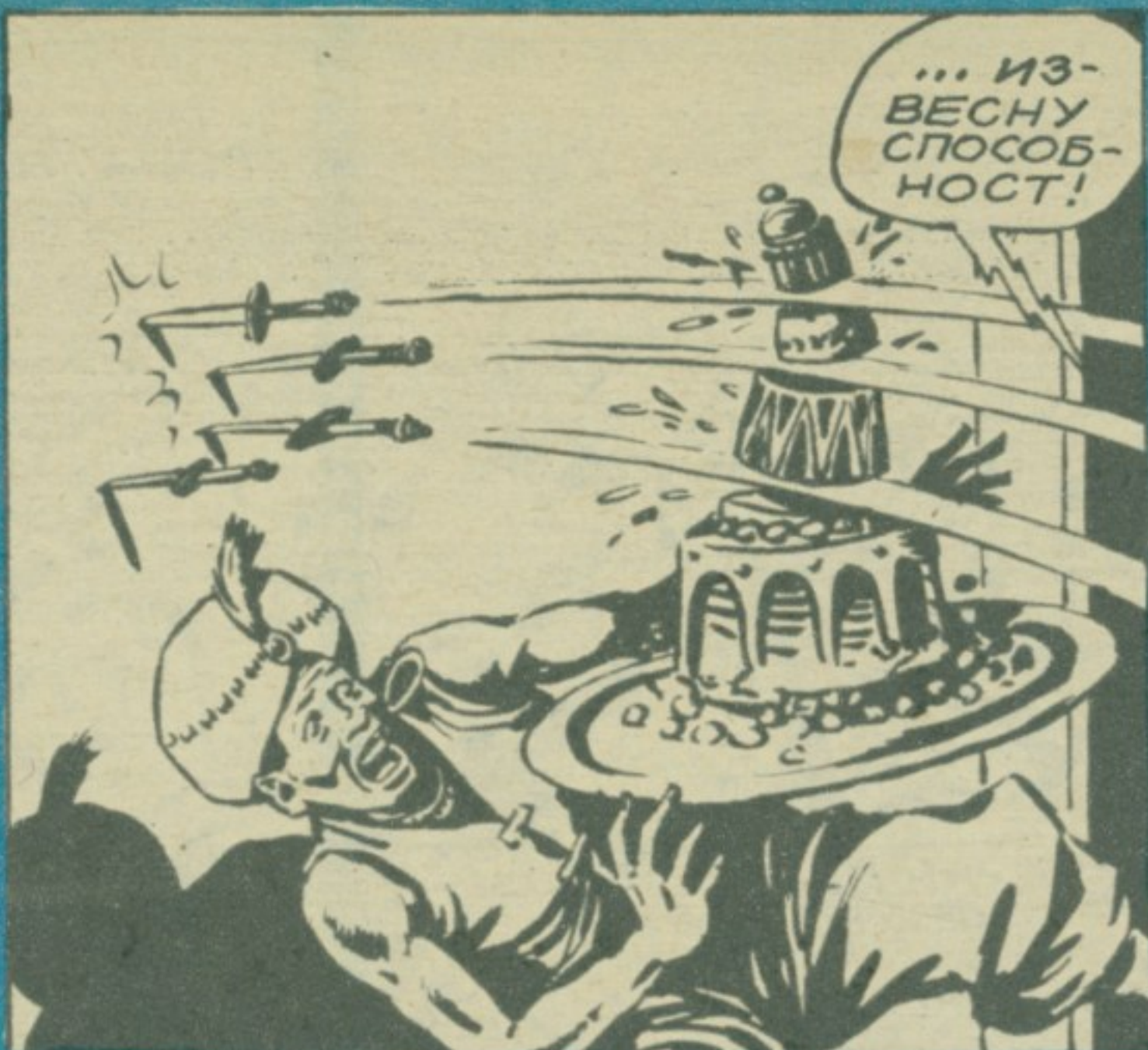
ДВОЈИЦА СУ ЗГРАБИЛА ЦРНЦА АЛИ ОН ЈЕ ВЕЋ УСПЕО ДА СЕ ИШЧУПА ИЗ ЊИХОВИХ РУКУ И ЈУРНЕ НА ЧЕЛИЧНОГ РУСАРА ...

... МА-
ДА ПОСЕ-
ДУЈЕМ...

... ИЗ-
ВЕСНУ
СПОСОБ-
НОСТ!

БЕЗ НИЈЕ НИМАЛО
ОДУШЕВЉЕН ВЕШТИ-
НОМ МЕРИ ДАГЛАС
ЈЕР МУ ЈЕ ОШТЕТИЛА
ВРАТА И ЗИДОВЕ...

гrrrr!

АЛИ КАДА ЈЕ „ТУРХАН ПАША“ ЗА-
ПЉЕСКАО, МОРАО ЈЕ И ОН...

гrrrr!

ХМММ! НИКАДА
ГА РАНИЈЕ НИСАМ
ВИДЕО А ОПЕТ МИ
ЈЕ ТАКО ПОЗНАТО
ЊЕГОВО ЛИЦЕ!

УЧИНИ БУ
КАКО ВИ КА-
ЖЕТЕ!

ВИ СТЕ МАФИОНИЧАР И
ХИПНОТИЗЕР, ЗАР НЕ?

МОГУ ОДМАХ ДА ВАМ
ПОКАЖЕМ СВОЈУ
ВЕШТИНУ...

... АКО ТО САМО
ЖЕЛИТЕ, ЕФЕН-
ДИЈА! ТРЕБА САМО
ДА МЕ ГЛЕДАТЕ
ПРАВО У ОЧИ!

ЗАИС-
ТА БИХ ТО
ВОЛЕО ДА
ВИДИМ!

УЗАЛУД ЈЕ ЧЕ-
ЛИЧНИ РУСАР НА-
СТОЈАО ДА СЕ ОДУ-
ПРЕ УТИЦАЈУ ХИП-
НОТИЗЕРА СИНУА...

ЈЕ ЛИ
МОГУЋЕ?

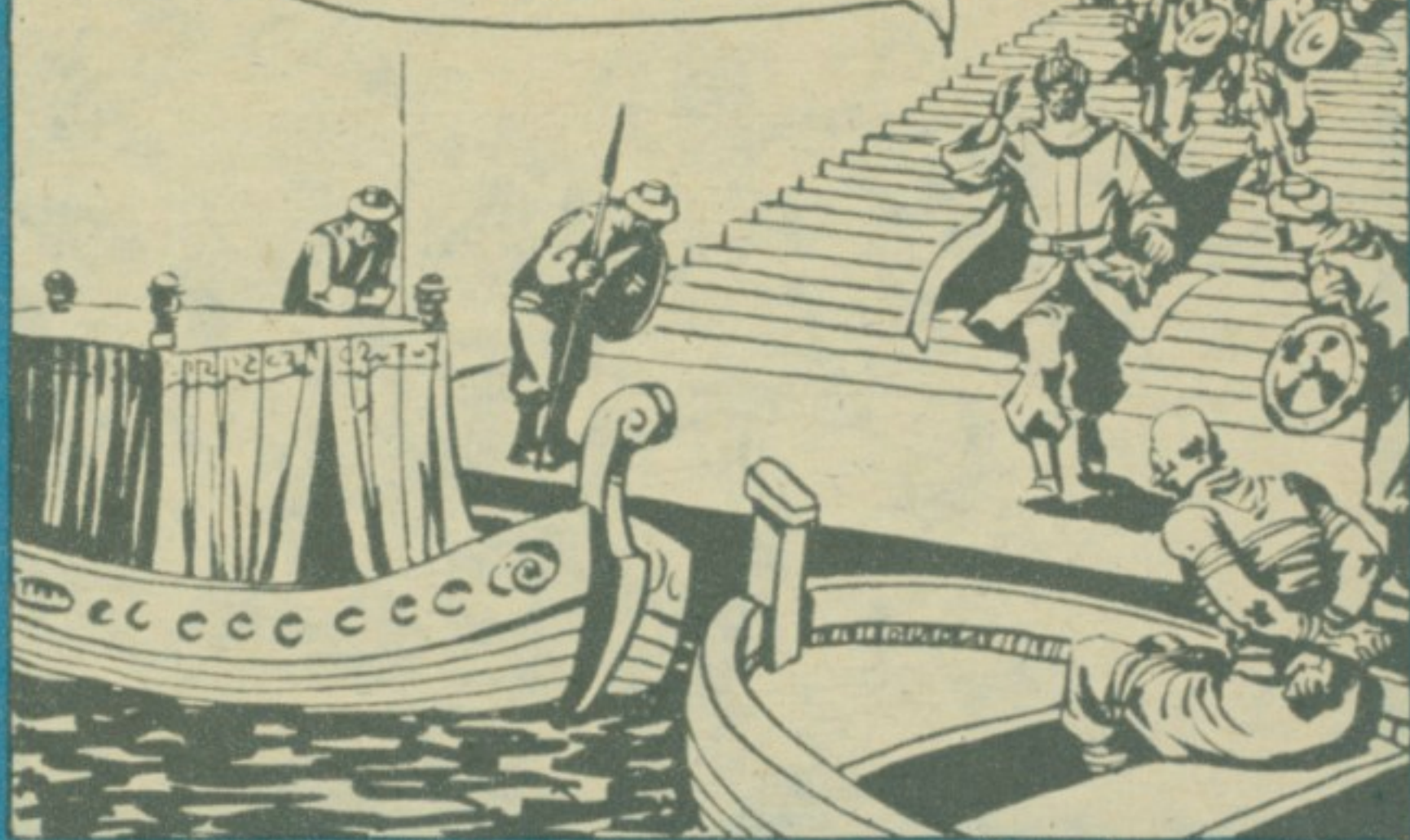
"ТУРХАН ПАША" И ЊЕГОВИ
ПРАТИОЦИ УПУТИЛИ СУ СЕ
КА ПРИСТАНИШТУ. НЕКО
ИХ КРИШОМ ПОСМАТРА...

ТО ЈЕ УХОДА
ЛОРДА БЕНБЕ-
РИЈА...

ВРАТИТЕ СЕ МО-
ЈИМ БРОДИЋЕМ НА ГА-
ЛИЈУ! ЈА КУ ПОЋИ
САМ СА ОВИМ ЦРН-
ЦЕМ!

ТЕК КАДА СУ СЕ ТУРХАН ПАШИНИ ЉУДИ УДА-
ЉИЛИ, ЧЕЛИЧНИ РУСАР ЈЕ ИСПЛОВИО ИЗ ЛУКЕ...

ЗА ЊИМА
ЈЕ ПОШАО
И УХОДА...

А САД МИ РЕ-
ЦИ ЗАШТО СИ
ХТЕО ДА МЕ
УБИЈЕШ?

НЕМАМ НИШ-
ТА ПРОТИВ ТЕ-
БЕ ЛИЧНО, ВЕК
...

... ПРОТИВ ОН-
ОГ ПРОКЛЕТНИ-
КА, ВАШЕГ СУЛ-
ТАНА, ЗБОГ КО-
ГА СУ МОЈ ОТАЦ
И МОЈА БРАЋА ЗА-
РОБЉЕНИ, А ВИ
ИХ СУТРА ВО-
ДИТЕ ЗА КОНС-
ТАНТИНОПОЉ!

УЧИНИКУ НЕШТО
ЗА ТЕБЕ, ТАМАК! РЕ-
КЛИ СУ МИ ДА СЕ
ТАКО ЗОВЕШ...

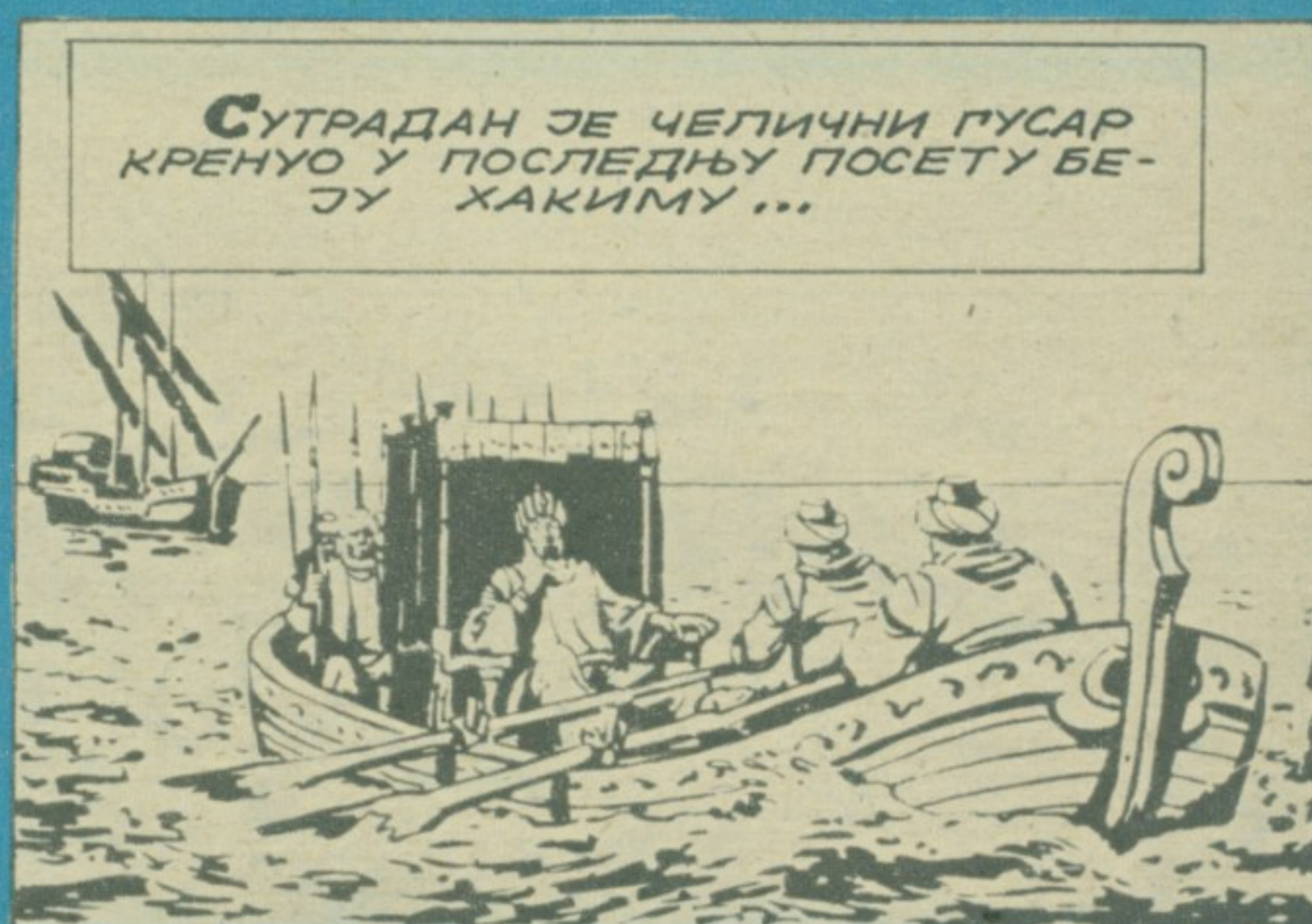
УБИЈЕШ МЕ,
ЗНАМ!

КАКВО ИЗНЕ-
НАБЕЊЕ ЈЕ ДО-
ЖИВЕО ЦРНАЦ
КАД МУ ЈЕ ЧЕЛИ-
ЧНИ РУСАР ПРИ-
ШАО И ОДВЕЗАО
ГА...

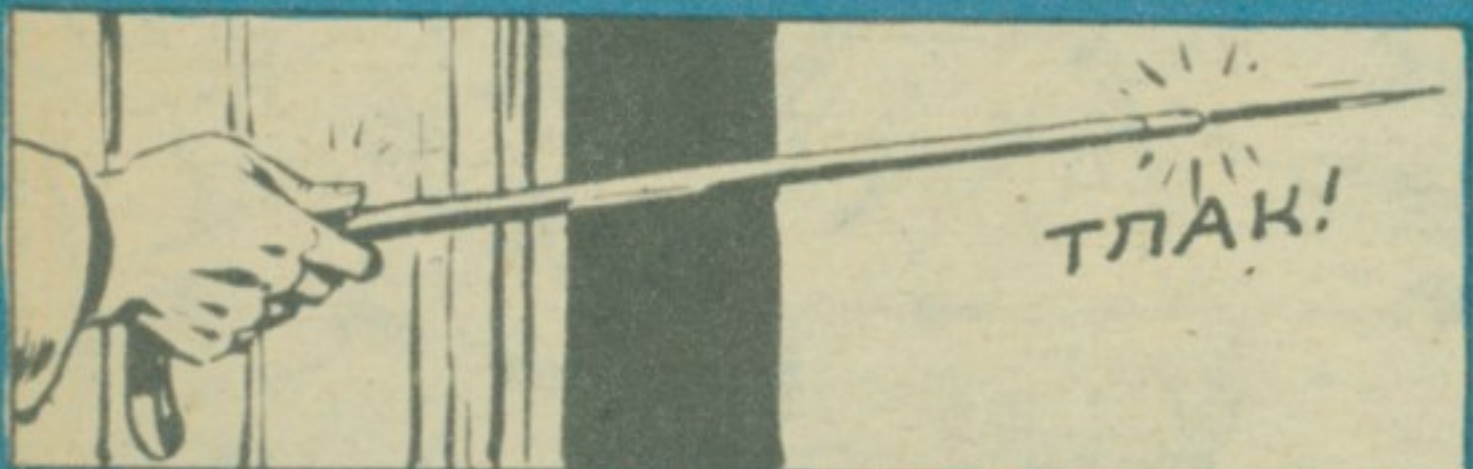

ЛОРД БЕНБЕРИ
ЈЕ ПРИТИСНУО
ЈЕДНО ДУГМЕ НА
СВОМ ШТАПУ ...

КЛИК!

ТЛАК!

ТИ НИСИ ТУРХАН ПАША!
ОБЈАСНИ НАМ СВОЈЕ ПОНАШАЊЕ
И РЕЦИ КО СИ!

У ПРАВУ СИ!
ЈА НИСАМ ТУ-
РХАН ПАША!

У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ ЈЕ ИЗ-
БЕГАО СМРТНОСАЊ БЕНБЕРИЈЕВ ШТАП

ЈА БУ
СВРШИТИ С
ТОБОМ!

УФ! ЗАМАЛО ДА
УСПЕШ У ТОМЕ!

ЗАЖАЛИЋЕШ
ЗБОГ ОВО -
РА!

ЧЕЛИЧНИ ГУСАР СЕ СВОМ СИЛИ-
НОМ БАЦИО НА УХОДУ...

И ДОК ЈЕ ЧЕЛИЧНИ ГУСАР
ПРЕТРЧАВАО ДВОРИШТЕ ПАЛАТЕ...

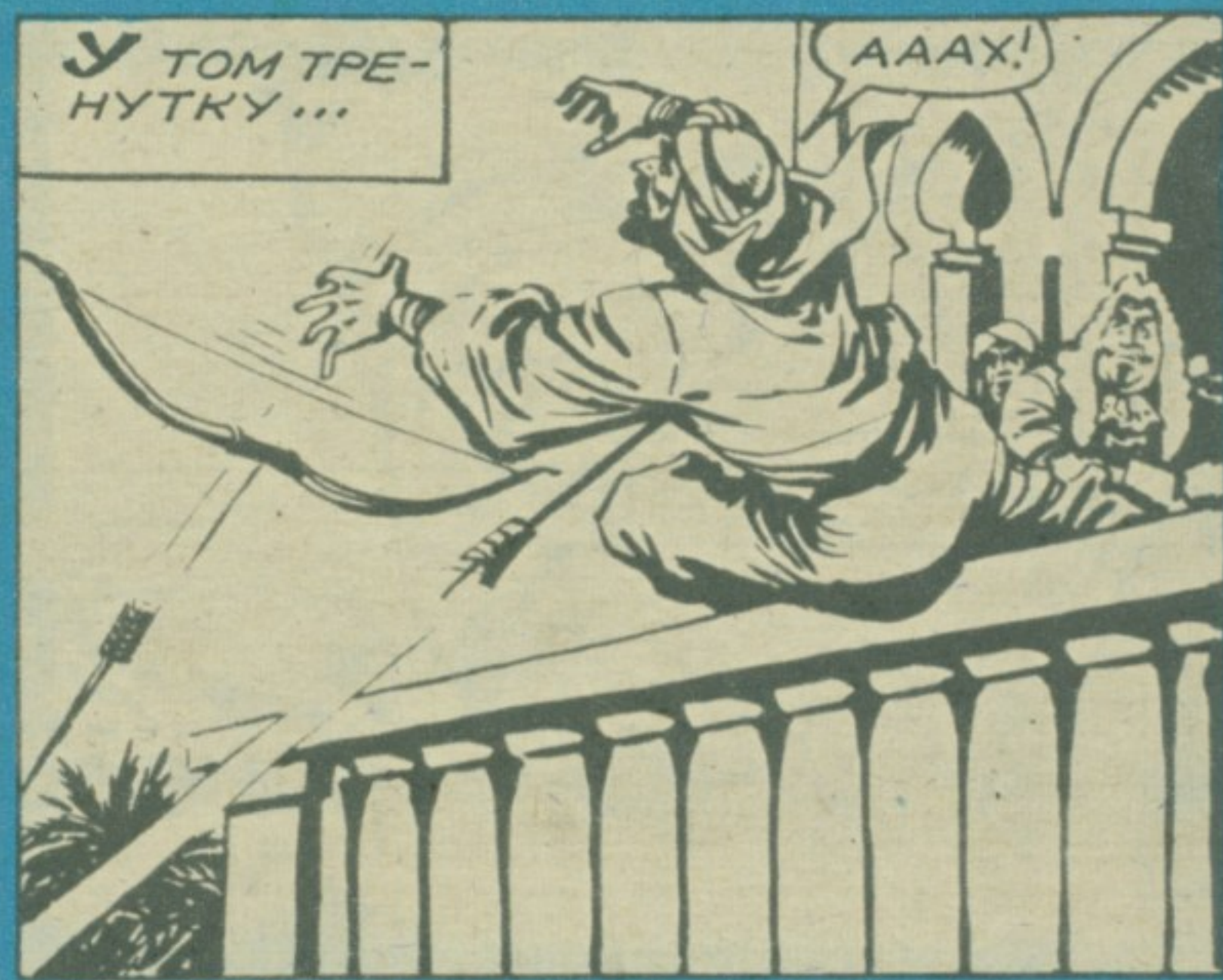
НЕ СМЕ НАМ У-
МАГИ! ОН НИЈЕ
ТУРХАН ПАША!

ИДЕМО
ОДАВДЕ! ПО
ДРУГИ ПУТ СУ
ХТЕЛИ ДА МЕ
УБИЈУ!

ШТА ЧЕКАШ?
ГАЂАЈ!

У ТОМ ТРЕ-
НУТКУ...

АААХ!

И ПРЕ НЕГО ШТО ЋЕ ПОБЕГИ, ЧЕ-
ЛИЧНИ ГУСАР ЈЕ УГЛЕДАО ЧОВЕКА
КОЈИ МУ ЈЕ СПАСАО ЖИВОТ...

БЕЖИ ПРИЈА-
ТЕЉУ! ЈА ЋУ ТЕ
ШТИТИ!

ТАМАК!

ХВАЛА, ПРИЈАТЕЉУ! ДА
СИ МЕ ПОСЛУШАО И ОТИШАО
НА ГАЛИЈУ ГДЕ СЕ НАЛАЗЕ ТВОЈИ,
ЈА САДА НЕ БИХ БИО МЕЋУ
ЖИВИМА!

И ДОК
ЧЕЛИЧНИ
ГУСАР БЕ-
ЖИ КА ПРИ-
СТАНИШ-
ТУ...

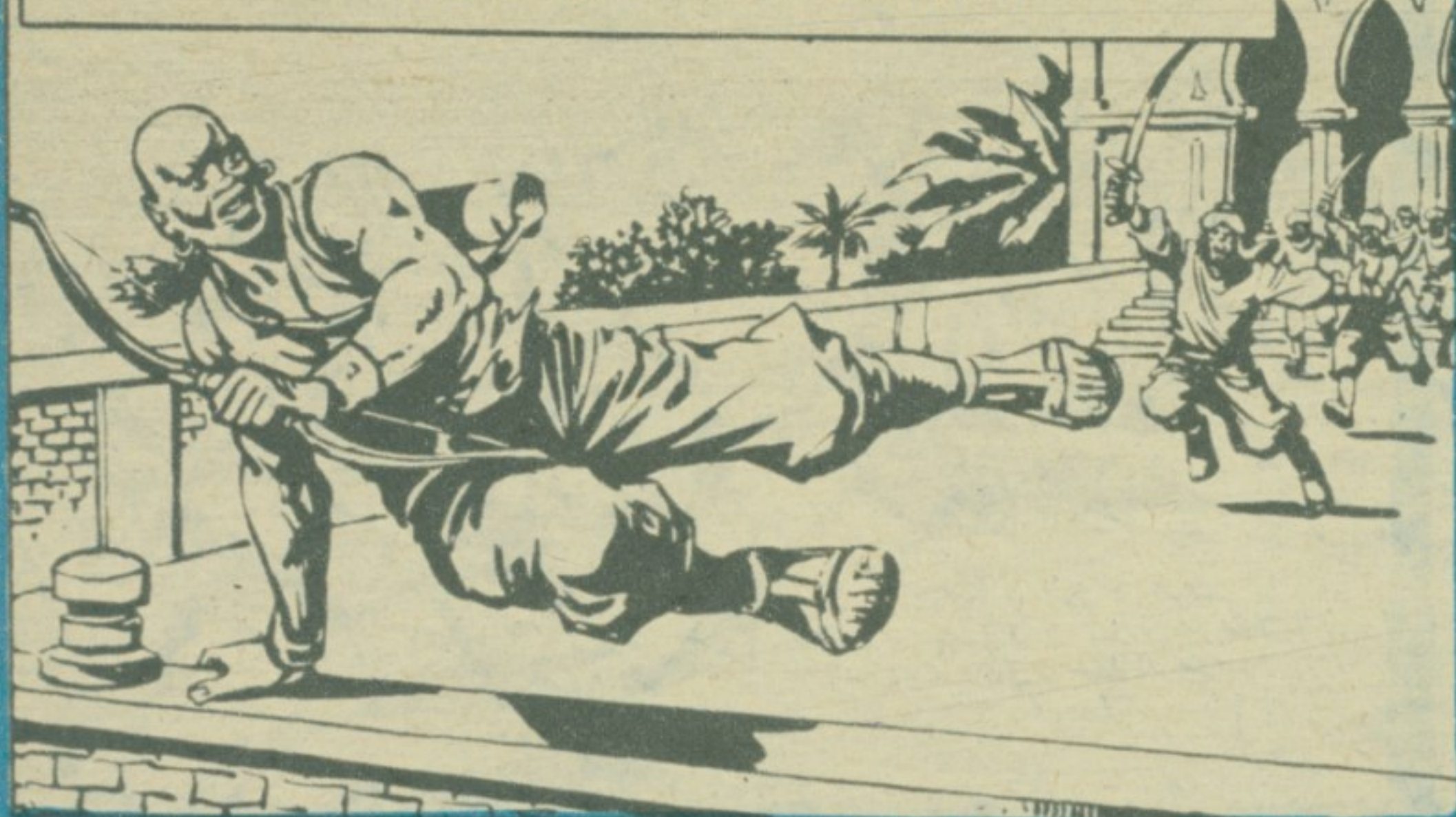
ПО ДРУГИ ПУТ СУ
ТЕ НАПАЛИ ЕФЕН-
ДИЈА! ХОКЕШ ЛИ
ДА ЗАРОБИМО ХА-
КИМА?

НЕ! НА
ДРУГИ НА-
ЧИН ЋУ ИМ
СЕ ОСВЕТИ-
ТИ!

... ТАМАК ЈЕ ЈОШ ЈЕ-
ДНОМ УПОТРЕБИО СВОЈУ
СТРЕЛУ И ДОБРО ЗА-
ПЛАШИО ХАКИМА И ЛОР-
ДА БЕНБЕРИЈА!

ЦРНАЦ ЈЕ У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ
УМАКАО СТРАЖИ...

ОН НАМ СЕ
НАРУГАО, ХА-
КИМЕ! КО
ЈЕ ОН!

ЗАР МЕНИ
ОВО ДА СЕ
ДОГОДИ!

ЈА САМ ТОП
ПРОКЛЕТНИКА
ВЕГ НЕГДЕ
ВИДЕО!

АЛИ ШТА ЈЕ
ХТЕО? ДА МЕ
УБИЈЕ ИЛИ ПО-
КРАДЕ МОЈЕ БЛ-
АГО?

СЕТИО САМ
СЕ! ТО ЈЕ
ЧЕЛИЧНИ ПУ-
САР!

ШТА! САД МИ ЈЕ ТЕК
СВЕ ЈАСНО! ОН СЕ ПРЕ-
РУШИО У ТУРХАН ПА-
ШУ ДА БИ СЕ ДОМО-
ГАО ДЕСЕТ ХИЉА-
ДА РОБОВА!

ВОЗНИЦИ!
ОВАМО!

ТРЧИТЕ
КА ПРИС-
ТАНИШТУ!

ЧЕЛИЧ-
НИ ПУСАР
НЕ СМЕ ДА
ИСПЛОВИ
!

УХВА-
ТИТЕ
ГА!

УБИТЕ
ГА!

АЛИ ЧЕЛИЧНИ ПУСАР ЈЕ ВЕГ
ИСПЛОВИО ...

МММ! НАШ БРОД ЈЕ БРЗ И
НЕ МОГУ НАС СТИГИ! АЛИ РА-
ЛИЈЕ С РОБЉЕМ СУ ПРЕТОВА-
РЕНЕ И СПОРО ПЛОВЕ!

ЗАИСТА НЕ РА-
ЗУМЕМ! СВИ СУ
ОНИ БИЛИ ВЕР-
НИ СУЛТАНОВИ
ВАЗАЛИ!

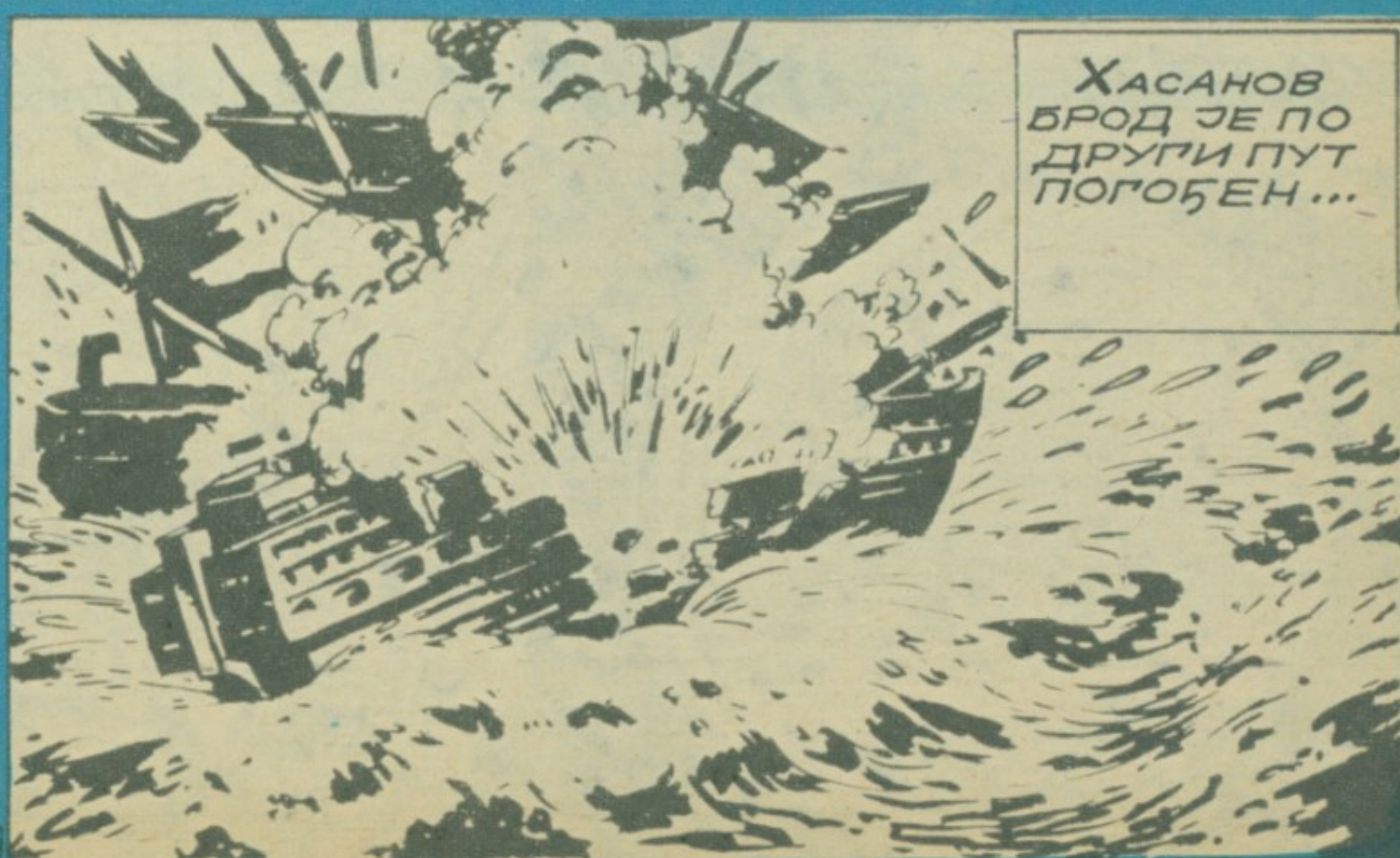
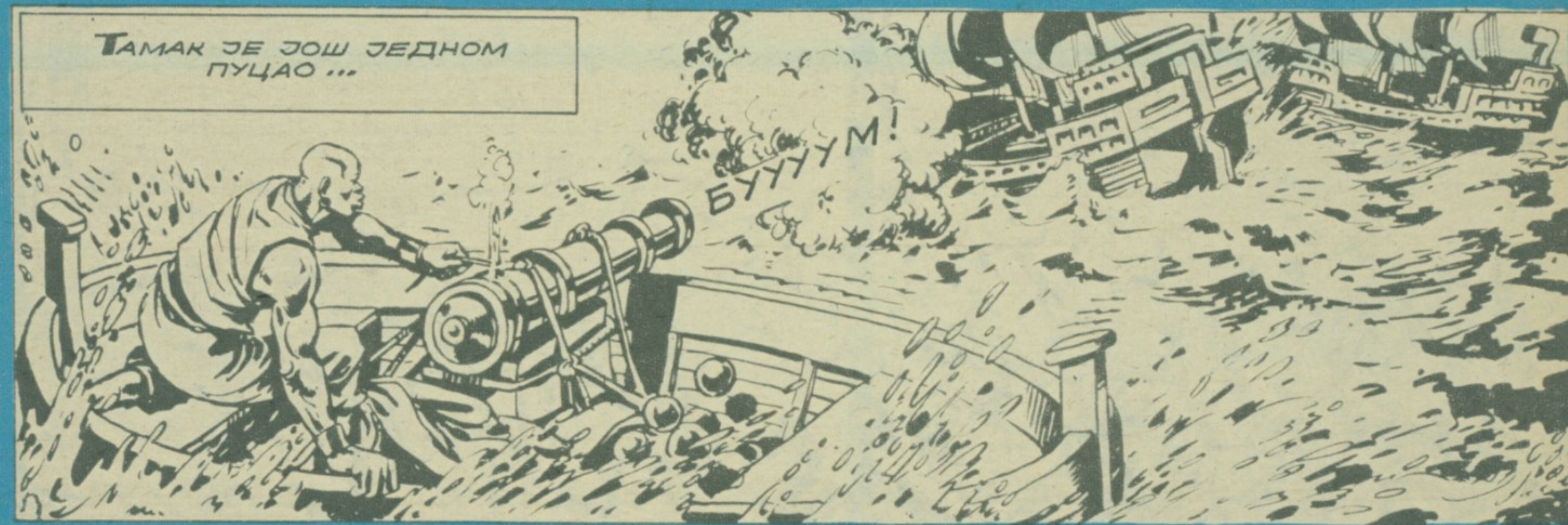
У ТОМ ТРЕНУТКУ ДУНУО ЈЕ
СНАЖАН ВЕТАР...

ОВО МИ БАШ
НИЈЕ ТРЕ-
БАЛО!

ШТА! ТИ НИ-
СИ ТУРХАН
ПАША!

...И ПО ДРУГИ ПУТ
СЕ СУДАРИО С ЈЕД-
РЕЊАКОМ МЕРИ ДАГ-
ЛАС...

ДЕ БРИЈЕ СЕ БА-
ЦИО НА МЕРИ ЖЕ-
ЛЕБИ ДА ЈЕ ЗАШТИ-
ТИ СВОЈИМ ТЕЛОМ
...

ЛЕЗИТЕ!

ЗА ТО ВРЕ-
МЕ НА ТУР-
ХАН ПАШИН-
ОЈ ГАЛИЈИ...

КО ЛИ ЈЕ
ТО ПУЦАО НА
ЊИХ?

ДЕ БРИЈЕ!
ЗОВИТЕ ЛЕ-
КАРА!

НЕ БРИНИТЕ,
ДОБРО МИ ЈЕ!

ДЕ БРИЈЕ,
ТАКО САМ
СЕ УПЛА-
ШИЛА!

КАДА ЈЕ ВИДЕЛА
ДА ЈЕ ЊЕН ВЕРНИ
ПРАТИЛАЦ САМО РА-
ЊЕН, МЕРИ ЈЕ ОД-
МАХ ПОЧЕЛА ДА ИЗ-
ДАЈЕ НАРЕБЕЊА...

ОКРЕНИТЕ БР-
ОД! МОЖДА ЈОШ
МОЖЕМО ДА
СТИГНЕМО ОН-
ОГ ПРОКЛЕТНИ-
КА!

ГЛЕ, НЕКИ ПЛИ-
ВАЧ! УПУТИО СЕ
ОВАМО!

ПА ТО ЈЕ
ТАМАК!

У ТОМ
ТРЕНУТКУ
...

ХЕЈ!
ШТА ЖЕ-
ЛИТЕ?

КАПЕТАН ЈЕ УСПЕО
ДА СЕ ВРАТИ НА БР-
ОД! СВЕ НАМ ЈЕ
ИСПРИЧАО!

ТИ СИ
ВАРАПИ-
ЦА!

ДИАМБА И ПРИЗАТЕЉИ ЧЕЛИЧНОГ
ГУСАРА ОСЕТИЛИ СУ НЕКО КОМЕША-
ЊЕ НА ПАЛУБИ...

ЧУЈЕТЕ ЛИ
ОВЕ ПОВИКЕ?

ЧЕЛИЧНИ
ГУСАР ЈЕ
ИЗГЛЕДАУ
ОПАСНОС-
ТИ!

ТРЧИТЕ НА
ПАЛУБУ ДА
МУ ПОМОГ-
НЕТЕ!

УХВАТИТЕ ГА!
ШТА ЧЕКАТЕ?

НАШ ЈЕ!

ХАЈДЕ,
КАПЕТАНЕ!

ГОТОВ
СИ, БЕД-
НИЧЕ!

СТАНИ, ТУР-
ЧИНЕ! ТО ТИ НА-
РЕБУЈЕМ ЈА,
ШКОТЛАНДАНИН
МЕК НЕК!

ОХ! КАКАВ НЕ-
ПРИЈАТАН
ЗВУК!

ТРАААС!

ЗА ТО ВРЕМЕ...

НА ПАЛУБИ СЕ ВОДИ
ОГОРЧЕНА БОРБА ...

ТУ ЈЕ И ХАФИД
КОМЕ ЈЕ ЧЕЛИЧНИ
ПУСАР САЧУВАО
ЖИВОТ У ДВОБО-
ЈУ ...

БУДИТЕ
СРЕЋНИ ДА СЕ
НА ПОДУ НЕ
НАПАЗЕ НОЖЕ-
ВИ!

... И
ТА-
МАК...

СНАЖАН
ЈЕ К'О ТИ
МЕК НЕК!

ЗАИСТА!
МОЛИГУ
МАМУ ДА
ГА УСВО-
ЈИ!

ТУРХАН ПАШИНИ ЛЉУДИ
СУ СЕ УСКОРО ПРЕДАЛИ, А
ПАЛУБОМ СЕ ЗАОРИЛО ...

ЖИВЕО ЧЕЛИЧ-
НИ ПУСАР!!

... АЛИ НА
ПОМОЛУ ЈЕ
НОВА ОПАС-
НОСТ ...

БРОД МА-
БИОНИЧАРА
СИНУА!

СТРАХ СЕ ЧИТАО НА СВИМ ЛИ-
ЦИМА ...

НЕ БОЈИТЕ СЕ, ВАЉДА,
ТОГ ПРЕВАРАНТА!
СВИ НА СВОЈА МЕСТА!
НАПУНИТЕ ТОПОВЕ!

БРАВО,
ДИАМБА!

И ОВОГ ПУТА ДИАМБА
ЈЕ ОСТАЛА ПРИСЕБНА!
УБРЗО СЕ ЗАЧУЛА ТОПОВ-
СКА ПАЉБА!

ЈОШ ЈЕДАН
ОВАКАВ ПОПО-
ДАК, СИНУ И
ГОТОВИ СМО!

ПРОКЛЕТ БИО
ЧЕЛИЧНИ
ГУСАРЕ!

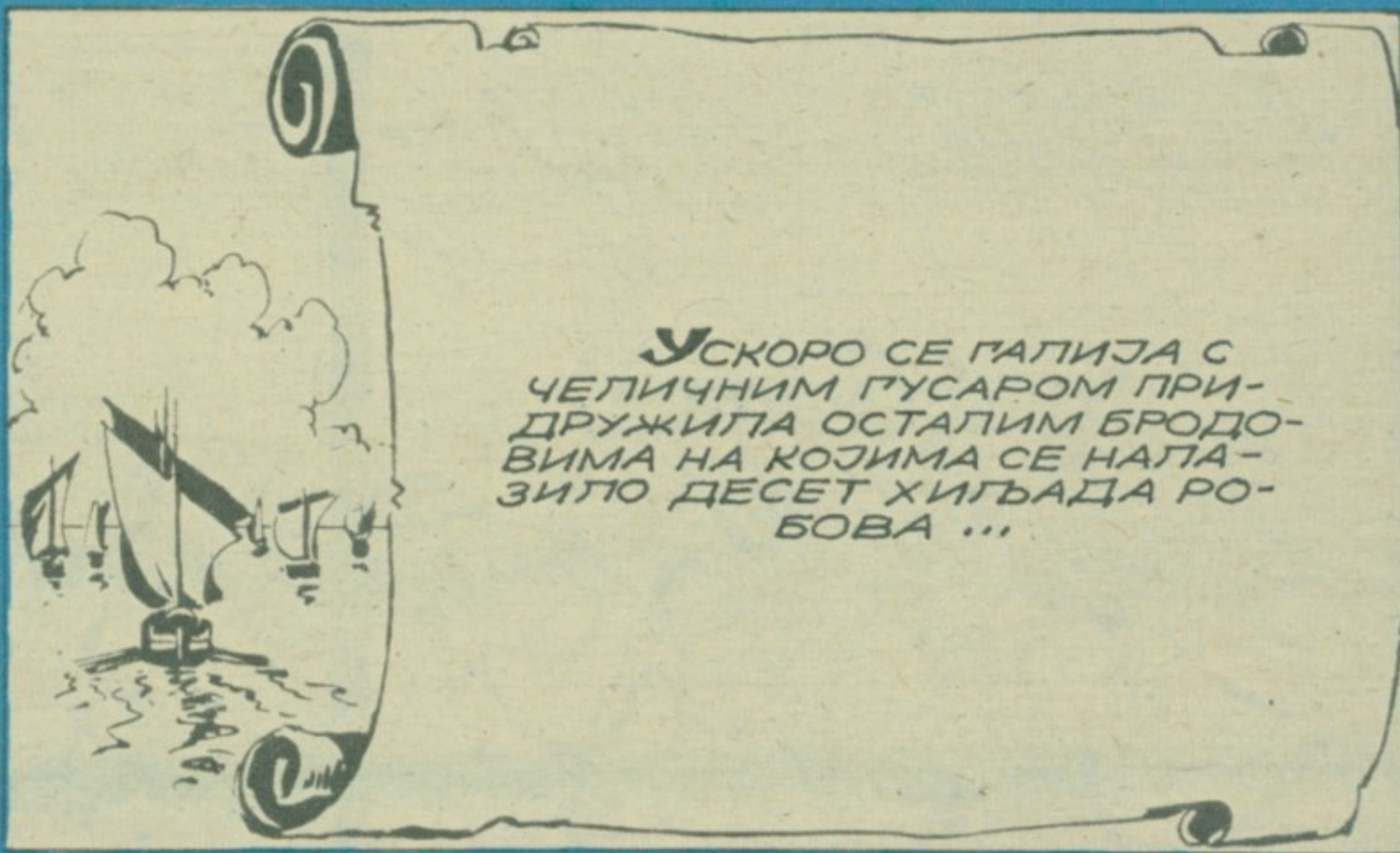

ДА БИ ЊЕГОВИ ХИПНО-
ТИЗЕРСКИ И МАФИОНИЧАР-
СКИ ТРИКОВИ УСПЕЛИ, СИ-
НУ ЈЕ МОРАО ШТО ВИШЕ ДА
СЕ ПРИБЛИЖИ ГАЛИЈИ...

БУУУУУУМ!

ПАЛИ!

АЛИ ПОШТО
ГА ЈЕ ДОЧЕКАЛА
ТОПОВСКА ПАЉБА,
СИНУ ЈЕ НАРЕДИО
ПОВЛАЧЕЊЕ...

УСКРО СЕ ГАЛИЈА С
ЧЕЛИЧНИМ ГУСАРОМ ПРИ-
ДРУЖИЛА ОСТАЛИМ БРОДО-
ВИМА НА КОЈИМА СЕ НАЛА-
ЗИЛО ДЕСЕТ ХИЉАДА РО-
БОВА...

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ
СВИ ОНИ СУ СЕ НАШЛИ НА ЈЕДНОМ
НЕНАСТАЊЕНОМ, ПЛОДНОМ ДЕЛУ
АФРИЧКЕ ОБАЛЕ...

ШТО СЕ ТИЧЕ ТУРХАН ПАШЕ,
ЊЕГА ЈЕ ЧЕЛИЧНИ ГУСАР ОСТА-
ВИО НАСРЕД ПУЧИНЕ, С НЕКОЛИ-
КО ЊЕГОВИХ ПОДАНИКА И ДОС-
ТА НАМИРНИЦА...

ПОНОВО БЕ-
МО СЕ ВИДЕ-
ТИ ЧЕЛИЧНИ
ГУСАРЕ!

ДА САМ НА
ТВОМ МЕСТУ, НЕ
БИХ ЖЕЛЕО ТАЈ
ТРЕНУТАК!

ТАКО, А СА-
ДА... ХЕЈ, ЗА-
ШТО ПЛАЧЕШ
ДИАМБА?

ЗАТО... ЗАТО
ШТО СЕ ВИШЕ
НИКАДА НЕЋЕМО
ВИДЕТИ!

МАЛО КАСНИЈЕ ГАЛИЈА С
ЧЕЛИЧНИМ ГУСАРЕМ И ЊЕ-
ГОВИМ ПРИЈАТЕЉИМА ЗА-
ПЛОВИЛА ЈЕ КА СКРОВИШТУ
СТАРИЦЕ С МОРА!

КРАЈ

ЕП 52006
ЈАДРАНКА
СТОЈАКОВИЋ:
„Путовања“ и још три
песме

Изузетна прилика! Политикин забавник је набавио за своје читаоце велики број плоча домаће забавне и народне музике по веома ниским ценама. У овом и наредним бројевима објављиваћемо листу ових плоча у специјалној МУЗИЧКОЈ ПОШИЈЦИ под називом

БАЗАР ПЛОЧА ЗА ВАШ ЏЕП

Немојте пропустити прилику јер само преко Политикиног забавника можете доћи до ових плоча по тако ниској цени. Забавник има ексклузивно право продаје!

С 51593
ГРУПА ДАГ:
„Воз“, „Смиљана“

СФ 52550
БОБА СТЕФАНОВИЋ:
„Пиши ми“, „Кома да дам“

„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЦБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО неопозиво поручујем плоче под бројевима:

РЕЗЕРВНА ЛИСТА:

за укупну суму од _____ дин. коју ћу платити поштару кад ми их донесе кући (поузећем).

(Име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

Датум

Потпис

Наруцбеницу попуњава лице које ће платити плочу.

СФ 52583
ЉИЉАНА ПЕТРОВИЋ:
„Трава коју газим“,
„Ако је то истина“

НИГДЕ ПО ТОЈ ЦЕНИ ОСИМ У ЗАБАВНИКУ!

Цена сингл плоче је 7,5 динара, али ваша наруџбина не сме бити мања од 150 динара јер поштарину не плаћате ви него ми!

20 ПЛОЧА ЗА 150 ДИНАРА!

Наравно, можете наручити и више од 20 плоча. У том случају, обрачунаћемо вам плоче по цени од 7,5 динара комад.

Изаберите плоче, испишите њихове бројеве и своје податке на наруџбеницу и пошаљите нам наруџбеницу залепљену на полеђини дописнице.

ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ!

На резервну листу у наруџбеници уништите бројеве неколико плоча којим ћемо заменити наручене плоче — ако се случајно догоди да буду распродате. Зато — пожурите!

СФ 52541
ОНЕ И ОНИ: „Море и мориари“, „Кажи ми, кажи“

С 51612
ЦРНИ БИСЕРИ:
„Луталица“, Писмо девојци

ЕП 52007
ДРАГАН МИЈАЛКОВСКИ:
„Тај живот наш“ и још
три песме

Забавне песме

С 51591
МАЈА ДЕ РАДО: „Мудра Манде“, „Питах ме“

СФ 52589
ЗАФИР ХАЦИМАНОВ:
„Како“, „Зашто“

СФ 52546
ЗОРАН ЛЕКОВИЋ:
„Немој крити лице“,
„Малена моја“

СФ 52545
ВОБА СТЕФАНОВИЋ:
„Клечим и молим“,
„Плачемо заједно“

С 51640
ГАНЕСКА: „За уснуле очи“, „Губим те“

С 52614
СЕНКА И ЗАФИР:
„Хајде да се играмо мала“,
„Мало, мало, малено“

СФ 52581
ТРИО ДАГ: „Растанак“,
„Свићење“

СФ 52607
АЛЕНКА ПИНТЕРИЧ:
„Маврица“, „Возијо сено“

ЕП 50395
ФРАЊО БОБИНАЦ:
„Мама, злата мама“
и још три песме

СФ 52558
ЛОЛА НОВАКОВИЋ:
„Дуга топла ноћ“,
„Истина је“

СФ 52569
ДАНИЕЛА: „Забраните ми то“, „Сањала сам“

СФ 52595
ЛУТАЈУЋА СРЦА:
„Последње јутро“,
„Године — конкурс“

СФ 52571
БОБА СТЕФАНОВИЋ:
„Мари, Мари“, „Опрости ми, Мари“

СФ 52539
ЛУТАЈУЋА СРЦА:
„Сан“, „Путник“

СФ 52536
РОДОЉУБ ВУЛОВИЋ:
„Кристина“, „Напустићеш ме ти“

СФ 52540
ДРАГАН АНТИЋ: „Ко те буди“, „Залуд те чекам“

С 52626
ЗОРАН ЛЕКОВИЋ: „Воли, воли“, „Пољупци моји“

СФ 52538
МИРОЉУБ МАРКОВИЋ:
„Кажи ми, Лена“,
„Мали дом“

СФ 52580
СРЂАН МАРЈАНОВИЋ:
„Први пут сретни“,
„У чему је ствар“

СФ 52562
МИКИ ЈЕВРЕМОВИЋ И
МИРЈАНА БЕШИРЕВИЋ:
„Кад бих знао да је сама“,
„Човек никад није сам“

ХАЛО ХАЛО.

ШИВАЋА МАШИНА — 041 — је на ручни погон и њоме можете стварно шити. Веома корисна играчка којом можете да шијете одела за своје лутке и мање практичне ствари за кућу. Врло је лепог савременог изгледа.

ШИВАЋА МАШИНА — 073 — је на електрични погон. Њоме се још лакше шије. Практична је и ради на сличан начин као и права шиваћа машина. Притиском на педалу која укључује електричну струју машина ради. Руковање је једноставно и погодно за децу школског узраста. Зато што је практична и једноставна за руковање као играчка добила је највиша признања.

ТЕЛЕФОН — 029 — је уобичајеног класичног облика. Код позива се, поред звучног сигнала, упали црвено светло. Могућност употребе је иста као код осталих телефона. У комплекту су два телефона и спојна жица.

ТЕЛЕФОН — 031 — најновији модел, којим идемо жорак са техником, има бројчаник на тилке уместо класичног. Код овог модела позивни сигнал се даје притиском на тилку. Иначе употреба је иста као код осталих. У комплекту су такође два телефона и 10 м спојне жице.

ТЕЛЕФОН — 030 — је веома лепог облика и у живим бојама. Практичан и квалитетан, као сви остали. У комплекту су два телефона и 10 м спојне жице.

ТЕЛЕФОН — 135 — је нешто мањи од правог телефона који производи ИСКРА, иначе је по облику његова верна копија. Руковање овим телефоном је једноставно, јер се окретањем бројчаника укључује звучни сигнал. Разговор је могућ на удаљености од 10 метара и више. Веома је погодан за везу међу појединим просторијама, становима или за игру било где. У комплекту су два телефона и спојна жица. За рад телефона потребне су две батерије од 1,5 V.

МЕХАНОТЕХНИКА — 66310 ИЗОЛА НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво поручујем (заокружити број играчке), коју ћу платити поштару при преузимању:

Арт. 029 Телефон.	а дин. 125.— за гар.
Арт. 135 Телефон.	а дин. 130.— за гар.
Арт. 030 Телефон.	а дин. 140.— за гар.
Арт. 031 Телефон.	а дин. 135.— за гар.
Арт. 041 Шив-машина. . . .	а дин. 100.— за гар.
Арт. 073 Шив-машина. . . .	а дин. 160.— за гар.

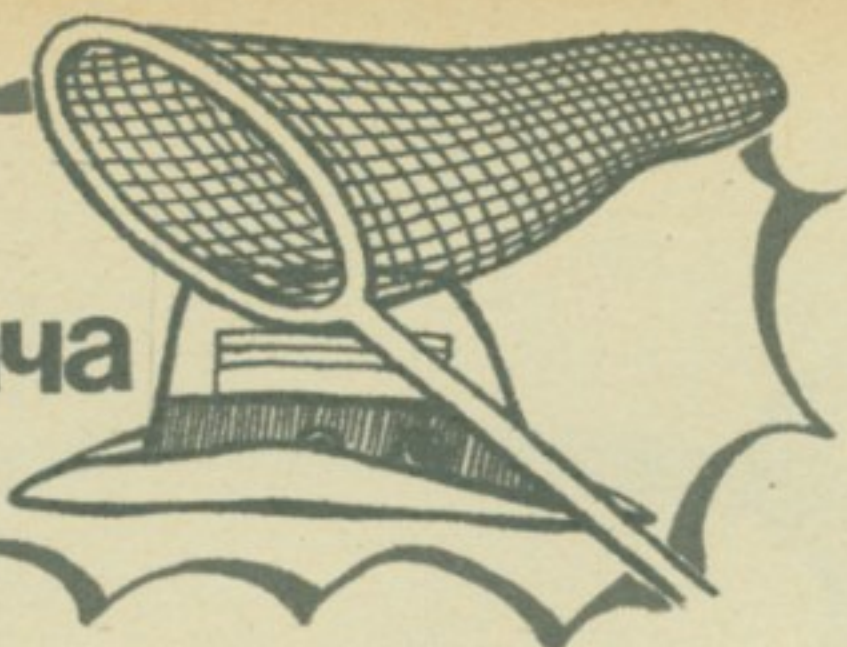
АДРЕСА:

Име и презиме _____

Улица и број _____

Пошт. бр. — Место _____

Трагом истраживача

ДИМ КОЈИ

Никада Давид Ливингстон, истраживач, није могао да замисли такав залазак сунца. Док је седео на прамцу малог чамца и пловио низ реку Замбези, присећао се смираја сунца у Енглеској коју је напустио шеснаест година раније. Тамо се последња светлост дана одмах тушила у диму који је избијао из оцака, а сунце је брзо нестајало иза грађевина.

А ту, на реци Замбези, све је било другачије. Река је понекад изгледала тако дивља, поамна. Често је била и расплута по пределима где људска нога још није крочила.

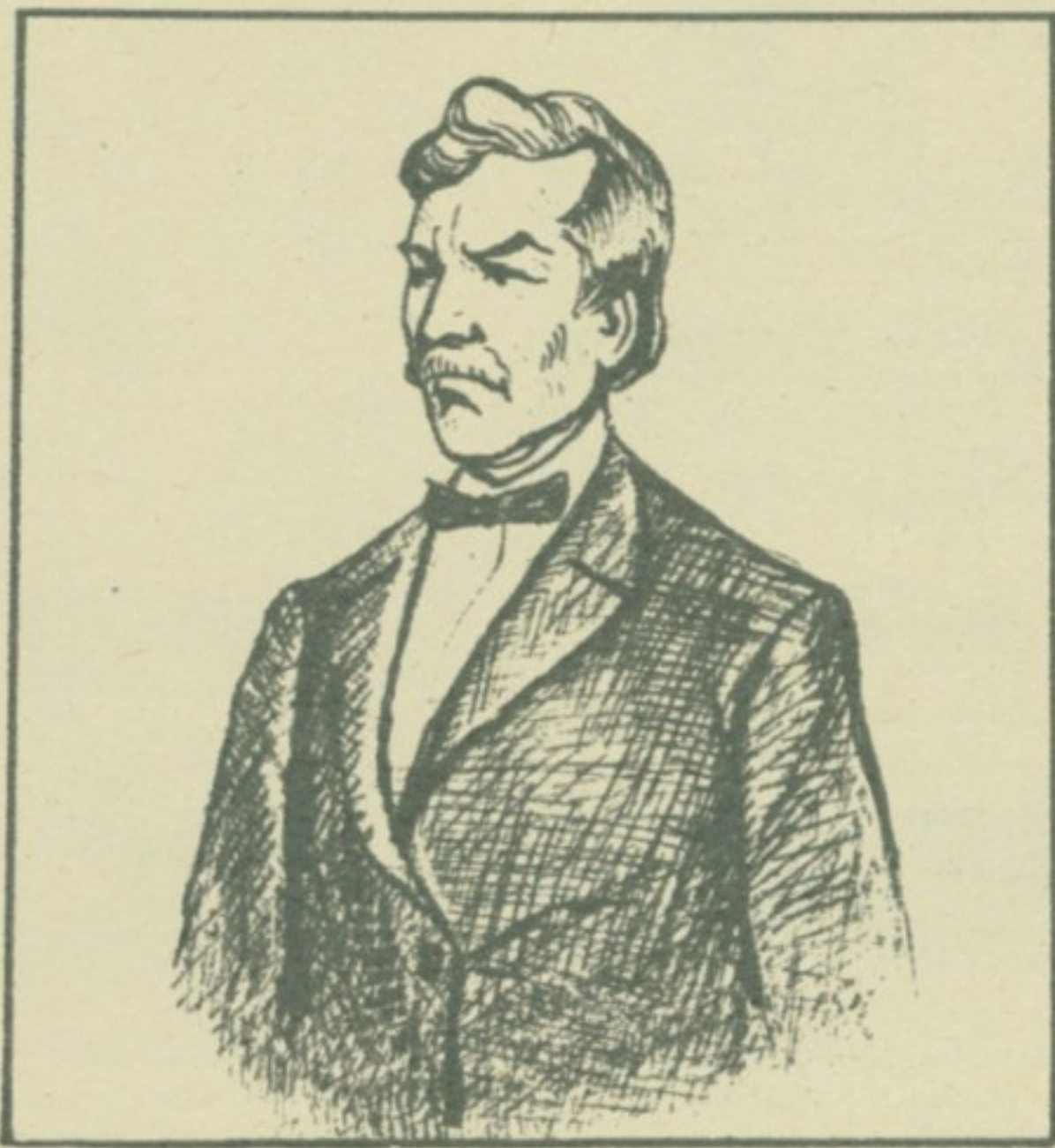
Са обала су допирали крици животиња које као да су се протезале пред спавање. Они су личили Давиду на уздахе којима је прашума намиривала своју децу. А река је добила љубичасту боју, као да је углила сву светлост дана, па тако сјајна пркоси сумраку.

Изненада прену та крик црних веслача. Давид се нагло окрену и мало је требало да изгуби равнотежу јер је истог тренутка нестабилан чамац претећи почео да се љуља. Домороци који су сачињавали његову малу експедицију вриштали су, ударали веслима по води и у паници гурали један другог. Давиду се очи раширише од изненађења јер није видео никакав разлог том великом страху. У први мах помислио је да су их напали инсекти који су у том делу Африке веома опасни. Али следећег тренутка све је схватио...

РАЗБЕСНЕЛА НЕМАН

Ту, надхват руке, непуно метар од чамца, одједном, из воде је изронила огромна црна глава. Као две мрачне пећине низ које се сливала вода учиниле су му се ноздрве нилског коња. Животиња је рикнула и широко разјавила уста из којих су претећи ериси жути крњави зуби. Давид је осетио њен врели дах. Схватио је да се женка уплашила за живот свог младунчета које се налазило у близини и да их зато напада.

Наредио је домороцима да управе чамац према обали. Али од страха они су једва држали весла у рукама. Струја их је носила а чамац се вртео у круг. Онда је животиња решила да их нападне. Загњурила се у реку која се шумно над њом склопила, а затим изашла тик поред чамца, загрисла његову ивицу и мутно их погледала закрвављеним очима. Направљен од сувих балвана

Шкотланђанин Давид Ливингстон провео је више од тридесет година у Африци и највише допринео истраживању овог континента

повезаних лијанама, мали кану одмах се распао.

Нашавши се у води, људи су могли да постану лак плен разјарене немани. Али животиња као да их није примећивала. Сав свој бес искаљивала је на чамцу, превртала његове остатке преко главе, трескала њима о воду и гушила их испод површине својим опромним телом.

А када су стигли до обале, при светлости последњих сунчевих зрака, људи су немо и беспомоћно посматрали непомично тело нилског коња који се одмарао на површини реке. Животиња је била задовољна у својој тупости што је осакатила опасног непријатеља — чамац, тако неопходан експедицији.

ЗАБОРАВИЛИ НА МРЖЊУ

Тај непријатан догађај није пореметио Давидове истраживачке планове. Ништа није могло да га спречи да са запада настави пут према истоку Африке. Јер његова најлепша особина била је упорност. Она се испољила још у његовој младости када је после завршене теологије одлучио да студира медицину. Тардио је да је тај позив најхуманији. Чак ни оскудна средства за живот нису могла да га спрече да оствари своју замисао.

Касније, постао је мисионар али није желео да оде у Кину како су му саветовали црквени одборници. Изabrao је Африку, континент који је средином деветнаестог века на

свим географским картама представљан као бела мрља чији су се обриси само наслућивали. Привукао га је неизвесност, ветар за који се причало да носи читаве облаке песка, и изненадне прмљавине, реке за које се није знало у којим правцима теку, плаве ли долине и живе ли у њима рибе. На старом континенту се говорило да тамо има злата и да се слоновача налази у свакој мало већој јами. Али и де ту харају чудне болести, глад и непросвећеност.

И тако, 1840. године, Давид Ливингстон се упустио у највећу авантуру свог живота. Стигао је до Кептауна, на југу, а затим кренуо у унутрашњост Африке. На том путу упознао је обичаје и навике многих племена која су тада први пут видели белог човека. Давид се са њима спријатељио, научио их многим европским обичајима, терао их да кувају храну и да сеју жито. А заузврат, они су на сваком кораку чували његов живот, штитили га од кише и сунца, бдели над њим.

Убрзо се међу племенима на југу Африке проучуло да је дошао „бели бог“. У његову част приређиване су ратничке игре. Племена су заборављала да су се вековима мрзела и ратовала само због рањене животиње или плодова биљака којих је било у изобиљу.

ПРЕКРШЕН ТАБУ

Ливингстон је научио и језике тих људи које је

Док се пред његовим разрогаченим очима огромна водена маса реке Замбези сурвавала с висине од преко 120 метара, Ливингстон помислио на енглеску краљицу Викторију.

Зато је поглавица племена Беуанас, стари и искусни ратник звани Сешел, одлучио да му помогне при преласку дугице Калахари. И сам је решио да крене са Давидом у непознато, мада је чврсто веровао да се небо простира само до облака, а свет — та нејасна реч које није било у његовом језику — да постоји само до планина чији су се обриси видели у даљини. Иза њих има троглавих животиња, духова и пожара, тамо се не сме ићи, иза планина је крај, говорили су му још одмалена.

Али бели човек та је убедио да прекрши табу. Чак му је покосио чудан штап који је трмео у рукама — малу ловачку пушку.

ПАЗИ, БВАНА!

Тај дар је једном приликом Давиду спасао живот. Сунце се већ спуштало према западу када су изненада биволи који су носили самаре истраживача почели да се трзају, сагињу главе и роговима рију по земљи. Давид се досетио да је лав у близини.

Прошао је поред неког

Истраживач је пуцао али је само ранио животињу. И управо над јој је окренуо леђа, зачуо је врисан једног домороца...

ГРМИ

грмља и случајно подигао очи према оближњој стени на којој је лежао лав лењо испружен на сунцу. Када је угледао човека, придигао се на предње шапе показујући своја кудрава прса. Ратник Сешел, који је ишао иза Давида као његова сенка, није оклевао. Пуцао је али је само ракио животињу. Она се пропела на задње ноге и урличући стрпоштала се низ стену.

Домороци су притрчали с истуреним копљима спреми да га прободу. Али, лав се повратио од страха, скочио са земље и почео да бежи. А они су га јурили правећи страшну галаму и долина се орила од њихових гласова. Најзад су сатерали животињу уз једну литицу. Истраживач је тада пуцао. Убеђен да ју је смртно ракио неопрезно јој је окренуо леђа. А сада је зачуо брисак једног младог домороца:

— Пази, бвана! Лав је још жив!

Окренуо се и... нашао лицем у лице са разбеснелом животињом. Осетио је како му капце деру кожу са рамена и тежак задах крзна кад га је лав оборио на леђа.

Пали су на бодљикаво жбуње. И као живо клупче састављено од руку, шапа, чељуст и људске тлаве која се од њих склањала котрљали су се по спарушеној трави.

А онда је зачуо хитац, један па други... Помислио је да му се то само причињава. Тек када је загрљај животиње попустио, осетио је олакшање. Сешел га је спасао. Тај верни човек схватио је да огањ у његовим рукама може да помогне белом пријатељу.

МЕЂУ БУШМАНИМА

На свом путу Ливингстон се спријатељио са свим племенима преко чије земље је прелазио. А када је за време сушног периода стигао међу Бушмене, ови људи ниског раста и жућкасте коже за његов мали караван одмах су нашли воду, највеће њихово благо. У дневнику који је 1852. године по својој жени послао у Енглеску Давид је забележио:

„У новом племену обичај је да жене увек иду по воду. Често данима лутају пустињом, а онда на одређеним местима која само сње умеју да пронађу, забадају дугачке трске у песак. Затим из њих извлаче ваздух. Ускоро вода зајубори у трску и излази из ње у танком млазу. Онда пуне јајасте тикве, стављају на леђа 20—30 комада и доносе их у логор...“

Пуних шеснаест година Ливингстон је упознавао Африку. Успео је да открије само њен мали део, али је много сазнао о црним људима.

Својим открићима није био потпуно задовољан. Желео је да пронађе нешто што нико жив до тада није видео. Осећао је да то постоји баш у Африци.

Зато је кренуо реком Замбези. Кроз неприступачне крајеве хтео је да стигне до њене делте. Несрећан догађај с разбеснелим нилским коњем неће га у томе спречити.

Те ноћи није могао да заспи. И овога пута био је тако близу смрти, нема га је могла све да их подави.

Чим је зора сванула, мали караван кренуо је обалом уз реку која је светлцала. После неколико сати хода Давид је нагло застао. Дуго му је требало да одгонетне звук који је до њих допирао. Подигао је десну руку и домороцима дао знак да се умире.

Изгледало је као да тако раширеним прстима жели да зграби чудне шуме који су се појавили иза прве речне окуке. Напет је ослушкивао...

НАЈЛЕПШИ ОД СВИХ

А онда је потрчао. Соплитао се о лијане, падао, устајао и опет трчао. Звук је постајао све јачи, све разговетнији.

После стотинак корака изненада је застао. Немо је зурio у приказ који је угледао. Обамро од лепоте коју је најзад пронашао није могао реч да проговори.

Ту, испод његових ногу, Замбези се суновратила доле, у дубину. Преко излизаних ивица речног корита ломила се вода, у мехурима летела ка дну и пенушала. Облаци распршених капљица високо су се дизали према небу, у њима су се преливале дугине боје.

Водопад широк око 1.000 метара сурвавао се на површину од само 20 метара. Био је прекривен воденом завесом која је подсећала на дим. Тај вео капљица подизао се у висину и Давиду се чинило као да се саставља са облацима. Водена завеса забацивала се високо изнад реке, тутњала и грмела, а онда се цепала и тако ритав падала на палме и дрвеће бао-баба.

И нехотице Давид је повикао:

— Зваће се Викторијин водопад, у част енглеске краљице... Када сам ово видео могу на миру да умрем.

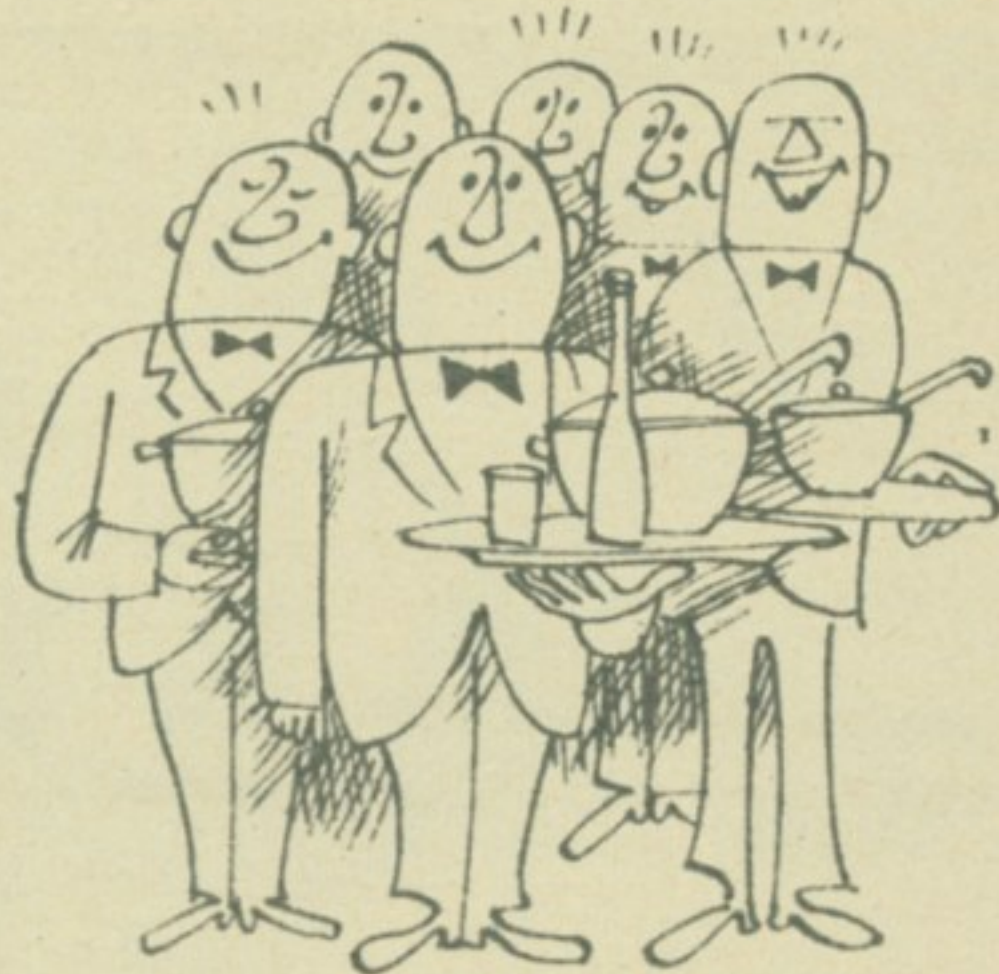

Две године касније, 1858. после кратког опоравка у Енглеској Давид Ливингстон се поново вратио у Африку. Пошто је открио језеро Њасу, изгубио му се сваки траг. Тек 1871. године нашао га је Хенри Мортон Стенли, амерички новинар и истраживач, на обалама језера Тангањике. Давид је био исцрпљен и тешко болестан. Обрадовао се том сусрету али није пристао да се врати у Европу. Дао је Стенлију све своје забелешке и географске карте које је сам направио. Касније је Американцу дуго требало да докаже да та документа нису фалсификат и да се заиста сусрео са великим истраживачем.

Две године после овог сусрета Давид је умро. Домороци су његово тело, прекривено лишћем пренели кроз беспуће до Кептауна и тако му се одужили за све што је за њих учинио.

Б. Ј.

МОЗАИК

ЋЕЛА —
ТО ЈЕ
ГАРАНЦИЈА!

У Лондону је недавно отворен један ресторан чије се особље, укључујући и власника, састоји све од самих ћелаваца.

Рекламирајући свој ресторан, сопственик је написао:

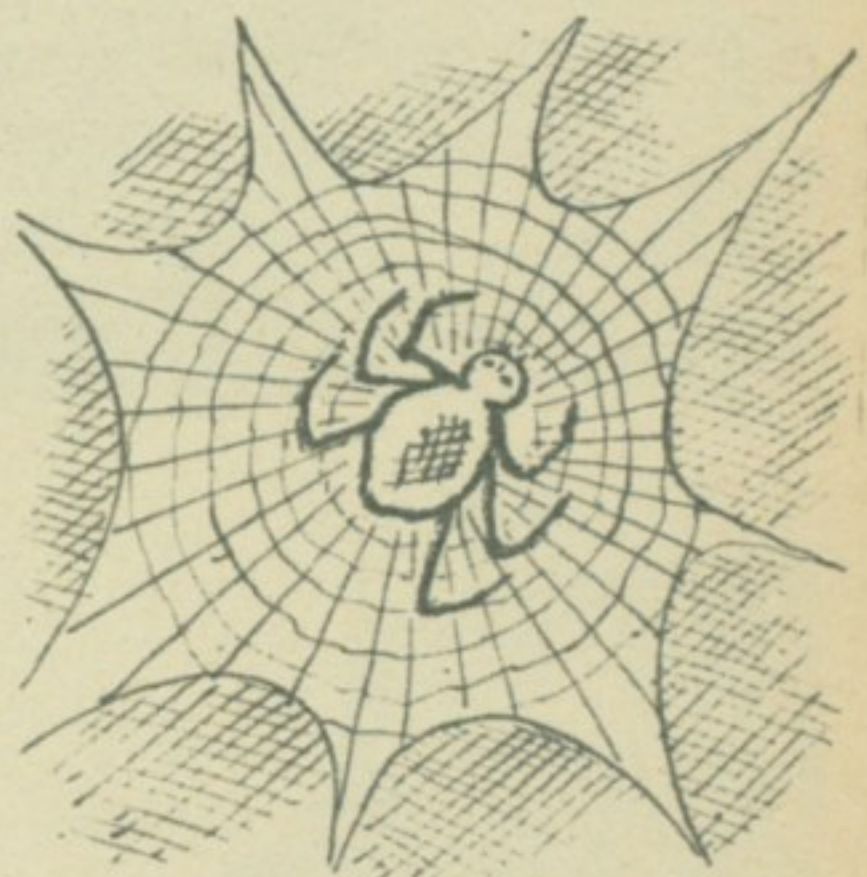
„Многи од вас знају стару латинску пословицу: „Ћела је сведочанство мудрости“. Не, у нашем ресторану нећете наћи неку нарочиту мудрост, не позивамо вас због тога. Али, зато вам гарантујемо да у нашим јелима никад нећете наћи ниједну длаку!“

САТЕН ИСТОЧНОГ МОРА

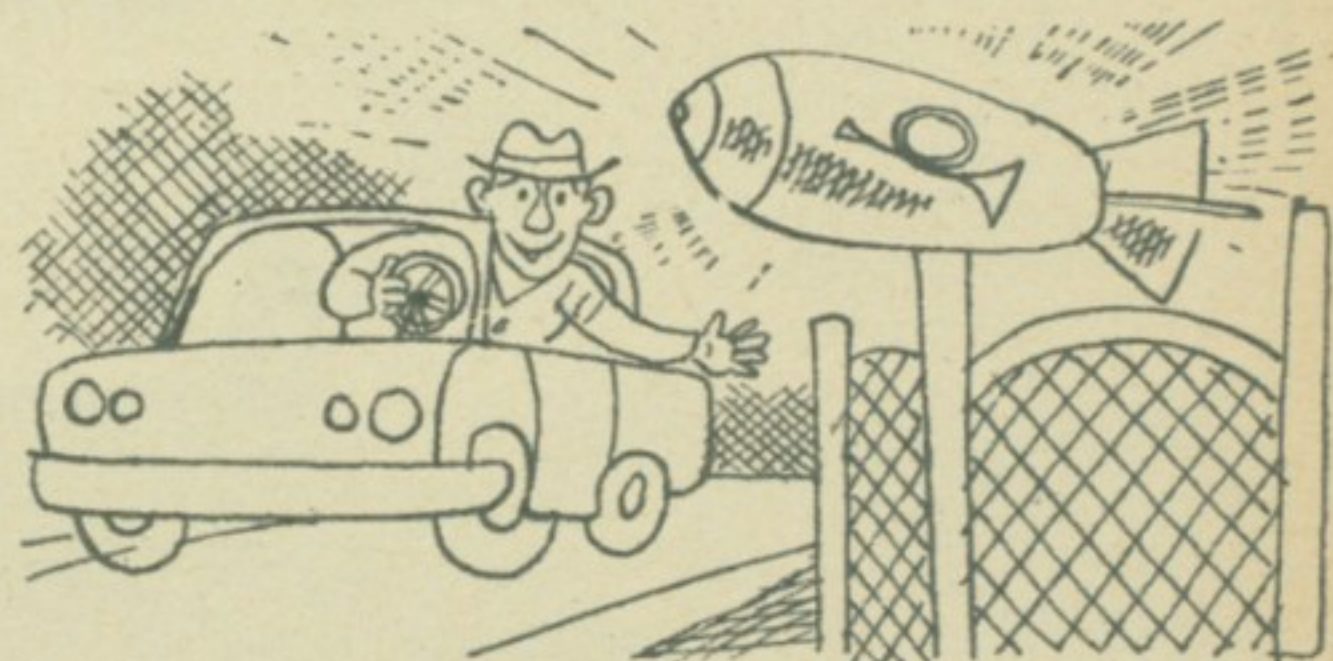
Тканина израђена од нити паучине први пут се појавила у Кини где су је назвали „сатен источног мора“. Добијена је од паучине коју плету велики паукови нефили који живе у тропским областима како Старог тако и Новог света. Њихове мреже могу да имају у пречнику и по 2,5 метра и тако су чврда се у њих понекад хватају и мање птице и слепи мишеви.

Свака нит ове паучине може да издржи оптерећење од 80 грама а толико је еластична да се истезе за четвртину своје дужине. Полинежани шију своја одела нитима ове паучине, плету од њих рибарске мреже. Француски краљ Луј XIV добио је једном на дар рукавице и чарапе исплетене од нити паучине.

Покушаји да се паукови нефили специјално гаје нису успели јер су ови „ткачи“ велики прождрљивци.

ДОБРОДОШЛА БОМБА

За време другог светског рата на њиву Анрија Симона из белгијског градића Емерена пала је бомба тешка 500 килограма. После рата бомбу су демонтирали и оставили је на истом месту. Недавно је Анри Симон довукао бомбу до своје куће и поставио је поред капије уместо кућног поштанског сандучета. „Бомба се показала као веома корисна, каже Симон. Чим је угледају аутомобилисти смањују брзину тако да је сад наша улица најбезбеднија и најтиша у читавом градићу“.

Дан
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

ПОМО-
ЋУ
ЕЛЕК-
ТРОН-
СКОГ
ШПИЈУ-
НА
ФЛАШ
И
БРЕД,
СЛУША-
ЈУ...

ЗНАЧИ, ТАКО ЈЕ ТА-
ТА ЗНАО ГДЕ СЕ НАЛА-
ЗИ ПОТОНУЛИ БРОД
СА ЗЛАТОМ?

ЈАСНО, СПАЖК!
ТО ЈЕ БИЛО
ПРЕ ГОДИНУ
ДАНА! И
САД ЋЕ ТО
ЗЛАТО БИТИ
НАШЕ!

А ШТА
ЋЕ СТО-
ЛИКИМ
ЗЛАТОМ?
ТОЛИКО
ГА
ИМА...

... А НЕ МОЖЕ
ГА ОТВОРЕНО
ТРОШИТИ! БИЛО
БИ СУМЊИВО!

У ТОМЕ ЋЕ
НАМ ПОМОЋИ
НАШИ ВЕНЕРИ-
ЈАНСКИ
ПАРТНЕРИ!

ПАЗИ...
ЧИМ СЕ
ИЗМАКНЕМО
АКТИВИРАЈ
ЕКСПЛО-
ЗИВ!

ТРИ
СЕКУНДА...
ДВА...

ДОК ФЛАШ И БРЕД, СКРИВЕНИ, ПОСМАТРАЈУ...

СТУПАМО У
АКЦИЈУ ЧИМ
ОНИ ИЗВУКУ БЛА-
ГО! МОРА ДА ИХ
НА ПОВРШНИ
ЧЕКА НЕКИ
БРОД!

РАЗНЕБИ СУ БОК
БРОДА! САД ТРЕБА
БИТИ ОПРЕЗАН... ДА
БИСМО ДОКАЗАЛИ ЧЕ-
ГАМОВЕ ВЕЗЕ СВЕ-
НЕРИЈАНЦИМА!

ПА СВЕ СМО
СНИМИЛИ НА
МАГНЕТОФОН!
ЗАР ТО НИЈЕ
ДОСТА?

МАГНЕТОФОНСКА ТРА-
КА НИЈЕ ДОВОЉАН ДО-
КАЗ ЗА СУД! МОРАМО
ИХ УХВАТИТИ
НА ДЕЛУ!

ЕНО, ИЗНОСЕ
САНДУКЕ СА
ЗЛАТОМ! ТРЕБА
САД ДА ИЗРОНИМО!

ЗЛАТО ЋЕ НА
ПОВРШИНУ
ИЗНЕТИ
ПОДМОРНИЦА!
А ТАМО
ЧЕКА БРОД!

КЛАДИМ
СЕ ДА
ЈЕ БРОД
ВЕНЕРИ-
ЈАНСКИ!

ПРИМЕТИЛИ
СУ НАШУ ПОД-
МОРНИЦУ!
НЕ МАРИШ
ШТО ЋЕШ СЕ
ПОВАСИТИ?

ЗАБОРАВ-
ЉАШ ДА ЈА
САМО ШТО
НИСАМ
РОЂЕН У
ВОДИ!

ИЗЛАЗ

1243/22

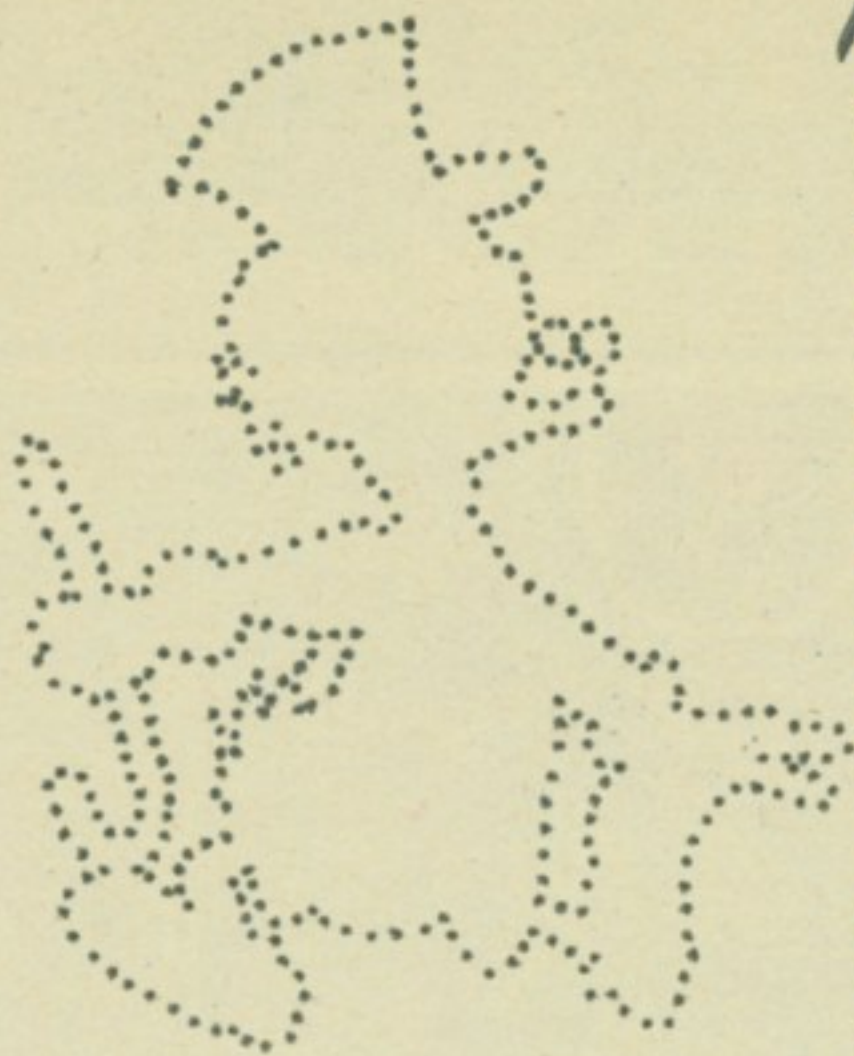

СЛЕДЕЋЕГ ПЕТКА: ОТКРИВЕНИ!

WALT DISNEY
**VESELI
SVET**

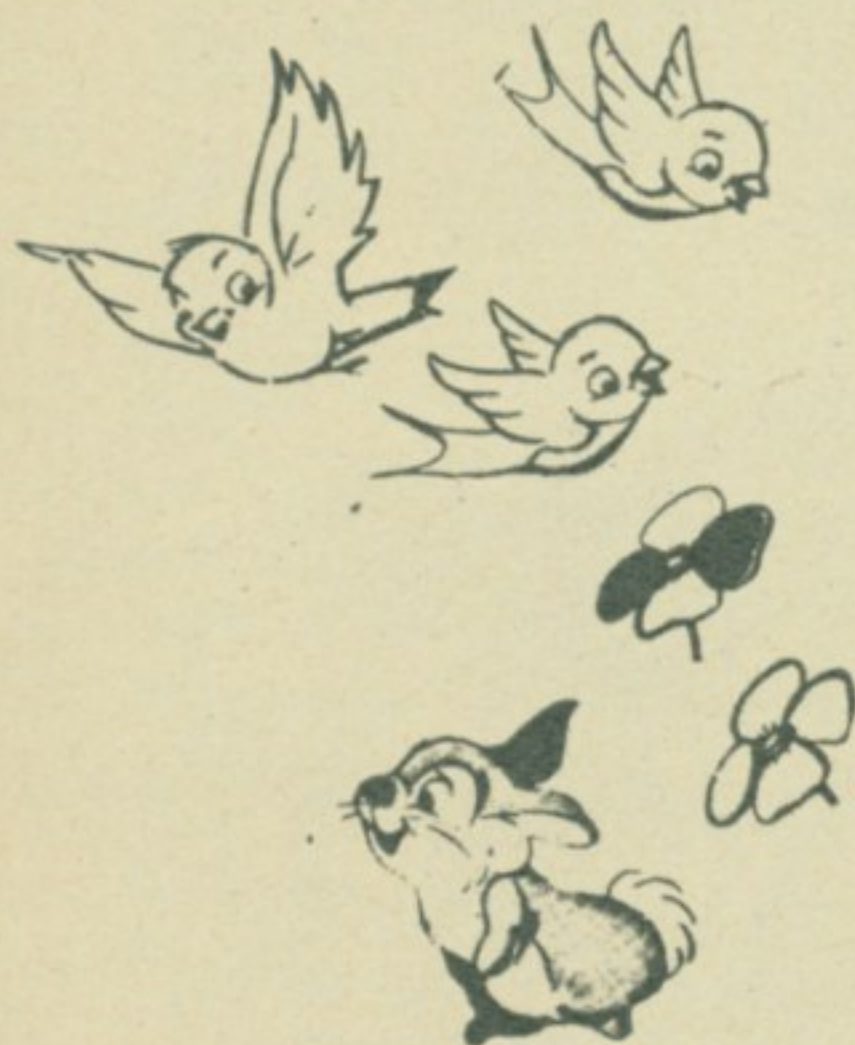

**ПРЕСЛИКАЧИ
за разоноду, учење
декорацију
али и**

Шта то тако запрепасти БАЈУ?

НАГРАДНУ ИГРУ

Децо, идемо даље!

Наша игра се наставља.
Препознајте скицирани лик,
пронађите га на пресликачима
ВЕСЕЛИ СВЕТ и пресликајте.
Онда исеците како је то назна-
чено, и тај исечак чувајте. Јер,
игра тече...
Ако можда још нисте набавили
пресликаче ВЕСЕЛИ СВЕТ, овде
се налази поруџбеница. Попу-
ните је и пошаљите на назна-
чену адресу. Пресликаче ће вам
донети чика поштар, коме
ћете платити 25,00 динара.

НАРУѢБЕНИЦА:

Молим да ми доставите комплет пресликача по цени од 25.— дин. који ћу
износ платити поузећем

Име и презиме _____

пошт. бр., место, адреса _____

Пишите на адресу:
„ЕСОММ“, 11000 Београд, Смиљанићева 36

НАЈСЛАЂАН
1975
НАЈСЛАЂАНА

Фабрика чоколаде и бомбона „Кандит“ награђује најслађану
девојчицу и најслађег дечака 1975. са онолико
чоколаде и бомбона колико су тешки.

Пошаљите одмах фотографију најмлађих
да учествују у најслађем наградном конкурсy.

ПРАВИЛА ИГРЕ:

- 1 Пошаљите одмах (већу) фотографију
лица детета које је рођено између
1. јануара 1967. године и јануара
1972. године. Уз фотографију пошаљите
три омота десертне чоколаде „Кандит“:
КАНДИ ЛЕШНИК, КАНДИ КОКОС,
КАНДИ ЕКСТРА.
- 2 На полеђини фотографије напишите
читко: име и презиме, дан, месец,
годину рођења, тежину детета
и адресу становања.
- 3 Сва деца чију фотографију примимо са три омота
десертне чоколаде „Кандит“: КАНДИ ЛЕШНИК,
КАНДИ КОКОС, КАНДИ ЕКСТРА, добиће од
фабрике „Кандит“ — Осијек „Наградни
албум потрошача“

НАСТАВЉА СЕ
НАЈСЛАЂА
НАГРАДНА ИГРА
НА СВЕТУ!

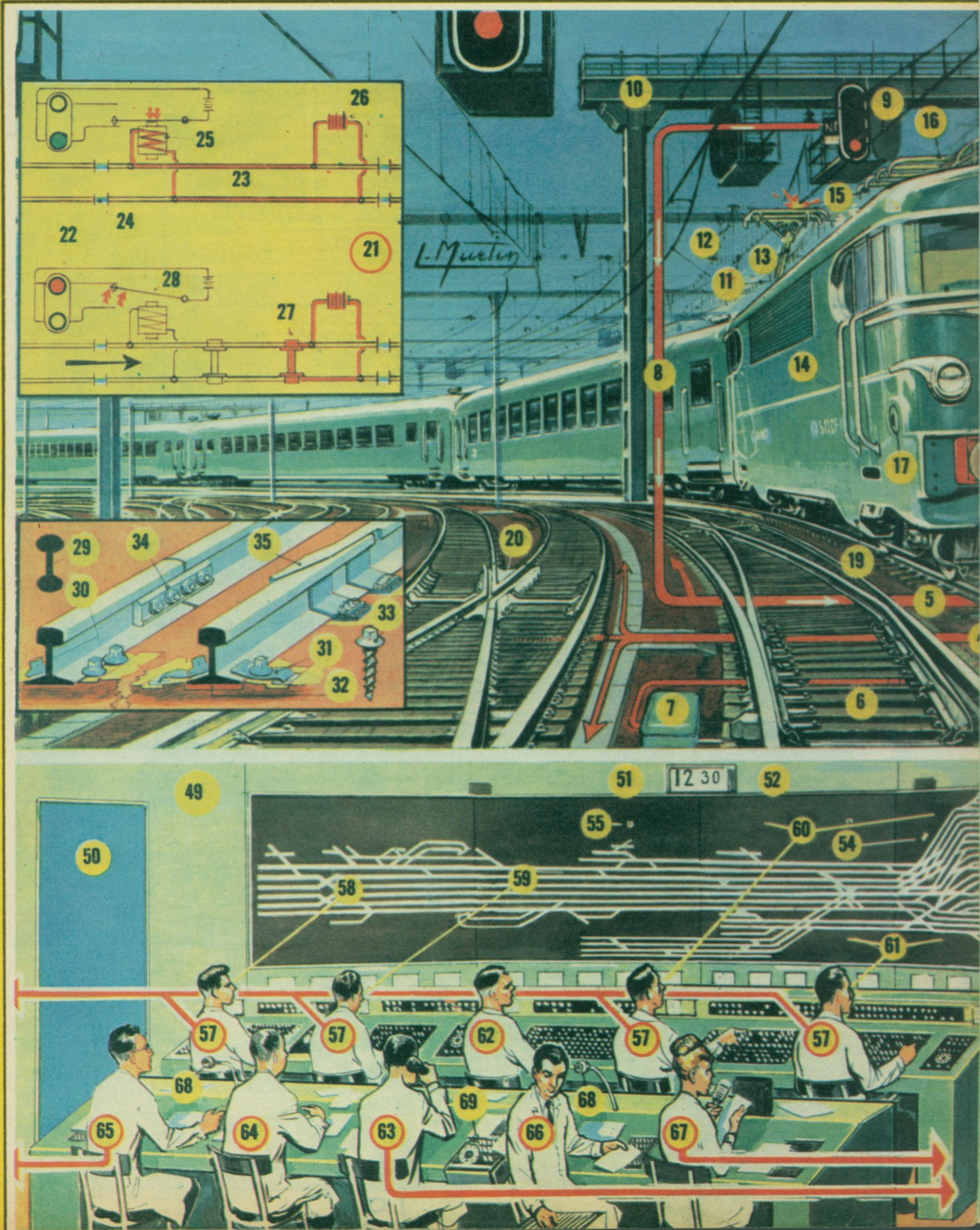
100 фотографија деце коју одабере жири,
биће објављене у „Политикином забавнику“.
Свако објављена фотографија имаће свој број
(од 1 до 100). Објавиће се 4 пута по 25
фотографија и сваки пут купон за гласање.
Читаоци „Забавника“ гласаће само за 1 дете —
разуме се, које му је из тог броја најслађе.
Међу свима који гласају, сваки пут ће се
извући 10 добитника по једног слатког пакета
фабрике „Кандит“ из Осијека.

Девојчица и дечак који буду добили највећи
број гласова (купона с њиховим бројем) од
читалаца „Политикиног забавника“ биће
проглашени за најслађану и најслађаног 1975.
године. Њих двоје, најслађана и најслађани,
посетиће, са једним од родитеља, о трошку
фабрике „Кандит“ Осијек и примиће награду:
тачно онолико чоколаде и бомбона колико су
тешки.

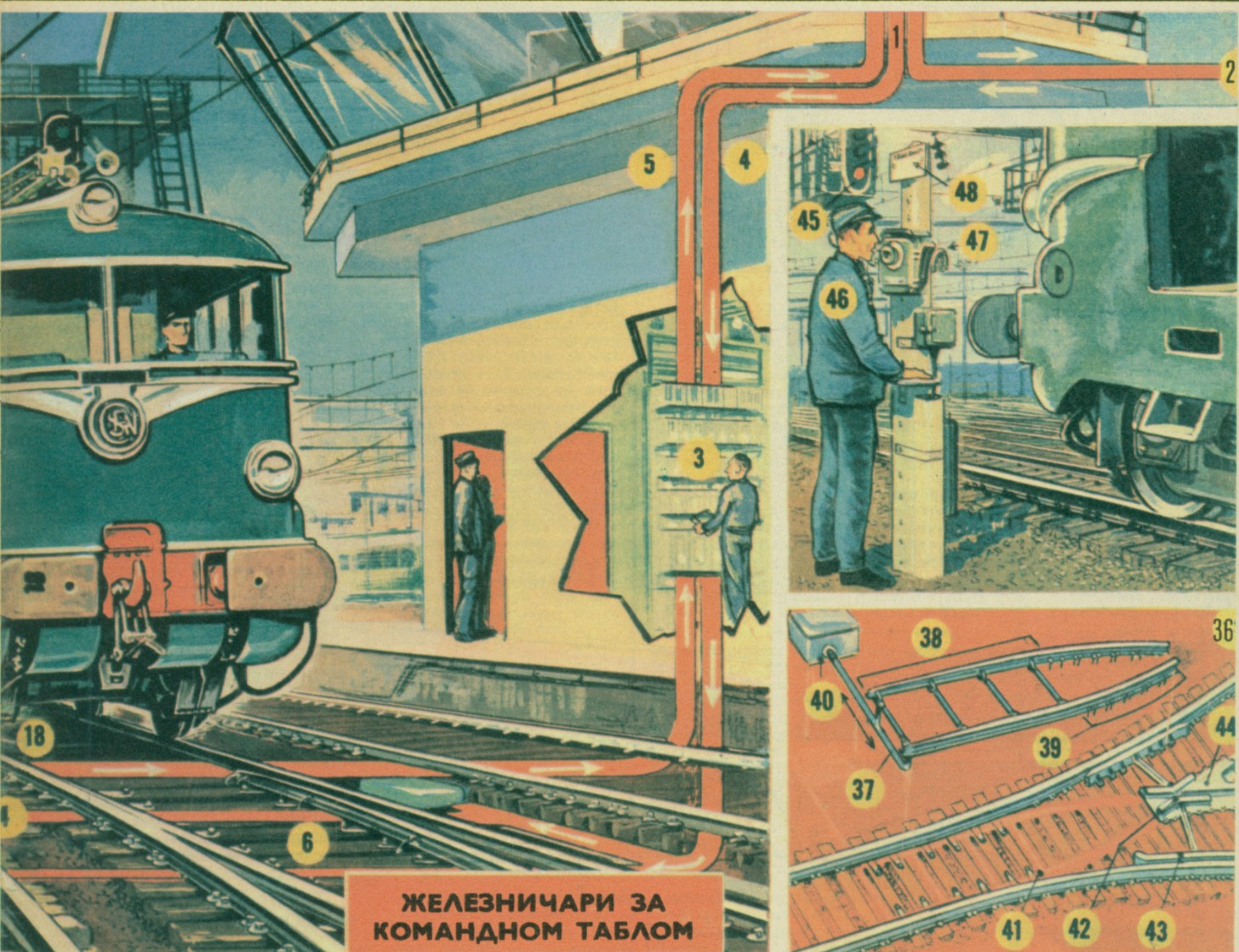
Фотографије са омотом десертне чоколаде
„Кандит“ КАНДИ ЛЕШНИК, КАНДИ
КОКОС, КАНДИ ЕКСТРА, слати са ознаком
„За најслађи конкурс“ на адресу „Кандит“:
54000 Осијек, Улица Франкопанска 99.
Фотографије се не враћају.
„КАНДИТ“ — ова најслађа игра на свету!
Гласајте за најслађе

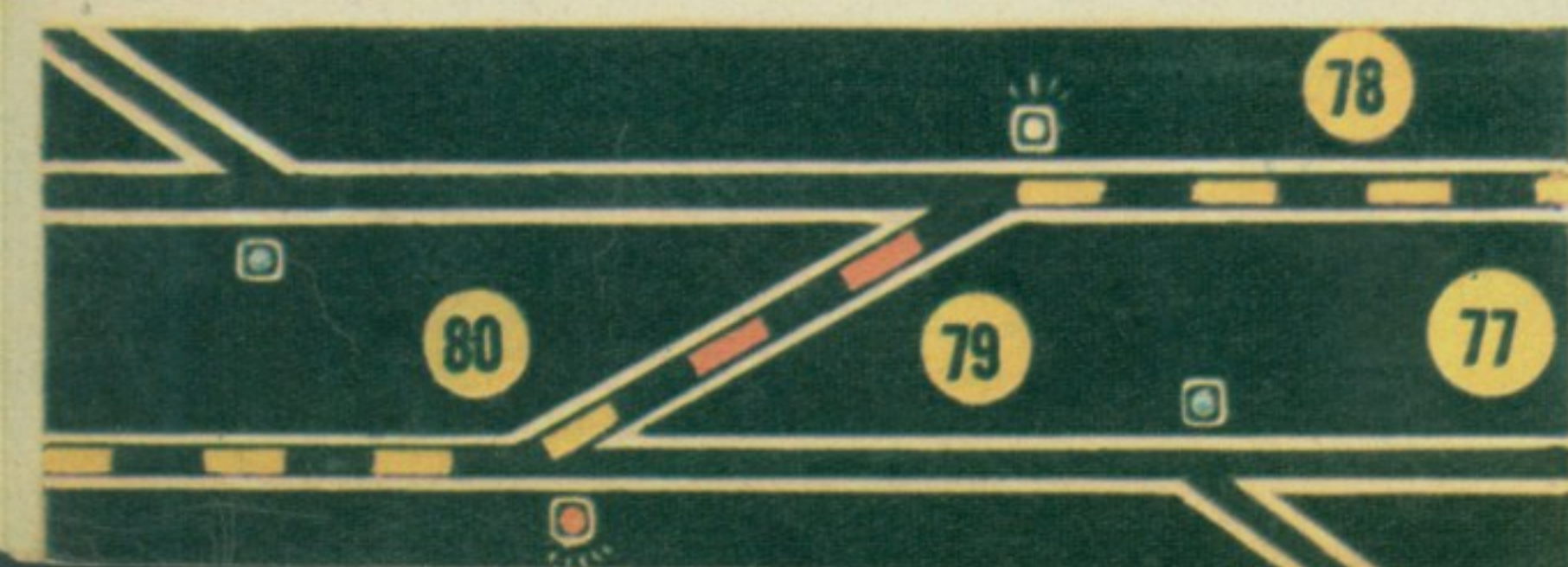
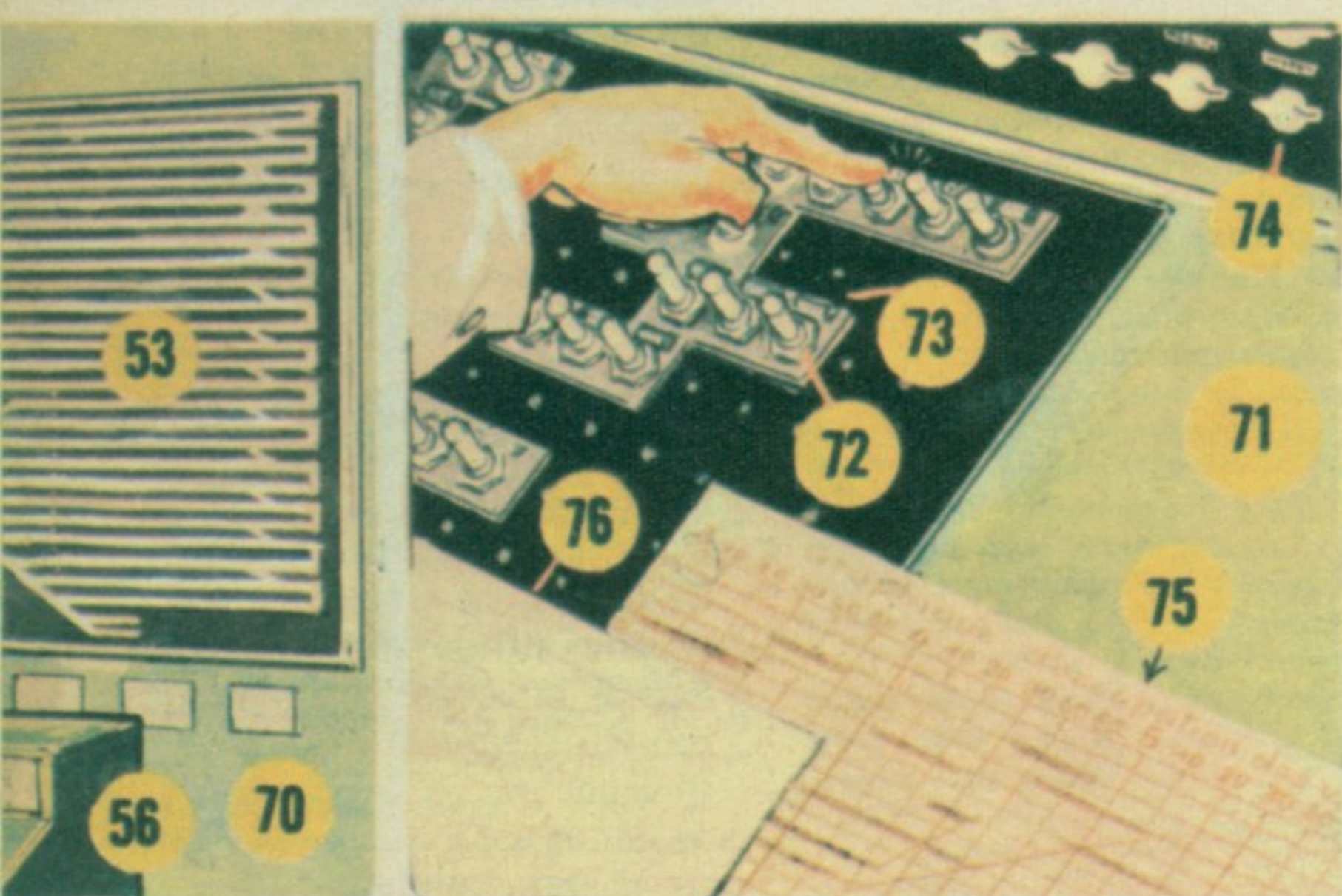
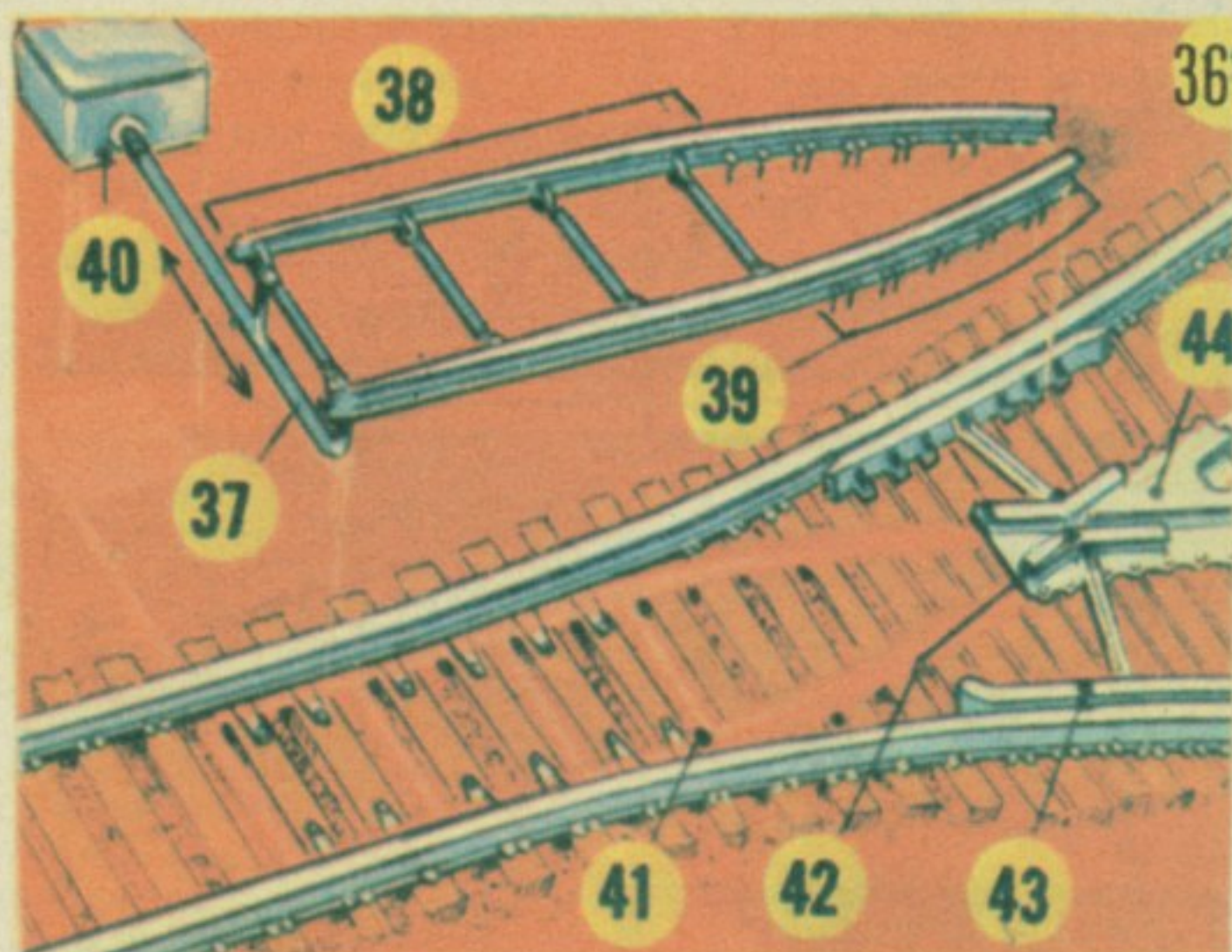
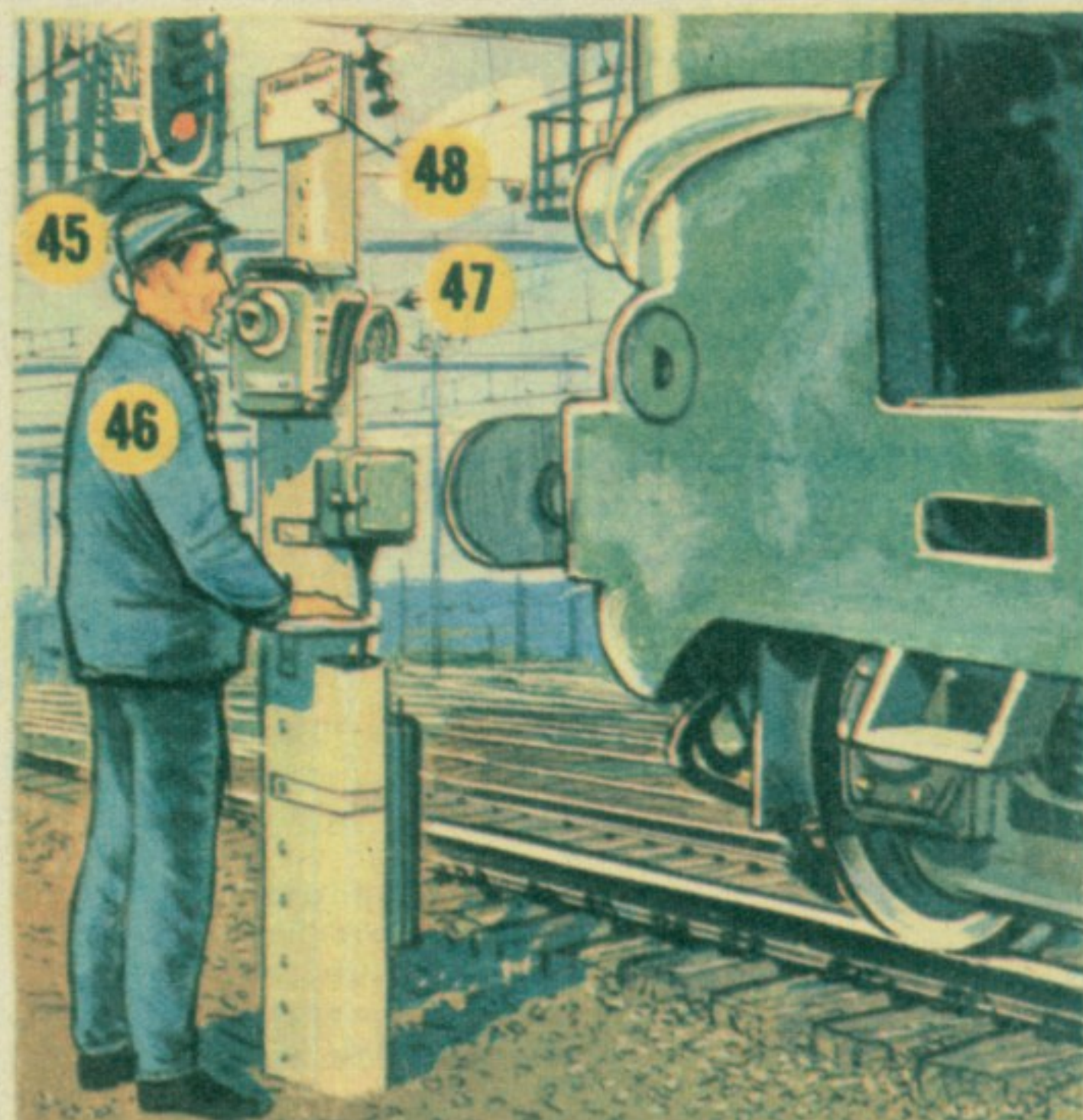
НЕПОГРЕШИВИ

СКРЕТНИЧАР

ЖЕЛЕЗНИЧАРИ ЗА КОМАНДНОМ ТАБЛОМ

1) Скретница је у сталној вези 2) са рељејном просторијом, 3) уређај за даљинско преношење команди, 4) управљање скретницом, 5) пријем команди за покретање скретнице, 6) скретница, 7) мотор скретничке поставне справе, 8) преношење података о контроли колосека, 9) црвени сигнал означава да је пруга заузета, 10) носач сигнала, 11) контактни вод, 12) носач контактних вода, 13) пантограф монофазне струје 23 КВ/50 херца, 14) локомотива ВВ 26001 ради без обзира у коју се од три струје укључи, 15) пантограф једносмерне струје 1,5 КВ, 16) пантограф једносмерне струје 3 КВ, 17) отвор за пуњење песка, 18) избацивање песка, 19) контролни уређај, 20) срце скретнице, 21) шинско струјно коло, 22) сигнали, 23) део шине кроз који протиче струја, 24) изоловани састави шинског струјног кола, 25) електрични релеј, 26) извор напајања, 27) прелазећи преко изолованих шина, осовине прекидају напајање релеја, 28) релеј укључује струјно коло црвеног сигнала, 29) пресек шине, 30) учвршћивање помоћу 4 тирфона, 31) подложна везица, 32) потплата од каучука причвршћује шину, 33) тирфони, 34) спојнице повезују две шине, 35) специјални азглоб који регулише ширину и скупљање шине, 36) скретница, 37) поставна мотка, 38) покретни део скретнице, 39) део скретнице учвршћен за праг, 40) електрични мотор, 41) контро-

ла положаја скретнице и њеног мотора, 42) талон, 43) контрашина, 44) срце скретнице израђено је од специјалног челика, 45) оштећења сигнализира црвена светлост, 46) телефон, 47) споразумевање машинovoђе с отпраивником, 48) из поставнице добијају се телефоном потребна упутства, 49) унутрашњост командне сале, 50) улаз, 51) оптичка контролна табла, 52) часовник, 53) станица, 54) командни торан, 55) оптичка контрола рада поставнице, 56) командна табла, 57) отпраивници, 58) отпраивник бр. 1 контролише зону 1, 59) отпраивник бр. 2 контролише зону 2, 60) отпраивник бр. 3 контролише горњу половину на оптичкој табли, 61) отпраивник бр. 4 контролише доњу половину, 62) помоћник шефа станице, 63) шеф станице, 64) надзорник који контролише целу таблу, 65) отпраивник прати рад маневарских локомотива, 66) шеф главних маневара, 67) најављивање поласка и доласка воза, 68) микрофон, 69) пружни телефони, 70) искључење транзита, 71) скретнички тастери, 72) скретнички тастер, 73) контролне лампице, 74) шалтер за житна искључења, 75) графикон реда возње, 76) дневник отпраивника, 77) део простора означеног на контролној табли, 78) жута светлост означава пут возње, 79) црвено светло означава тачну позицију воза, 80) црвени сигнал означава да је пруга заузета.

АНА ЈАНТАР

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

БИЈЕЛА ГОЛУБИЦА

Музика: J. Bouwens
Текст: Жељко Сабол
Изводе: Вис „Демони“

Једног дана ја ћу поћи,
у далеки неки свијет.
Једног дана ја ћу поћи
путем сунца које сја.
Једног дана ја ћу поћи
на далеки неки пут.
Тамо ватре увијек горе,
тамо расте сваки цвијет,
али натраг морам доћи
јер без ње што сам ја?
Пусте биће ноћи
јер још увијек волим њу.
Уна Палома Бланка
чека сад повратак мој.
Уна Палома Бланка
живот је дала ми свој
и чува нас у пролећу том.

БЕРЗА ПЛОЧА

Продајем потпуно нове албуме
синглеске продукције и то
дупле албуме:

JAMES BROWN — »Revolution
on the mind«
GRAND FUNK RAILROAD —
»Live«
DOORS — »Absolutely Live«
HUMBLE PIE — »Rockin the
filmore«
CAT STEVENS — »View form
the top«

Такође продајем и следеће обич-
не албуме:

LED ZEPPELIN — »Led Zeppe-
lin I«
GARY GLITTER — »The Glitter«
EMERSON, LAKE & PALMER —
»Brain, salad, surgery«
CAT STEVENS — »Foreigner«

Глишовић Слободан,
Сутјеска 2/14,
34000 Крагујевац

У забавној музици Пољске не
може се данас говорити а да
се не помене име младе Ане
Јантар која је недавно снимила
своју прву велику плочу. Као што
је познато издавање велике плоче
представља за извођача први зна-
чајнији корак у каријери. Често је
то и ризично јер су границе успе-
ха и неуспеха веома близу. Ани је
пошло за руком да се на својој
плочи представи као комплетна
музичка личност која на најбољи
могући начин користи своје уз-
ветне гласовне могућности. Зато с
правом можемо рећи да је овога
тренутка она најинтересантнија по-
јава у пољској забавној музици у
току последњих година.

Ана Јантар је музичку каријеру
започела као члан састава ВА-
ГАНЦИ. Досада је лансирала не-
колико шлагера од којих су најве-
ћу популарност стекле композици-
је: Шта сам у теби видела. Најте-
жи је први корак, Поздрављам те

и Толико сунца у читавом граду.
Са успехом је представила своју
земљу на фестивалу забавне музи-
ке у Колобзегу, Опољу, Филаху,
Вељаку, Софији, а учествовала је
и на прошлогодишњој Словенској
попелки у Љубљани. У њеном при-
јатном гласу уживала је публика
Бугарске, Совјетског Савеза, ДР
Немачке, Чехословачке и Мађар-
ске. У својој земљи је веома по-
пуларна о чему сведоче свакоднев-
ни наступи на радију и концерти-
ма. Сарадња ове певачице са вр-
хунским пољским композиторима
— Петром Фиглом, Јарославом Ку-
куљским, Марком Сартон, Војхе-
ком Тшћинским и Марјаном За-
минским улива наду да прва вели-
ка плоча неће бити и последња, и
да ће Ана Јантар, певачица велике
музикалности, атрактивног гласа и
пријатне спољашности, ускоро
стећи своје поштоваоце и у нашој
земљи.

БЕЛА ГОЛУБИЦА

Светски хит, композици-
ја Палома бланка (Бе-
ла голубица) долетео је
овог лета међу нас и одуше-
вио нас својом мелодичнош-
ћу. Ова стара аргентинска на-
родна песма, у нешто бржем
и савременијем аранжману
хит-мајстора Џорџа Бејкера,
доживела је више верзија.
Снимљен је велики број из-
вођења а продуцентске куће
су се просто утркивале која
ће понудити интересантнију

интерпретацију. Изврсна гру-
па Џорџ Бејкера успела је и-
пак да одоли нападима свих
конкурентата и задржи прво
место са преко милион про-
датих плоча ове песме. Белој
голублици нису одолели ни
наши произвођачи плоча и
композитори. Од свих дома-
ћих извођења најближи ори-
гиналу су чланови групе „Де-
мони“ из Карловца који су
у издању продуцентске куће
„Suzy“ снимили овај хит.

ЗАБАВНИКОВ КВИЗ

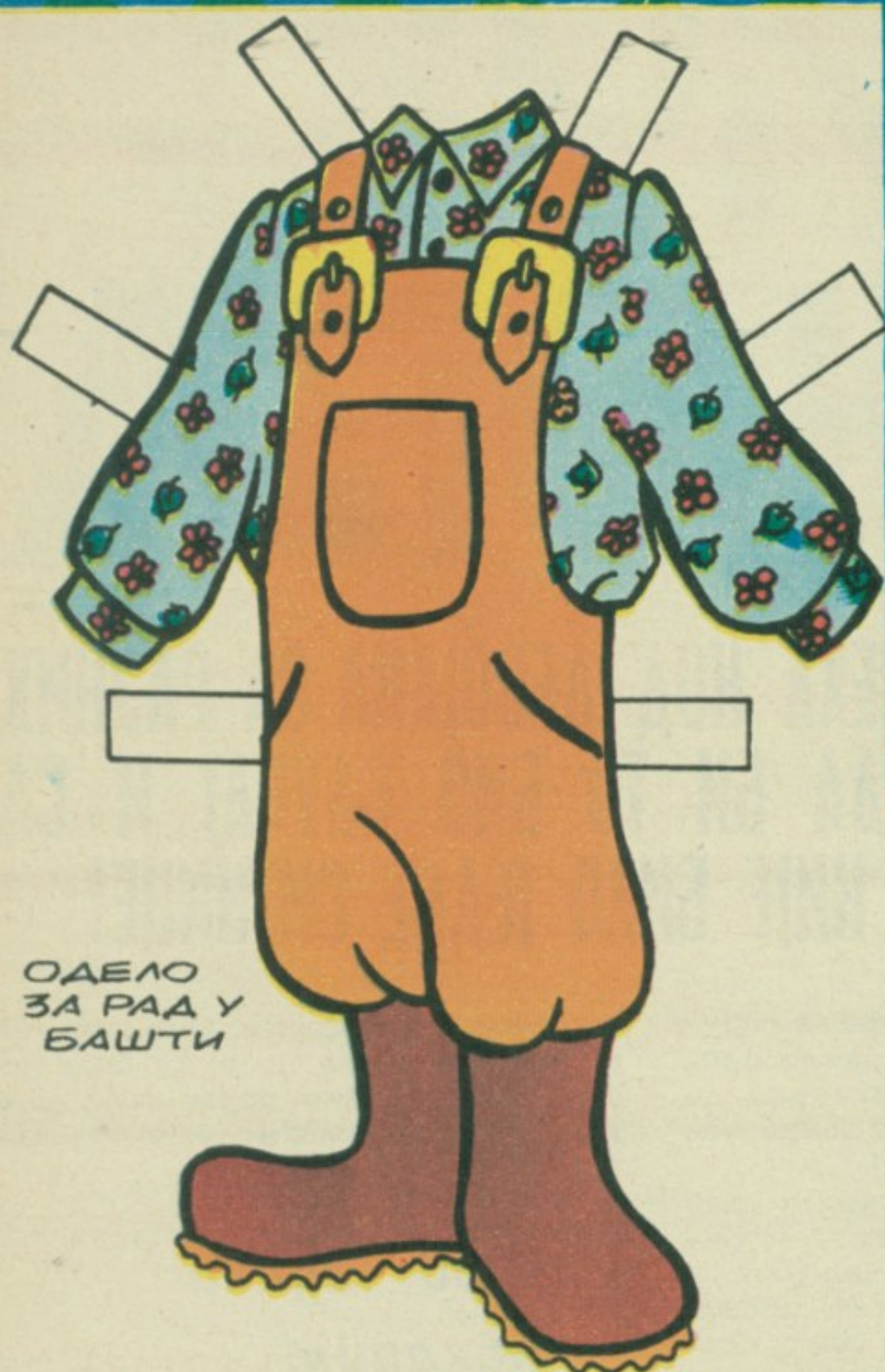
КОЛИКО ПОЗНАЈЕТЕ
ЗАБАВНУ МУЗИКУ

- Да ли су Алвин Ли и Деј-
вид Боуви снимили зајед-
нички филм:
а) да
б) у припреми је
ц) не
- Који инструмент свира Џон
Тропеа:
а) гитару
б) синтисајзер
ц) кларинет
- „Највећи успеси 68/73“ је
назив албума Јосипе Ли-
сац. Који јој је то албум:
а) први
б) други
ц) трећи
- Чији се албум зове „13“:
а) Кинкса
б) Дорса ✓
ц) Бердса
- Знате ли ко је освојио тре-
ће место на овогодишњем
Шлагеру сезоне:
а) Јадранка Стојаковић
б) Индекси
ц) Махир Палош
- Које је инструменте свирао
Феликс Папаларди у трију
„Крим“:
а) клавир, мелотрон, бас
б) саксафон, трубу, клари-
нет
ц) бубњеве, тимпане, бон-
госе
- Београдска група „Поп ма-
шина“ има:
а) три члана
б) пет
ц) четири
- Здравко Чолић је почео ка-
ријеру певача у саставу:
а) Вокинси
б) Корни група
ц) Амбасадори
- Група СМАК је из:
а) Чачка
б) Краљева
ц) Крагујевца ✓
- Композиција „Мрамор, ка-
мен и желез“ је била ве-
лики хит групе:
а) Роботи
б) Млади
ц) Црвени корали

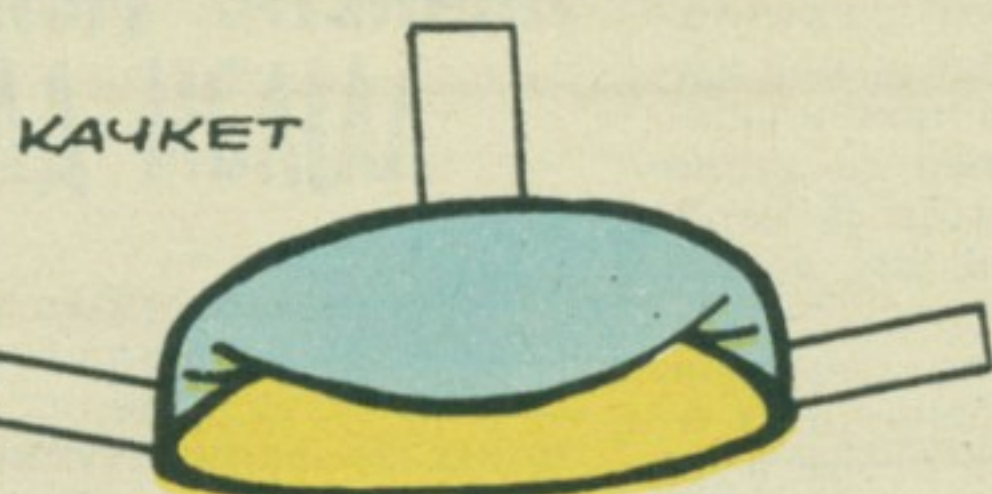
ОДГОВОРИ:

1. Не; 2. Гитару; 3. Други; 4.
Дорса; 5. Индекси; 6. Клавир;
мелотрон, бас; 7. Четири; 8. Ам-
басадори; 9. Из Крагујевца; 10.
Роботи.

ОБУЦИТЕ ДЕДА ЧЕДУ

ОДЕЛО
ЗА РАД У
БАШТИ

КАЧКЕТ

ШТОФАНИ МАНТИЛ
ЗА ХЛАДНИЈЕ
ВЕЧЕРИ

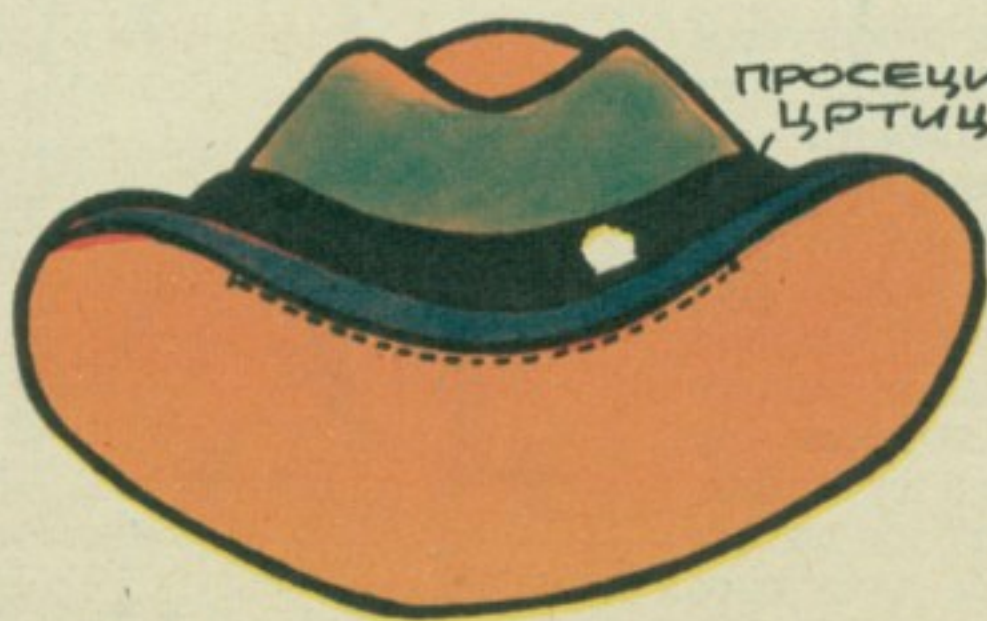
КАНТИЦА ЗА ПОЛИВАЊЕ
ЦВЕКА

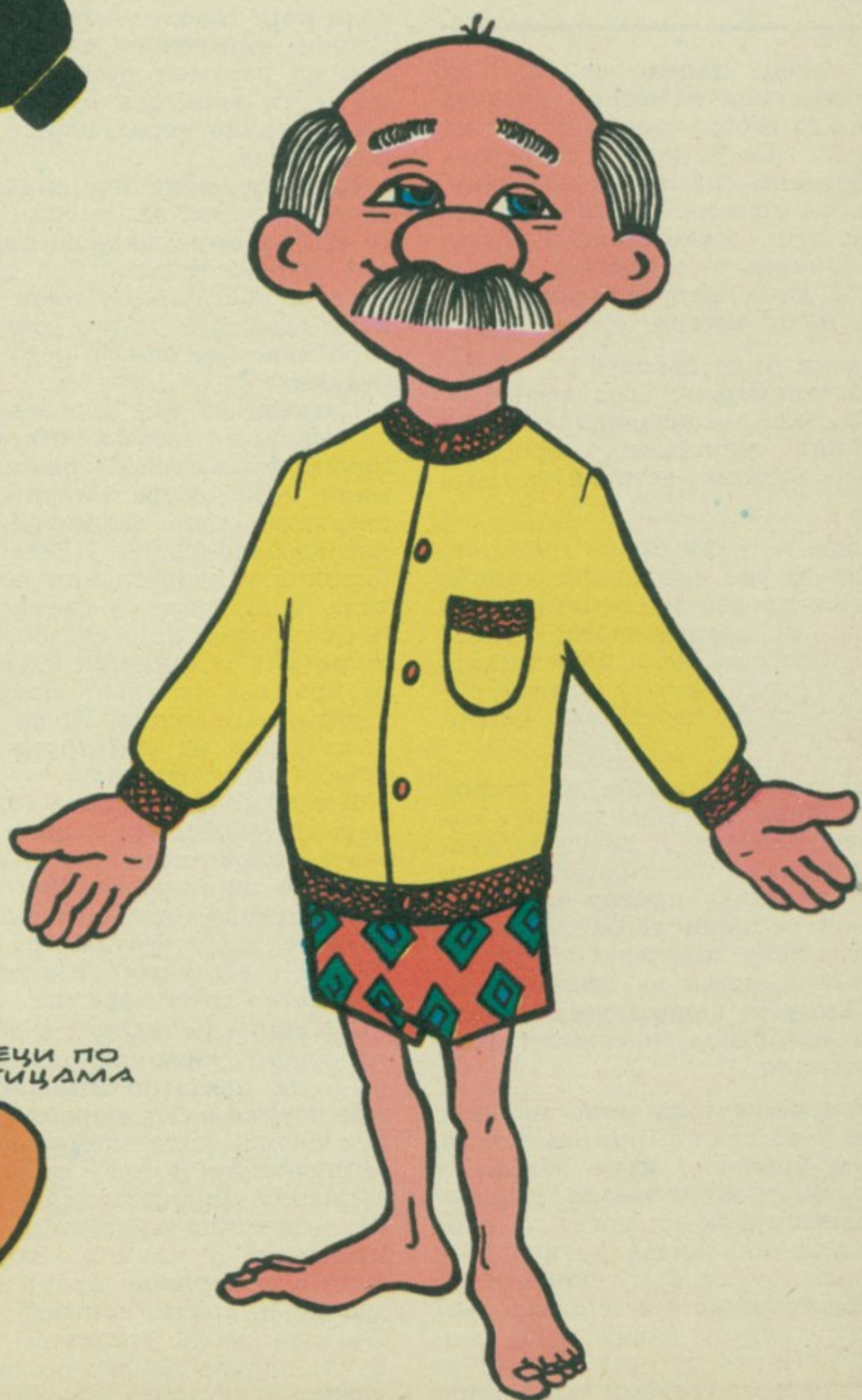
СПОРТСКО
ОДЕЛО ЗА ИГРУ
СА УНУКОМ

КУЋНИ
КАПУТ

ШЕШИР ЗА ШЕЋЊУ

ПРОСЕЦИ ПО
ЦРТИЦАМА

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

АРТУР КЛАРК

КОСМИЧКИ КАЗАНОВА

Био сам око месец и по дана лета удаљен од планете-базе када су симптоми постали акутни. Прошлог пута је то потрајало само месец дана, па сам се питао да ли је то неки предзнак старења или последица каквог додатка који су ми стручњаци ставили у кап суле са храном. Истину за вољу, током овог лета сам имао више по сла — део галаксије који сам истраживао био је веома густо насељен, па нисам имао времена да тугујем за девојкама.

Чим бих класификовао неку звезду и чим би аутоматско трагање за планетама било окончано, настајало би време да се упутим у правцу новог сунца. Када би се нека планета заиста појавила, што се догађало просечно једанпут у десет случајева, по неколико дана нисам дизао главу с посла како би Макс, електронски мозак мог свемирског брода, регистровао све потребне податке.

Ко сће бу?

Два месеца далеко од базе, са тридесет сунца и четири сунчева система за собом, суочио сам се са нечим што ме је навело да потпуно заборавим све личне проблеме. Даљински монитор је изненада почео да зуји, а из свемира преда мном допирао је слабашан сигнал. Било је више него сигурно да се ради о некој антени.

Није ми било познато да је неки наш свемирски брод доспео овако далеко — истраживање неиститаних свемирских простора било је задатак астронаута моје базе.

За мене је то био велик тренутак, награда за све оне године самоће које сам провео у свемиру. Преда мном се, на непознатој удаљености, налазила нека цивилизација која је била технички довољно образована да би поседовала хиперрадио.

Знао сам шта треба да радим. Чим је Макс потврдио тачност мојих претпоставки и завршио анализу података, лансирао сам малу рекету-курира у правцу базе. Уколико би се мени догодило нешто непредвиђено, контролни центар би знао где и могао да закључи зашто. Била је велика утеха знати да ће пријатељи наставити тамо где сам стао.

Убрзо више није било никакве сумње у то одакле потиче сигнал, па сам променио курс летења у правцу мале жуте звезде. Ниједна цивилизација не би могла да емитује тако јак сигнал да већ није била владала свемирском техником. Отуда би се могло догодити да нађем на културу равну мојој сопственој. Нисам се усуђивао ни да размишљам о могућим последицама таквог сусрета...

Без већих очекивања, више ре-да ради, почео сам и ја да емитујем сигнале са свог отпремника, иако сам се још налазио далеко од циља. На моје велико изненађење, „њихов“ уједначен радио-талас изненада се прекиде у низ импулса који су стално понављани. Чак ни Макс није успео да дефинише смисао поруке која је вероватно гласила: „Ко сте ви, до ђавола?“

Сигнали су постајали све јачи. Тек да бих умирио незнанце и обавестио да сам још на истом курсу и да су њихови сигнали разноврсти, повремено сам одашљивао исту поруку у правцу из кога је потекла. А тада сам доживео друго велико изненађење.

Девојка чаробној іласа

Очекивао сам да ће они — било ко да су — прећи на говорне поруке чим се моја летелица буде до вољно приближила. Управо тако је и било. Оно чему се ни у сну нисам надао били су људски гласови који говоре непознатом варијатном енглеског језика! Могао сам да разумем приближно једну од десет речи, док су остале биле или потпуно неразумљиве или неразговорне.

Кад сам преко звучника чуо прве речи, одмах ми је било јасно да се ни у ком случају не ради о некој туђинској раси, већ о бићима чије је постојање у овом далеком куту галаксије много узбудљивије и по мене безбедније него што сам очекивао.

Изгледа да сам успоставио везу са једном од изгубљених крлонија првих земаљских истраживача свемира који су се винули у просторства наше галаксије пре око пет хиљада година! Већина ових пионира међузвезданих летова остала је изолована у свемиру, у мањим групама које су због тешких животних услова или изумрле или се вратиле на давно превазиђени ступањ варварства. Преда мном је била једна од тих група које су успеле да се одрже...

Пошто је пет хиљада година дуг период у развоју језика, а како неко стварно комуницирање за сада није ни било могуће, настојао сам да своју поруку саопштим што спорије и једноставније, најпростијим енглеским језиком којим сам могао да се изразим.

Колико сам могао да закључим на основу убрзаних одговора, они су били пријатно изненађени мојом поруком. То, наравно, није увек случај када свемирски истраживач ступи у везу са неком непознатом цивилизацијом. Управо неке од група људи које су остале изоловане у свемиру постале су тако неповерљиве према странцима да је сваки контакт са њима био искључен, углавном зато што су ти људи дивље реаговали на сазнање да нису потпуно сами у читавој галаксији!

ИМАО САМ УСПЕХА КОД ДЕВОЈАКА СА РАЗНИХ ПЛАНЕТА. МОЖДА БИ ТО БИО СЛУЧАЈ И СА ЛАЈЛОМ ДА НИЈЕ БИЛО ЈЕДНЕ СИТНИЦЕ!

Наши покушаји да је боље разумемо нису на жалост уродили плодом. Али тада је из звучника до мојих захвалних ушију дочро чаробан глас неке девојке!

Био је то најмилозвучнији глас који сам икада у животу чуо! Сигуран сам да бих се заљубио у тај глас чак и да нисам провео толико времена потпуно сам у свемиру. Био сам толико запањен да ми је требало неколико минута да се повратим и схватим шта говори моја далека сабеседница. Веровали или не, али она је говорила енглеским језиком који сам готово потпуно разумео!

Звала се Лајла, а на њиховој планети је била једини филолог који се бави изучавањем „примитивног“ енглеског језика... Чим је успостављен контакт са мном, она је позвана да преводи моје поруке.

Срећа је изгледа била на мојој страни. Превођилац је, наиме, могао да буде и неки сдобради старац, а не девојка са гласом као у славуја!

Лајла и ја постадосмо пријатељи. Ипак, имао сам мало времена на располагању да бих се са њом још више спријатељио, па сам за-

то морао да пожурим. Оно што ми је при том ишло на руку била је околност да нико други није могао тачно да разуме о чему смо нас двоје разговарали!

5000 іодина Аркадије

Да ли уопште треба да наглашавам колико сам се осећао срећним? Био сам нарочито задовољан тиме што су се моји стручни и лични интереси до те мере поклапали. Бринуло ме само то што још нисам могао да видим Лајлу. Шта ће бити ако установим да је ружна?

Шест часова пре него што је требало да се спустим на планету указала ми се прилика да утврдим праву истину о Лајлином изгледу. Свемирски брод је сада био довољно близу непознате планете, па сам могао да примам телевизијску слику. Макс је било потребно само неколико секунди да дешифрира сигнале и подеси пријемник свемирског брода и ја сам тако на великом екрану најпре угледао

Лајла ме је очекивала...

планету изближа, а затим и — Лајлу.

Изгубивши моћ говора, дуго сам зурio у екран као опчињен. Лајла убрзо прекиде неугодно ћутање: — Шта је с вама? Зар никад раније у свемиру нисте видели неку девојку?

Морао сам да јој признам како сам их видео повише, али да ниједна није била лепа као она. За мене је било велико олакшање што Лајла са симпатијама приме моје примедбе, па сам закључио да више ништа не стоји на путу нашој срећи уколико будемо успели да избегнемо најезду научника и политичара који ће окружити мој свемирски брод чим буде слетео.

Изгледа да са Лајлом останем бар мало насамо били су прилично слаби. Помисао на то да је толико обесхрабривала да сам био спреман да нарушим своје чврсте принципе и чак јој понудим брак!

Пет хиљада година историје није лако сажети у само неколико часова, али брзо сам учио уз тако дражесног инструктора каква је била Лајла. Све што бих ја пропустио, памтио је Макс помоћу своје савршене електронске меморије.

Планета се звала Аркадија. Њени житељи су у борби за опстанак изгубили већину првобитних научних знања, па тако нису располагали потребном техничком умешношћу да напусте свој сунчев систем. Срећом они за то нису ни имали нарочиту потребу пошто је Аркадија имала велико природно богатство и повољну климу. Сила теже била је четири пута мања од Земљине, што је досељеницима давало већу физичку снагу од уобичајене.

Све у свему, чак и под претпоставком да је Лајла била донекле пристрасна у односу на своју планету, чинило ми се да је Аркадија веома занимљив свет који би вредело истражити.

Мало жуто сунце Аркадије већ је полако залазило када ми је синула одлична идеја.

Већ сам поменуо како ме је забрињавала предстојећа пажња одбора за дочек који се очигледно увелико припремао и како сам прижељкивао да што више времена проведем у друштву с Лајлом. Одједном ми је синуло како све то

да изведем. Наравно, за тако нешто ми је била потребна Лајлина сарадња.

И тако су становници Аркадије сазнали, два сата пре него што је требало да слети мој васионски брод, да су свемирски истраживачи са Земље врло стидљива и сумњичава бића. Захваљујући неким лошим искуствима са непријатељски расположеним расама, учтиво али одлучно одбих да упаднем у неку замку.

Посшто сам био сам, изразио сам спремност да се најпре састанем са једним јединим представником њихове цивилизације, и то на неком удаљеном и усамљеном месту. Ако им то не буде одговарало, решио сам да се претварам како намеравам да се одмах вратим у базу.

Уз Лајлину помоћ поручио сам становницима Аркадије да се надам како моје понашање неће сматрати неучтивим и да верујем да ће прихватити моје гледиште.

Тако је и било.

Спољна браћа ошворена

Избор њиховог изасланика био је, природно, последица проверене умешности преводиоца. Лајла је одмах постала јунакиња Аркадије захваљујући томе што је више него спремно пристала да се суочи са чудним бићем из свемира! Забринутим пријатељима је рекла да ће им се јавити радијом у року од једног сата после уласка у свемирски брод.

Брод се већ спуштао кроз атмосферу Аркадије када се сетих да је, после дугог лутања свемиром, крајње време да на брзину попримим летелицу и дочекам љупку гошћу на што прикладнији начин.

Када сам се после овог непријатног задатка вратио у командну собу, на телевизијском екрану се видела велика зараван на којој ме је чекала Лајла!

Нисам посматрао приземљење пошто сам за то у потпуности могао да се ослоним на Максону непогрешивост. Уместо тога, пожurio сам до ваздушне коморе и са великим нестрпљењем очекивао тренутак када ће се отворити врата која су ме одвајала од Лајле.

Учинио ми се да је протекла читава вечност пре него што је Макс завршио уобичајену проверу атмосфере изнад свемирског брода. А онда сам угледао његов сигнал: „Спољна врата отворена!“ Прошао сам кроз врата још пре него што су се потпуно отворила и убрзо стајао на плодном тлу Аркадије.

На време сам се сетио да на овој планети тежим свега двадесетак килограма, па сам се кретао опрезно, упркос великој жељи да што пре загрлим Лајлу.

Међутим, у својој занетости сам потпуно превидео једну важну околност, то јест до каквих промена на људском телу може да доведе смањена сила теже после две стотине и више генерација. Еволуција доиста може много да учини за пет хиљада година!

Лајла ме је очекивала и била је лепа као телевизијска слика, ако не и лепша. Међутим, тек сада сам на њој запазио ситницу коју нисам могао да уочим на екрану.

Никада нисам волео крупне девојке, а сада их волим још мање. Да сам се баш потрудио, верујем да бих ипак некако успео да загрлим Лајлу. Али, изгледао бих самоме себи као права будала стојећи на врховима прстију и при том једва успевајући да обујим Лајлину колена!

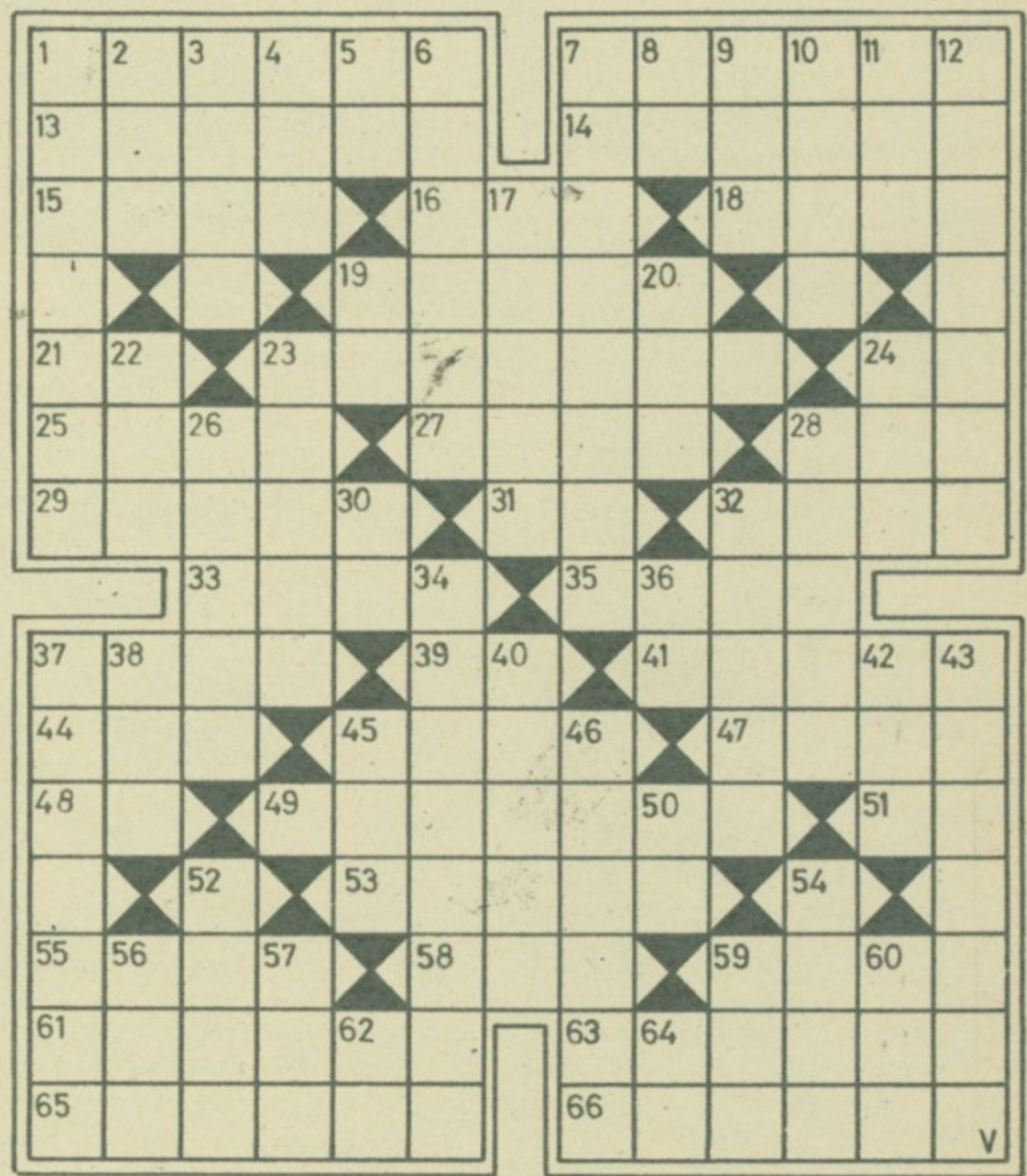
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) посланичко пуномоћство, 7) познати роман Бранка Ћопића, 13) град у Француској, 14) неучвршћено, 15) део отплате, 16) жалосна врба (мн), 18) носач, 19) геометријска величина (мн), 21) показна заменица, 23) редовни слушацац универзитета, 24) народни израз за одазивање, 25) јединачни вектори, 27) лековита биљка, 28) раније, 29) слободна фабрика козметике, 31) рукометни клуб (скр.), 32) сељак, 33) онај ко претерано цени свој друштвени положај, 35) прибор за рад, 37) плетеница, 39) Радио-Београд (скр.), 41) скупштина старих Атињана, 44) немањ, 45) топовска приколица, 47) летопис, 48) грчко слово, 49) радиоактивни хемијски елемент, 51) показна заменица, 53) копач у руднику, 55) благајна, 58) без моћи горива, 59) име одмила за сестру, 61) старина, 63) биљка из породице штитара, употребљава се за хлеб и опојна пића, 65) човек у дубокој старости, 66) читати.

УСПРАВНО:

1) најтежа атлетска дисциплина, 2) страна женско име, 3) чиста тежина, 4) део посуде (мн.), 5) презимена и имена иницијали нашег нобеловца, 6) народни вођа, 7) врста вина, 8) староегипатски бог Сунца, 9) и један и други, 10) свештеник у Тибету, 11) показна заменица, 12) француски комедиограф, 17) народни лекар, 19) самогласник и сугласник, 20) друга, остала, 22) прави час (лат.), 23) мала, сићушна, 24) народно коло, 26) барска биљка, 28) амерички генерал, из другог светског рата („Генерал од челика“), 30) прво и осамнаесто слово ћирилице, 32) припадник многобожачке религије, 34) градић у источној Босни, 36) једна нота, 37) главни град Венецуеле, 38) гљиб, блато, 40) део главе (мн.), 42) оружани сукоб, 43) старо јерманско племе, 45) кола за спавање и ручавање (скр.), 46) козачки вођа, 50) хемијска ознака за иридијум, 52) део лица, 54) животна намирница, 56) стари Словен, 57) гора на Синају, 59) целокупан, 60) предлог, 62) ауто-ознака за Карловац, 64) хемијска ознака за натријум.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) клип, 4) боа, 7) Алеп, 9) редукције, 11) унис, 13) мн, 14) Одра, 16) пасат, 18) катарка, 19) катанка, 21) север, 23) бод, 27) Амор, 29) Лап, 30) Алва, 31) кечиге, 32) ривали, 33) урез, 34) пси, 36) атар, 37) Ник, 38) Ламза, 40) осе, 41) Лутраки, 43) некад с, 45) Иртиш, 48) онај, 49) Лим, 51) Нука, 52) политичар, 53) ариш, 54) Лир, 55) сала.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска г. директор Мили „ПОЛИТИКЕ“ Вукоје Булатовић
Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: ДМ 60.—, Долар 24.—, Ф. 112.—, Ш. 70.—, Ш. 102.—, Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1 1973. године не плаћа се порез на промет.

КЊИГА ЗА ДЕЦУ

ВЕЛИКА ШТЕТА

Јао, јао, јао! Змај на крушку пао,
Пак је деци жао што се подерао.

ПОРУЧЕНИЦА

Издавачко предузеће „ВУК КАРАџИЋ“, 11000 Београд, Краљевића Марка 9
Овим неопозиво купујем књигу РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ по цени од 100.— динара.
ЗА ГОТОВО — ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени од 80 динара (плаћање поштару приликом пријема књиге).
НА ОТПЛАТУ — по цени од 100.— динара, који ћу износ исплатити у три редовне месечне рате, с тим што прва рата износи 40.— динара.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ _____

МЕСТО И ПОШТ. БРОЈ _____

УЛИЦА И БРОЈ _____

РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА _____

Овера о запослењу, _____

Купац, _____

(печат и потпис овлашћеног лица)

(потпис и бр. л. к.)

Поруџбеница се оверава само при куповини на отплату.
Пензионери уместо овере прилажу одрежак чека од пензије.
(У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.)

Књига РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ представља избор најлепших песама несумњиво најомиљенијег и најпопуларнијег дечјег песника Јована Јовановића Знаја. У песмама чика-Јове генерација дечака и девојчица налазиле су свој свет, јер је више него иједан наш песник унео да им се приближи и с очинском нежношћу учи љубави према свему што је добро и лепо.

Песме је одабрала Мира Алечковић.

Књига је формата 20,5x28,5 са више од 120 песама. Свака песна је нашовето илустрована, тако да су песме познатог чика-Јове први пут у нас илустроване и одшампане у вишебојној техници што их чини још привлачнијим. Књига је штампана ћирилицом у тврдом повезу са пластифицираним корицама у боји.

Цена књиге је 100.— динара. Књига се може купити за готово и на отплату. КУПЦИ ЗА ГОТОВО ДОБИЈАЈУ КЊИГУ ЗА СВЕГА 80.— динара.

Купци НА ОТПЛАТУ уплаћују 3 месечне рате, с тим што прва рата износи 40 динара.

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граин Забавнице,

КАКО СПАВАЈУ
ЖИВОТИЊЕ

Како спавају оне животиње које живе на дрвећу, на пример мајмун или птице?

Игор Ивановић, Даниловград

Лако је приметити да мачка или говече спавају испрекиданим сном. Природњаци кажу да и зец спава с честим прекидима око двадесетак пута током 24 часа. А неке врсте змија готово стално спавају као на пример удави који узимају храну једном у пар недеља...

Код горила, цела породица спава у неком удубљењу у дрвету.

Одрастао мужјак који је глава породице не спава с њима, већ на земљи испод дрвета. Често се прекрива гранчицама и маховином, а неки кажу да су на тим прекривачима нашли и двадесетак направљених чворова.

Орангутан спава готово увек на врху дрвета, у гнезду које има

пречник и 120 см. Оно је направљено од испреплетених грана и обложено сувим лишћем. Док спава, орангутан држи прсте стегнуте у песницу, за разлику од човека који спава са мало повијеним прстима. Обично се рукама држи за најближу грану, тако да у сну не може да падне са дрвета. То исто чине и птице које спавају седећи на гранама и сакривају главу испод крила. За време зиме дрозд је будан девет часова, а лети се буди око два часа изјутра и иде на спавање тек око девет часова увече.

БУБА У НАКИТУ

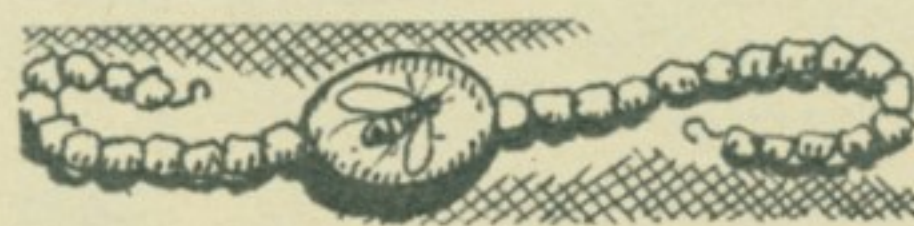
Добила сам огрлицу од ћилибара, а у једној перли налази се неки окамењен инсект. Молим те

одговори ми како је он ту досио?

Светлана Миладиновић, Маглај

Ћилибар или јантар је фосилна четинарска смола. Она потиче из геолошког периода названог терцијер. Вероватно је да се инсект који је у твојој перли налазио на кори четинара низ коју се сливала смола и тако постао њен вечити заробљеник.

Ћилибар је обично жућкасто-мрк, медножут, а некад црвен-

каст или бео. Налази се обично неколико метара испод морске површине, а таласи га избацују на обалу. Највећа налазишта су у Балтичком мору. Употребљава се за израду разног накита и украсних предмета.

ДУБИНА ЈАДРАНСКОГ МОРА

Интересује ме колика је највећа дубина Јадранског мора?

Данило Пеиновић, Београд

Јадранско море је најплиће у Тршћанском заливу и његова дубина износи 23 метра. У батиметријској карти Интернационалног хидрографског бироа у метара као највећа. На новим кар-

Монаку унесена је дубина од 1590 тама Хидрографског института у Сплиту означена је као највећа дубина 1.400 метара. Од 1911—14. извршено је двадесет истраживања Јадрана бродом „Најаде“ и том приликом је измерена дубина од 1.228 метара која се за сада чини највероватнијом.

РЕТКА КОСА

Имам веома ретку косу. Молим те препоручи ми шта да употребљавам да би ми коса расла или бар да сачувам ово што имам.

Драган Јосифовски, Скопље

Због промене на длакама долази због поремећености физиолошке функције лојно-знојних жлезда. Ове жлезде су смештене уз сам корен длаке и луче лој који је потребан и који је чини еластичнијом и отпорнијом. Лој одржава нормалну масноћу длаке и коже, али ако је лучење прекомерно кожа постаје масна и то се назива масна себореја. Данас

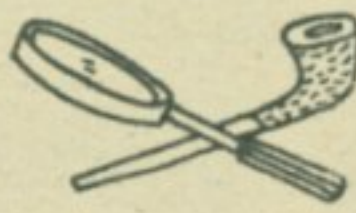

Будите детектив...

решење
загонетке:

НЕОБОРИВ ДОКАЗ

У Леонидовом стану нашли су магнетофон на батерије изванредног квалитета. Леонид је знимно на траку свој тобожњи разговор с пријатељем, као и песму и пошто је убио Пола Лесиера он је из телефонске говорнице, у близини Анине куће, позвао девојку и пустио јој снимљену траку. Међутим, журећи се да се што пре удаљи од места свог злочина, није приметио да му је у телефонској кабини испала трака.

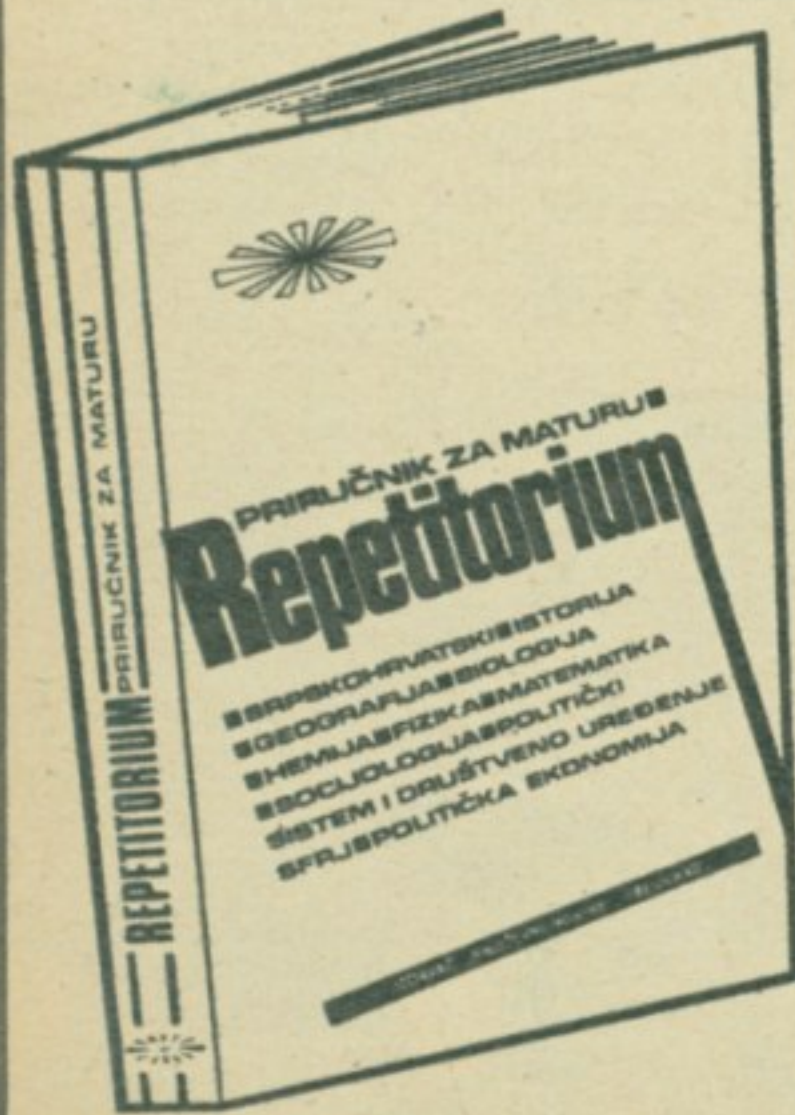
се сматра да је себореја један од главних узрока губитка косе и настанка ћелавости. Постоји неколико препарата који повећавају циркулацију крви — значи побољшавају исхрану корена длаке и истовремено одстрањују сувишну масноћу са површине коже. Један од таквих је Allin који се може набавити у Скопљу. Покушај и са Дуетовим шампоном од коприве који отклања перут и спречава спадање косе.

Ефикасно средство за поновно рашићење косе још није направљено, мада научници тврде да ће га ускоро пронаћи.

Доктор

УЧЕНИЦИ - СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поужећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЧП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“.

Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 80 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 250 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 40 динара за сваку књигу!

